เนื้อหา (ปรับปรุง/เพิ่มเติม)
สำหรับใช้อ้างอิงในการทดสอบ
หลักสูตรความรู้เกี่ยวกับตราสารที่มีความซับซ้อน
: สัญญาซื้อขายล่วงหน้า

Complex Products : Derivatives (P3)

สำหรับ

- ใช้ประกอบการขึ้นทะเบียนเป็น “ผู้แนะนำการลงทุนตราสารซับซ้อนประเภท 3”

หรือ

- ใช้ประกอบการขึ้นทะเบียนเป็น “ผู้แนะนำการลงทุนตราสารซับซ้อนประเภท 1”

ฝ่ายพัฒนาความรู้ผู้ประกอบวิชาชีพ
ศูนย์ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ตลาดทุน

(สำหรับใช้อ้างอิงการทดสอบตั้งแต่วันที่ 1 สิงหาคม 2567 เป็นต้นไป)

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บทที่ 4
กลไกการซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

ใช้เนื้อหาต่อไปนี้แทนเนื้อหา

บทที่ 4 กลไกการซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

หัวข้อ 4.1 กลไกการซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

(สำหรับตำราที่มีการจัดพิมพ์ครั้งที่ 1)

(หมายเหตุ : ตัวหนังสือสีแดงคือเนื้อหาส่วนที่มีการปรับแก้ไขหรือเพิ่มเติมเนื้อหา)

การซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีวิธีการและขั้นตอนการซื้อขายเช่นเดียวกับการซื้อขายหุ้นในตลาดหลักทรัพย์ กล่าวคือ ผู้ลงทุนจะทำการส่งคำสั่งซื้อหรือขายผ่านบริษัทสมาชิกของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (โบรกเกอร์) และคำสั่งซื้อขายดังกล่าวจะถูกส่งต่อมายังระบบซื้อขายของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) ซึ่งทำหน้าที่เป็นศูนย์กลางในการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ โดยระบบการซื้อขายของ TFEX เป็นระบบโครงสร้างพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพสามารถรองรับการซื้อขายสินค้าของ TFEX ในปัจจุบันที่หลากหลาย รวมทั้งเป็นมาตรฐานสากลสามารถเชื่อมโยงกับตลาดโลกได้โดยสะดวกและรวดเร็ว

4.1 กลไกการซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

4.1.1 กลไกการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

การซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาด TFEX ผู้ลงทุนที่ต้องการซื้อขายจะทำการสั่งซื้อหรือขายผ่านบริษัทสมาชิก หรือที่เรียกว่าโบรกเกอร์ เมื่อผู้ลงทุนส่งคำสั่งซื้อขายผ่านโบรกเกอร์แล้ว โบรกเกอร์จะส่งคำสั่งซื้อขายมายังระบบการซื้อขายของตลาด TFEX ซึ่งเป็นศูนย์กลางจับคู่คำสั่งซื้อขายที่โบรกเกอร์ทุกรายส่งเข้าระบบการซื้อขาย และเมื่อคำสั่งมีการจับคู่แล้วรายละเอียดของรายการซื้อขายนั้นจะถูกส่งไปยังสำนักหักบัญชี หรือบริษัทสำนักหักบัญชี (ประเทศไทย) จำกัด (TCH) เพื่อทำการชำระราคาในส่วนของกำไรขาดทุนหรือส่งมอบสินค้าตามเงื่อนไขที่ของสัญญาที่กำหนดไว้

รูปที่ 4-1 กลไกการซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

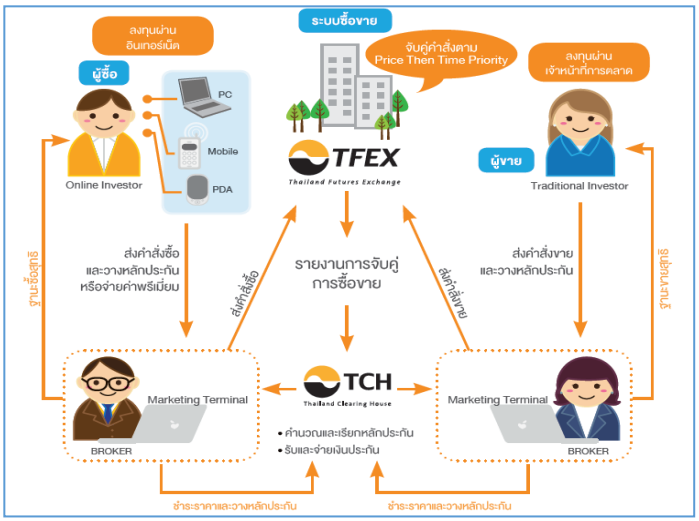

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

4.1.2 ขั้นตอนการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

วิธีการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าใน TFEX แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ ดังนี้

รูปแบบที่ 1 การจับคู่การซื้อขายอัตโนมัติ หรือ Electronic Trading Transaction

เป็นวิธีการซื้อขายด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ที่จะเรียงลำดับและจับคู่คำสั่งซื้อขายตามหลักการราคาและเวลาที่ดีที่สุด (price and time priority) ซึ่งเป็นวิธีการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายทำการสั่งซื้อหรือขายผ่านบริษัทสมาชิกเข้ามายังระบบการซื้อขายของตลาด TFEX ซึ่งระบบจะทำการจับคู่การซื้อขายให้โดยอัตโนมัติ (automated order matching) ตามหลักการดังกล่าว โดยผู้ลงทุนจะส่งคำสั่งซื้อ (bid / long) หรือ คำสั่งขาย (offer / short) เข้ามาในระบบการซื้อขายของตลาด TFEX และคำสั่งซื้อขายทุกรายการจะถูกส่งเข้ามาบันทึกอยู่ในระบบเพื่อรอการจับคู่ คำสั่งซื้อขายจะมีการจับคู่เกิดขึ้นก็ต่อเมื่อราคา Bid/Long เท่ากับหรือสูงกว่าราคา Offer/Short โดยผู้ที่ส่ง Bid/Long เข้ามาจะมีฐานะเป็นผู้ซื้อ ผู้ที่ส่ง Offer/Short เข้ามาก็จะมีฐานะเป็นผู้ขาย คำสั่ง Bid/Long ที่มีราคาสูงกว่าจะได้รับการจับคู่ก่อนคำสั่ง Bid/Long ที่มีราคาต่ำกว่า และคำสั่ง Offer/Short ที่มีราคาต่ำกว่าจะได้รับการจับคู่ก่อนคำสั่ง Offer/Short ที่มีราคาสูงกว่า ในกรณีที่คำสั่งส่งเข้ามาในราคาเท่ากัน คำสั่งซื้อขายที่ถูกส่งเข้ามาก่อนจะได้รับการจับคู่ก่อน โดยแนวทางการจับคู่การซื้อขายจะมี 2 วิธี ตามช่วงเวลาการซื้อขาย คือ

- Pre-Open Session หรือ Call Market: เป็นวิธีการซื้อขายในช่วงก่อนการจับคู่การซื้อขายอัตโนมัติ โดยระบบการซื้อขายจะนำคำสั่งซื้อขายทั้งหมดในช่วงเวลาดังกล่าวมาคำนวณหาราคาเปิดซึ่งเป็นราคาที่ทำให้เกิดปริมาณการซื้อขายสูงสุด ณ เวลาเปิด เพื่อทำการจับคู่การซื้อขายที่ราคาเปิด
- Open Session หรือ Continuous Order Matching: เป็นวิธีการซื้อขายในช่วงจับคู่คำสั่งซื้อขายอัตโนมัติอย่างต่อเนื่อง โดยคำสั่งซื้อคำสั่งขายที่ถูกบันทึกเข้ามาในระบบการซื้อขายของตลาด TFEX จะถูกจับคู่การซื้อขายอย่างต่อเนื่องตามหลักการราคาและเวลาที่ดีที่สุด

ทั้งนี้ การจับคู่คำสั่งซื้อและคำสั่งขาย จะดำเนินการภายใต้หลักการราคาและเวลาที่ดีที่สุด ทั้งในช่วง Pre-open และช่วง Open ซึ่งมีหลักเกณฑ์ คือ

- ราคาเสนอซื้อที่สูงกว่าราคาเสนอซื้ออื่น ให้ได้รับการจับคู่การซื้อขายในลำดับแรกก่อน และถ้าราคาเสนอซื้อในแต่ละราคามีมากกว่า 1 รายการ ให้คำสั่งซื้อที่เข้ามาในระบบการซื้อขายก่อนได้รับการจับคู่การซื้อขายในลำดับก่อน
- ราคาเสนอขายที่ต่ำกว่าราคาเสนอขายอื่น ให้ได้รับการจับคู่การซื้อขายในลำดับแรกก่อน และถ้าราคาเสนอขายในแต่ละราคามีมากกว่า 1 รายการ ให้คำสั่งขายที่เข้ามาในระบบการซื้อขายก่อนได้รับการจับคู่การซื้อขายในลำดับก่อน

รูปแบบที่ 2 การจับคู่การซื้อขายแบบ Block Trading Transaction

การซื้อขายรายใหญ่ (block trading transaction) เป็นวิธีการซื้อขายที่ผู้ซื้อและผู้ขายทำการตกลงซื้อขายกัน (dealing) ด้วยปริมาณการซื้อขายขั้นต่ำตามที่กำหนดแตกต่างกันในแต่ละประเภทสินค้า แล้วจึงให้บริษัทสมาชิกบันทึกรายการซื้อขายรายใหญ่นั้นเข้ามาในระบบการซื้อขายของตลาด TFEX การซื้อขาย Block Trading Transaction จึงเป็นการเปิดโอกาสและอำนวยความสะดวกให้ผู้ลงทุนที่ประสงค์จะทำรายการซื้อขายรายใหญ่และต้องการซื้อขายที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงกับคู่สัญญาที่ซื้อขาย โดยไม่ส่งผลกระทบต่อราคาที่ซื้อขายอยู่ในตลาด สามารถทำได้โดยให้สมาชิกบันทึกรายละเอียดของรายการซื้อขายที่ทำการเจรจาต่อรองแล้วเข้ามายังระบบการซื้อขายของตลาด TFEX โดยที่รายการซื้อขายดังกล่าวจะมีการกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับราคาและปริมาณการซื้อขายขั้นต่ำไว้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

การซื้อขาย Block Trading Transaction สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท คือ

1. การซื้อขายระหว่างบริษัทสมาชิก (two-firm transaction) เป็นการซื้อขายโดยบริษัทสมาชิกผู้ซื้อและผู้ขายเจรจาตกลงกัน หากบริษัทสมาชิกตกลงกันได้แล้วให้บริษัทสมาชิกผู้ซื้อและบริษัทสมาชิกผู้ขายบันทึกการซื้อขายเข้ามาในระบบการซื้อขาย

2. การซื้อขายโดยบริษัทสมาชิกผู้ซื้อและผู้ขายเป็นรายเดียวกัน (one-firm transaction) เป็นการซื้อขายโดยลูกค้าของบริษัทสมาชิกเจรจาตกลงกันแล้ว ให้บริษัทสมาชิกบันทึกการซื้อขายเข้ามาในระบบการซื้อขาย หรือบริษัทสมาชิกและลูกค้าของบริษัทสมาชิกเจรจาตกลงกันแล้ว ให้บริษัทสมาชิกบันทึกการซื้อขายเข้ามาในระบบการซื้อขาย

เมื่อระบบทำการจับคู่คำสั่งซื้อขายแล้ว จะทำการส่งรายละเอียดของรายการซื้อขายนั้นผ่านไปยังสำนักหักบัญชี (TCH) เพื่อทำหน้าที่ในการชำระราคา โดยสำนักหักบัญชีจะทำหน้าที่คำนวณกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้นในแต่ละวัน และดูแลการรับและจ่ายเงินนี้ เป็นการชำระกำไรขาดทุน โดยจะเกิดขึ้น 1 วันหลังจากที่ผู้ลงทุนซื้อหรือขายในตลาด TFEX (T+1)

สำนักหักบัญชีจึงมีบทบาทสำคัญในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า นอกจากดูแลการชำระราคาและส่งมอบแล้ว ยังสร้างความน่าเชื่อมั่นให้กับผู้ซื้อขาย โดยเข้ามาเป็นคู่สัญญาให้กับโบรกเกอร์ และเป็นผู้รับประกันการชำระราคาและดูแลการส่งมอบตามจำนวนและเวลาที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ สำนักหักบัญชีจะวางระบบบริหารความเสี่ยงไว้ เพื่อเป็นการลดความเสียหายที่อาจเกิดจากการเข้าไปรับความเสี่ยงจากคู่สัญญา ด้วยการกำหนดให้โบรกเกอร์ต้องวางเงินหลักประกัน (margin) กับสำนักหักบัญชีเพื่อลดความเสียหายจากการผิดสัญญา ในขณะที่โบรกเกอร์ก็จะกำหนดให้ลูกค้าต้องวางเงินประกันไว้กับโบรกเกอร์อีกต่อหนึ่ง

นอกจากนี้ สำนักหักบัญชีจะกำหนดให้ผู้ที่มีฐานะในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไม่ว่าจะเป็นฐานะซื้อหรือขายในสินค้าตัวใดก็ตาม จะต้องรับรู้กำไรหรือขาดทุนจากฐานะดังกล่าวทุกวันจนกว่าฐานะในสัญญาจะถูกปิด กระบวนการนี้เรียกว่า Mark-to-market โดยทุกสิ้นวันตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าก็จะกำหนดราคาเพื่อใช้ในการชำระหนี้ประจำวันสำหรับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแต่ละสัญญา เรียกว่า Daily Settlement Price จากนั้น สำนักหักบัญชีจะนำราคา Daily Settlement Price นี้มาคำนวณกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น แล้วนำกำไรหรือขาดทุนที่เกิดขึ้น โอนเข้าหรือหักออกจากบัญชีเงินหลักประกัน

การเปิดบัญชี

ผู้ที่ต้องการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า จะต้องส่งคำสั่งซื้อขายผ่านบริษัทสมาชิกของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยต้องทำการเปิดบัญชีเพื่อการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแยกจากการซื้อขายหุ้นหรือบัญชีเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์ สำหรับผู้ลงทุนที่มีบัญชีเพื่อการซื้อขายหลักทรัพย์อยู่แล้วและต้องการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าผ่านโบรกเกอร์เดิมที่มีบัญชีการซื้อขายหลักทรัพย์อยู่ ก็มีความจำเป็นต้องเปิดบัญชีเพิ่มเติมสำหรับการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเช่นกัน

โบรกเกอร์แต่ละรายจะมีการกำหนดแบบฟอร์มสำหรับการเปิดบัญชีสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในแบบของแต่ละบริษัท โดยนอกเหนือจากส่วนของข้อมูลพื้นฐานในการแสดงความเป็นตัวตนของผู้ลงทุนแล้ว ทุกบริษัทยังประกอบด้วยส่วนเพิ่มเติมเกี่ยวกับความเสี่ยงของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (risk disclosure statement) ที่จะมีระบุไว้ในเอกสารเปิดบัญชีอย่างชัดเจนเพื่อให้ผู้ลงทุนที่ประสงค์จะเปิดบัญชีได้ทำความเข้าใจและทราบข้อมูลในส่วนนี้ของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าก่อนการตัดสินใจเปิดบัญชีและเริ่มซื้อขาย โดยผู้แนะนำการลงทุนหรือเจ้าหน้าที่การตลาดของโบรกเกอร์ที่จะทำหน้าที่เปิดบัญชีให้กับผู้ลงทุน จะต้องทำความเข้าใจกับผู้ลงทุนทั้งในเรื่องของความเสี่ยงของสัญญา ตลอดจนข้อจำกัดการลงทุนต่างๆ เช่น การวางหลักประกัน การเรียกหลักประกันเพิ่ม และการปิด

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

สถานะ ให้ลูกค้าได้รับทราบก่อนการเปิดบัญชี จึงจะครบถ้วนสมบูรณ์ (รายละเอียดของเอกสารเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงจะปรากฏในเอกสารแนบของแบบคำขอเปิดบัญชี โดยได้คัดตัวอย่างบางส่วนมาแสดงไว้ดังรูปที่ 4-2)

รูปที่ 4-2 ตัวอย่างเอกสารเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกี่ยวกับการซื้อขายสัญญาฟิวเจอร์สและสัญญาออปชันในตลาด TFEX

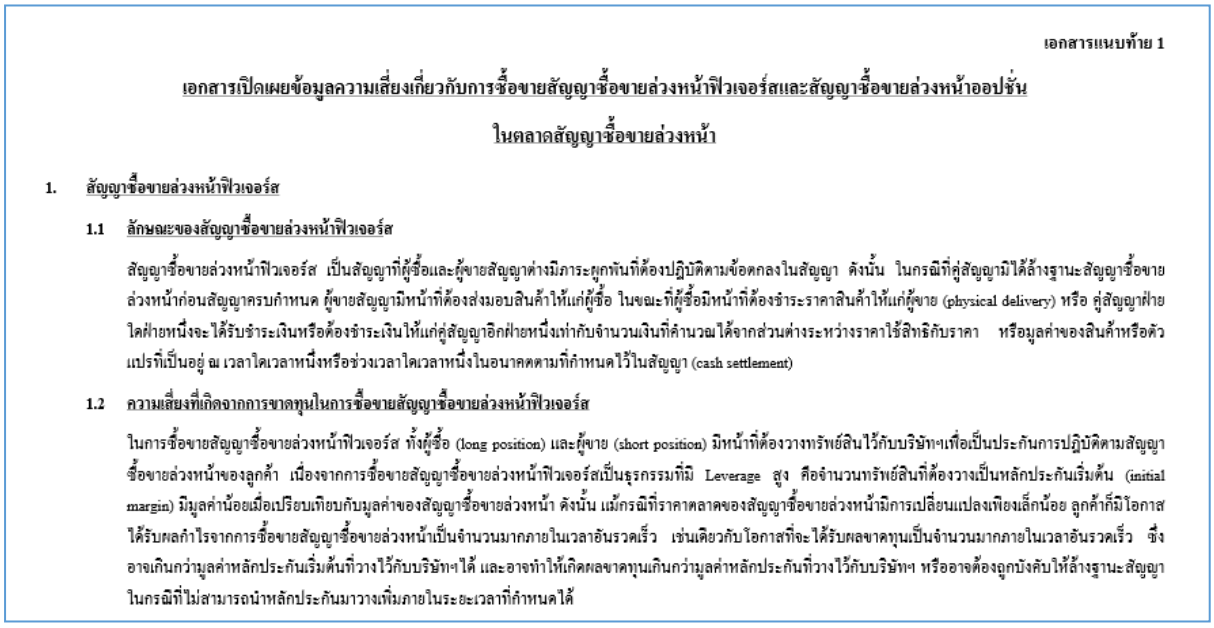

เอกสารแนบท้าย 1

เอกสารเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกี่ยวกับการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สและสัญญาซื้อขายล่วงหน้าออปชั่น ในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

1. สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส

1.1 ลักษณะของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส

สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส เป็นสัญญาที่ผู้ซื้อและผู้ขายสัญญาต่างมีภาระผูกพันที่ต้องปฏิบัติตามข้อตกลงในสัญญา ดังนั้น ในกรณีที่คู่สัญญามิได้ล้างฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าก่อนสัญญาครบกำหนด ผู้ขายสัญญามีหน้าที่ต้องส่งมอบสินค้าให้แก่ผู้ซื้อ ในขณะที่ผู้ซื้อมีหน้าที่ต้องชำระราคาสินค้าให้แก่ผู้ขาย (physical delivery) หรือ คู่สัญญาฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งจะได้รับชำระเงินหรือต้องชำระเงินให้แก่คู่สัญญาอีกฝ่ายหนึ่งเท่ากับจำนวนเงินที่คำนวณได้จากส่วนต่างระหว่างราคาใช้สิทธิกับราคา หรือมูลค่าของสินค้าหรือตัวแปรที่เป็นอยู่ ณ เวลาใดเวลาหนึ่งหรือช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งในอนาคตตามที่กำหนดไว้ในสัญญา (cash settlement)

1.2 ความเสี่ยงที่เกิดจากการขาดทุนในการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส

ในการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส ทั้งผู้ซื้อ (long position) และผู้ขาย (short position) มีหน้าที่ต้องวางทรัพย์สินไว้กับบริษัทฯเพื่อเป็นประกันการปฏิบัติตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของลูกค้า เนื่องจากการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สเป็นธุรกรรมที่มี Leverage สูง คือจำนวนทรัพย์สินที่ต้องวางเป็นหลักประกันเริ่มต้น (initial margin) มีมูลค่าน้อยเมื่อเปรียบเทียบกับมูลค่าของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ดังนั้น แม้กรณีที่ราคาตลาดของสัญญาซื้อขายล่วงหน้ามีการเปลี่ยนแปลงเพียงเล็กน้อย ลูกค้าก็มีโอกาสได้รับผลกำไรจากการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเป็นจำนวนมากภายในเวลาอันรวดเร็ว เช่นเดียวกับโอกาสที่จะได้รับผลขาดทุนเป็นจำนวนมากภายในเวลาอันรวดเร็ว ซึ่งอาจเกินกว่ามูลค่าหลักประกันเริ่มต้นที่วางไว้กับบริษัทฯได้ และอาจทำให้เกิดผลขาดทุนเกินกว่ามูลค่าหลักประกันที่วางไว้กับบริษัทฯ หรืออาจต้องถูกบังคับให้ล้างฐานะสัญญาในกรณีที่ไม่สามารถนำหลักประกันมาวางเพิ่มภายในระยะเวลาที่กำหนดได้

เมื่อผู้ลงทุนยื่นแบบฟอร์มเปิดบัญชีที่กรอกรายละเอียดส่วนบุคคลและแบบประเมินความเสี่ยงพร้อมแนบเอกสารประกอบการเปิดบัญชีตามที่ได้กล่าวข้างต้นต่อโบรกเกอร์เป็นที่เรียบร้อยแล้ว โบรกเกอร์จะทำการประเมินผลความเหมาะสมในการเปิดบัญชี ซึ่งหากผลการพิจารณาคำขอเปิดบัญชีผ่านการอนุมัติ โบรกเกอร์จะส่งเอกสารยืนยันการเปิดบัญชี และทำการซื้อขายผ่านทางเจ้าหน้าที่ของโบรกเกอร์ต่อไปได้ทันที แต่หากผู้ลงทุนเลือกเปิดบัญชีซื้อขายผ่าน Internet จะได้รับรายละเอียดเกี่ยวกับเลขที่บัญชีและรหัสผ่าน (password) โดยผู้ลงทุนที่เปิดบัญชีสามารถเข้าระบบของโบรกเกอร์ เพื่อทำการปรับรหัสใหม่ ตามความต้องการ และระบุเลขรหัสซื้อขาย (pin number) เพื่อใช้ยืนยันการซื้อขายในแต่ละครั้ง

ประเภทและเงื่อนไขคำสั่งซื้อขาย

ในการส่งคำสั่งซื้อขายหากผู้ลงทุนเลือกแนวทางซื้อขายผ่านเจ้าหน้าที่การตลาดของโบรกเกอร์ เจ้าหน้าที่ผู้ดูแลบัญชีจะดำเนินการระบุรายละเอียดการส่งคำสั่งตามความประสงค์ของผู้ลงทุน โดยมีรายละเอียดดังนี้

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 4-1 รายละเอียดการส่งคำสั่งซื้อขาย

ข้อมูล	คำอธิบาย
ชื่อย่อ (สัญลักษณ์การซื้อขาย)*	เพื่อระบุชื่อย่อของสัญญาที่ผู้ลงทุนประสงค์จะส่งคำสั่งซื้อ หรือ ขาย เข้าสู่ระบบการซื้อขาย
ด้านซื้อหรือขาย (buy or sell) *	เพื่อระบุความต้องการของผู้ลงทุนที่ต้องการ ว่าต้องการเข้าไปมีสถานะด้านใดของสัญญาดังกล่าว โดยกำหนดให้ Buy หรือ Long คือ คำสั่งซื้อสัญญาตามชื่อย่อที่กำหนด Sell หรือ Short คือ คำสั่งขายสัญญาตามชื่อย่อที่กำหนด
ราคา (price)*	เพื่อระบุราคา หรือเงื่อนไขของราคาที่ต้องการจะทำการซื้อหรือขายสัญญาตามที่ต้องการ ทั้งนี้ รายละเอียดการระบุราคาขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของประเภทของคำสั่งซื้อขายที่เลือกใช้
ปริมาณ (quantity)*	เพื่อระบุจำนวนสัญญาที่ต้องการซื้อหรือขายในรายการดังกล่าว
เลขที่บัญชีซื้อขาย	เพื่อระบุรายละเอียดการซื้อหรือขายของผู้ลงทุน โดยหากมีการจับคู่จะมีการเก็บข้อมูลสถานะการซื้อขายไว้ในบัญชีดังกล่าว ซึ่งรายละเอียดของเลขที่บัญชีจะเป็นไปตามรูปแบบการกำหนดของแต่ละโบรกเกอร์
ประเภทผู้ซื้อขาย	เจ้าหน้าที่ต้องระบุประเภทของผู้ลงทุนที่ส่งคำสั่งเพื่อซื้อ หรือ ขายดังกล่าว โดยตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า กำหนดประเภทของผู้ซื้อขายออกเป็น 4 ประเภท ดังนี้ 1. Principal : เมื่อการซื้อขายตามคำสั่งดังกล่าวเป็นไปเพื่อบัญชีของโบรกเกอร์ 2. Foreign : กรณีที่ลูกค้าเป็นสถาบันหรือผู้ลงทุนรายบุคคลที่มีสัญชาติอื่นๆ นอกเหนือจากสัญชาติไทย 3. Institution : สำหรับคำสั่งซื้อขายของลูกค้าที่เป็นบริษัทหลักทรัพย์จัดการกองทุนรวม ธนาคาร บริษัทเงินทุน บริษัทประกันวินาศภัย บริษัทประกันชีวิต นิติบุคคลประเภทบรรษัท กองทุนส่วนบุคคล กองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ และ กองทุนสำรองเลี้ยงชีพ หรือนิติบุคคลอื่นที่มีลักษณะเดียวกัน 4. Customer : ผู้ลงทุนไทยรายบุคคล และ นิติบุคคลที่ไม่เข้าข่ายประเภทผู้ลงทุน 3 ประเภทข้างต้น
การสร้างฐานะหรือล้างฐานะ (open or close)*	เพื่อเป็นการระบุรายละเอียดของการซื้อหรือขายสัญญาดังกล่าว ว่าเป็น 1. การสร้างฐานะ หรือ เข้าไปมีฐานะในสัญญาดังกล่าวครั้งแรกโดยจะทำให้จำนวนฐานะที่ผู้ลงทุนมีจำนวนเพิ่มขึ้นและต้องทำการคำนวณกำไรขาดทุนในทุกๆ วัน ต่อไป หรือ 2. การล้างฐานะ เป็นการเข้าไปทำการซื้อ หรือ ขายเพื่อปิดฐานะของสัญญาที่เคยเปิดสถานะมาก่อนหน้านั้น โดยจะทำให้จำนวนฐานะของผู้ลงทุนลดลง และส่งผลให้ภาระผูกพันที่ผู้ลงทุนมีอยู่ตอนที่ถือสัญญาดังกล่าวยุติลง

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ข้อมูล	คำอธิบาย
หมายเลขเจ้าหน้าที่รับอนุญาต (trader ID)	เจ้าหน้าที่ของโบรกเกอร์ที่ให้บริการส่งคำสั่งซื้อขายให้กับผู้ลงทุนจะต้องทำการระบุรายละเอียดเกี่ยวกับเลขที่เจ้าหน้าที่ตามที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็น Trader จากตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งสามารถแบ่งได้ตามขอบเขตการส่งคำสั่งซื้อขาย เช่น Dxxxx หรือ D ตามด้วยตัวเลขหรือตัวอักษร 4 หลัก เป็นต้น
ประเภทและเงื่อนไขของคำสั่งซื้อขาย*	เพื่อระบุรูปแบบของคำสั่งซื้อ คำสั่งขาย และเงื่อนไขของคำสั่งอันจะมีผลในการกำหนดแนวทางการจับคู่การซื้อขาย และระยะเวลาที่คำสั่งดังกล่าวจะคงอยู่ในระบบเพื่อรอการจับคู่ โดยตัวอย่างประเภทคำสั่งซื้อขาย ได้แก่ Market Order และ Limit Order เป็นต้น และ ตัวอย่างของเงื่อนไขของคำสั่งซื้อขาย ได้แก่ Day Order เป็นต้น (รายละเอียดปรากฏใน หัวข้อ ประเภทและเงื่อนไขคำสั่งซื้อขาย ซึ่งอยู่ในลำดับถัดไป)

หมายเหตุ: * เป็นข้อมูลที่ผู้ลงทุนที่ส่งคำสั่งซื้อขายผ่าน Internet จะต้องระบุรายละเอียดเพิ่มเติมในระบบซื้อขายที่โบรกเกอร์ให้บริการ

รูปที่ 4-3 แสดงตัวอย่างข้อมูลที่ผู้ลงทุนต้องระบุเพื่อส่งคำสั่งซื้อขายสัญญาฟิวเจอร์สผ่าน Internet

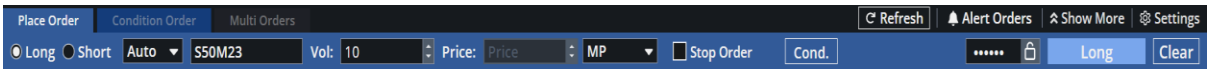

จากรูปข้างต้น ผู้ลงทุนต้องการส่งคำสั่งซื้อ (Long) สัญญา SET50 Futures หมดอายุเดือน มิถุนายน 2023 (S50M23) เพื่อเปิดฐานะ จำนวน 10 สัญญา ที่ราคา MP โดยก่อนส่งคำสั่งซื้อขายผู้ลงทุนจะต้องระบุเลขรหัสซื้อขาย (pin number) ให้ถูกต้อง

ผู้ลงทุนสามารถระบุประเภทและเงื่อนไขของคำสั่งซื้อขายเพื่อออกแบบแนวทางการซื้อขายได้ โดยปัจจุบันมีประเภทและเงื่อนไขของคำสั่งซื้อขายที่ผู้ลงทุนสามารถเลือกใช้งานได้ดังนี้

- ประเภทคำสั่งซื้อขาย
  a) Limit Order หมายถึง การเสนอซื้อขายที่ระบุราคาเสนอซื้อขาย
  b) Market Order หมายถึง การเสนอซื้อขายที่ระบุให้มีการเสนอซื้อขาย ณ ราคาเสนอซื้อสูงสุดหรือเสนอขายต่ำสุดตามลำดับ
     โดยในกรณีที่เป็นการเสนอซื้อขายในช่วง Pre-open ระบบการซื้อขายจะจัดให้เป็นการเสนอซื้อที่ราคาสูงกว่าราคาเสนอซื้อสูงสุด 1 ช่วงราคาหรือราคาเสนอขายสูงสุด 1 ช่วงราคาแล้วแต่ราคาใดจะสูงกว่า และเป็นการเสนอขายที่ราคาต่ำกว่าราคาเสนอขายต่ำสุด 1 ช่วงราคาหรือราคาเสนอซื้อต่ำสุด 1 ช่วงราคาแล้วแต่ราคาใดจะต่ำกว่า
  c) Market to Limit Order หมายถึง การเสนอซื้อขายที่ระบุให้มีการเสนอซื้อ ณ ราคาเสนอขายต่ำสุดหรือเสนอขาย ณ ราคาเสนอซื้อสูงสุดเพียงลำดับราคาเดียวและหากมีจำนวนการเสนอซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ไม่สามารถจับคู่การซื้อขายได้ ระบบการซื้อขายจะจัดให้จำนวนดังกล่าวเป็นการเสนอซื้อหรือเสนอขายที่ราคาซื้อขายสุดท้าย
  d) Iceberg Order หมายถึง การเสนอซื้อขายที่แบ่งการเสนอซื้อขายออกเป็นจำนวนย่อยๆ และทยอยนำส่งเข้าสู่ระบบการซื้อขายโดยอัตโนมัติ โดยในการเสนอซื้อขายแต่ละครั้งต้องมีจำนวนอย่างน้อยตามที่ตลาด

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

สัญญาซื้อขายล่วงหน้ากำหนดและให้การเสนอซื้อขายในครั้งหลังกระทำได้ต่อเมื่อการเสนอซื้อขายในครั้งก่อนได้ถูกจับคู่การซื้อขายทั้งจำนวนที่ได้เสนอซื้อขายแล้ว

e) Combination Order หมายถึง การเสนอซื้อและ/หรือเสนอขายตั้งแต่ 2 สัญญาซื้อขายล่วงหน้าใดๆ ขึ้นไป โดยที่การเสนอซื้อและ/หรือเสนอขายดังกล่าวต้องสามารถจับคู่ได้พร้อมกัน และเป็นการเสนอซื้อและ/หรือเสนอขายที่มีสินค้าอ้างอิงเดียวกันหรือต่างกันก็ได้และมีเดือนที่ชำระราคาหรือส่งมอบเดียวกันหรือต่างกันก็ได้ แต่ต้องไม่เป็นการเสนอซื้อและ/หรือเสนอขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าใดๆ (series) ที่เป็นประเภทเดียวกัน และมีสินค้าอ้างอิง เดือนที่ชำระราคาหรือส่งมอบ และ/หรือราคาในการใช้สิทธิตามสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเดียวกัน

ทั้งนี้ ในการจับคู่คำสั่งแบบ Combination Order อาจมีกรณีที่ราคาซื้อขายของ Outright Series อยู่นอกกรอบราคา Daily Price Limit ได้ (ขึ้นอยู่กับราคาซื้อขายในขณะนั้น) ทั้งนี้ การแสดงราคา Outright Series ดังกล่าวจะปรากฏผ่านช่องทางการแสดงรายการซื้อขายแบบเรียลไทม์ (ticker) เท่านั้น โดยจะไม่กระทบต่อฟังก์ชัน Circuit Breaker และไม่ถูกนำไปรวมในการแสดงค่าสถิติด้าน ราคา เช่น ราคาเปิด, ราคาสูงสุด, ราคาต่ำสุด และราคาซื้อขายสุดท้าย

นอกจากนี้ ผู้ลงทุนสามารถระบุเงื่อนไขของการเสนอคำสั่งซื้อขายเพื่อระบุช่วงเวลาที่คำสั่งจะมีผลรอจับคู่อยู่ในระบบซื้อขายหลังจากส่งเข้าระบบแล้ว โดยในปัจจุบัน ระบบการซื้อขายของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้ารองรับเงื่อนไขของคำสั่งดังต่อไปนี้

a) Day หมายถึง การเสนอซื้อขายที่กำหนดให้มีผลในระบบการซื้อขายภายในวันทำการที่เสนอซื้อขาย
b) Good till Date หมายถึง การเสนอซื้อขายที่กำหนดให้มีผลในระบบการซื้อขายภายในวันทำการที่กำหนด หรือจนกว่าการเสนอซื้อขายดังกล่าวจะถูกยกเลิก โดยคำสั่งจะอยู่ในระบบได้สูงสุด 255 วัน
c) Good till Cancel หมายถึง การเสนอซื้อขายที่กำหนดให้มีผลในระบบการซื้อขายจนกว่าสิ้นสุดช่วงเวลาซื้อขายในวันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแบบนั้นๆ หรือจนกว่าการเสนอซื้อขายดังกล่าวจะถูกยกเลิก โดยคำสั่งจะอยู่ในระบบได้สูงสุด 255 วัน
d) Fill and Kill หมายถึง การเสนอซื้อขายที่กำหนดให้มีการจับคู่การซื้อขายทันทีและหากไม่สามารถจับคู่การซื้อขายได้เลย หรือจับคู่ได้บางส่วนและมีจำนวนเสนอซื้อขายเหลืออยู่บางส่วน ให้ยกเลิกการเสนอซื้อขายที่ยังจับคู่ไม่ได้นั้นทันที
e) Fill or Kill หมายถึง การเสนอซื้อขายที่กำหนดให้มีการจับคู่การซื้อขายทันทีและหากไม่สามารถจับคู่การซื้อขายดังกล่าวได้ทั้งหมดตามจำนวนเสนอซื้อขาย ให้ยกเลิกการเสนอซื้อขายนั้นทันที
f) Stop Limit Order หมายถึง การเสนอซื้อขายประเภท Limit Order ที่ให้มีผลในระบบการซื้อขาย เมื่อราคาซื้อขายล่าสุดหรือราคาเสนอซื้อสูงสุดหรือราคาเสนอขายต่ำสุดในขณะนั้นเคลื่อนไหวมาถึงราคาตามที่ระบุไว้
g) Stop Order หมายถึง การเสนอซื้อขายประเภท Market order ที่ให้มีผลในระบบการซื้อขายเมื่อราคาซื้อขายล่าสุดหรือราคาเสนอซื้อสูงสุดหรือราคาเสนอขายต่ำสุดในขณะนั้นเคลื่อนไหวมาถึงราคาตามที่ระบุไว้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

h) Stop Market to Limit หมายถึง การเสนอซื้อขายประเภท Market to Limit Order ที่ให้มีผลในระบบการซื้อขาย เมื่อราคาซื้อขายล่าสุดหรือราคาเสนอซื้อสูงสุดหรือราคาเสนอขายต่ำสุดในขณะนั้นเคลื่อนไหวมาถึงราคาตามที่ระบุไว้

i) Session State Order หมายถึงการกำหนดให้ระบบส่งคำสั่งซื้อขาย เมื่อเข้าสู่ช่วงเวลาซื้อขายตามที่กำหนด เช่น ผู้ลงทุนอาจส่งคำสั่งช่วงเช้า โดยระบุให้คำสั่งมีผลในระบบ (trigger) เมื่อเข้าสู่ช่วง Afternoon Session เป็นต้น

ตัวอย่างการส่งคำสั่งซื้อขาย

รูปที่ 4-4 ตัวอย่างระบบการส่งคำสั่งซื้อขายทาง Internet ที่พัฒนามีการใช้งานเพื่อซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาด TFEX

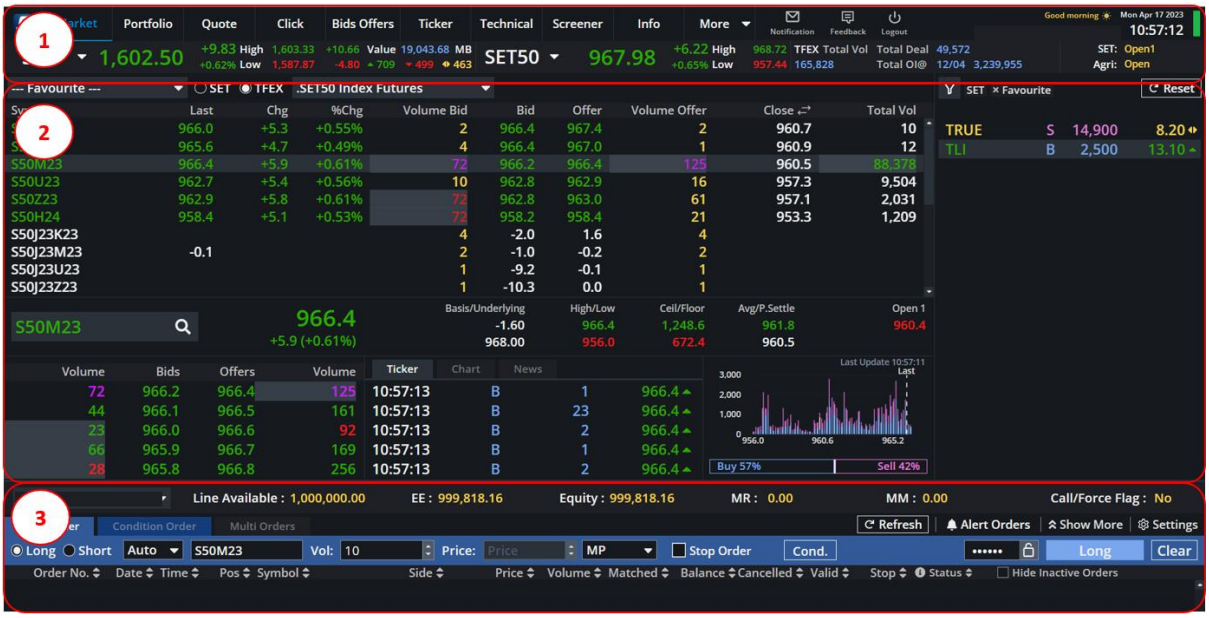

ในการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าผ่านโบรกเกอร์นั้น ผู้ลงทุนอาจสั่งซื้อขายผ่านเจ้าหน้าที่ของโบรกเกอร์ หรือสั่งซื้อขายผ่านระบบ Internet ผ่านระบบส่งคำสั่งซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งจะมีข้อมูลที่จำเป็นต่อการตัดสินใจซื้อขาย 3 ส่วน คือ

ส่วนที่ 1 แสดงข้อมูลรายละเอียดของการลงทุนและข้อมูลดัชนีต่างๆ เพื่อประกอบการตัดสินใจ

ส่วนที่ 2 แสดงข้อมูลการซื้อขาย ซึ่งผู้ใช้สามารถเลือกสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามประเภทสินค้า หรือเลือก Series ที่ต้องการติดตามราคาหลายๆ Series ไปพร้อมๆ กันได้

ส่วนที่ 3 เป็นส่วนสำหรับการส่งคำสั่งซื้อขาย เช่น สัญญาที่จะเลือกซื้อขาย ราคา ปริมาณ ประเภทและเงื่อนไขของคำสั่งซื้อขายดังกล่าว

โดยการส่งคำสั่งซื้อขาย จะปรากฏข้อมูลพื้นฐานของผู้ลงทุน เช่น เลขที่บัญชี ชื่อเจ้าของบัญชี วงเงินที่สามารถใช้ซื้อขายสัญญาล่วงหน้าฟิวเจอร์สได้ (line) เงินคงเหลือที่สามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้ (EE) และมูลค่าสินทรัพย์ทั้งหมดของผู้ลงทุน (equity) และมีส่วนที่ใช้ส่งคำสั่งเพื่อเสนอซื้อ / ขาย โดยผู้ลงทุนต้องทำการระบุตามกลยุทธ์การลงทุนที่ต้องการ

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ขั้นตอนที่ 1: เลือกว่าจะซื้อ (long) หรือ ขายสัญญา (short) และเป็นการเปิด (open) หรือ ปิด (close) ฐานะสัญญา
ขั้นตอนที่ 2: ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับสัญญาที่จะซื้อ หรือ ขาย อันได้แก่

- สัญลักษณ์การซื้อขาย เช่น S50M23 (SET50 Futures หมดอายุเดือนมิถุนายน 2023)
- จำนวนสัญญาที่ต้องการ จากตัวอย่าง (จากรูปที่ 4-5 จะระบุการเสนอซื้อจำนวน 10 สัญญา)
- ราคาที่ต้องการเสนอซื้อ / เสนอขาย

รูปที่ 4-5 ตัวอย่างการส่งคำสั่งซื้อเพื่อเปิดสถานะ โดยทำการระบุราคาตามที่ต้องการซื้อ

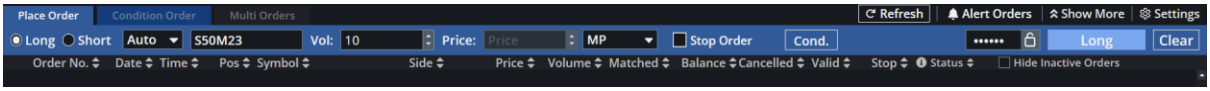

รูปที่ 4-6 ตัวอย่างการส่งคำสั่งขายเพื่อปิดสถานะ โดยมีการระบุราคาตามที่ต้องการขาย

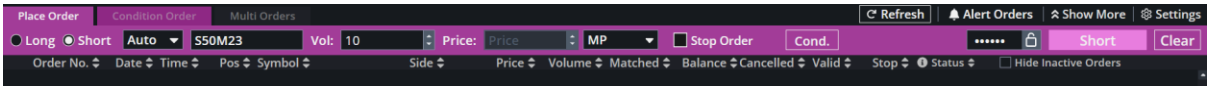

ขั้นตอนที่ 3: ระบุรายละเอียดประเภทและเงื่อนไขของคำสั่งซื้อขาย โดยผู้ลงทุนเลือกเมนู Cond. เพื่อระบุ ประเภทและเงื่อนไขคำสั่งซื้อขายที่ต้องการ โดยต้องทำการระบุข้อมูลให้ครบถ้วน

ตัวอย่างการส่งคำสั่งซื้อขายประเภท Stop Order

ผู้ลงทุนต้องมีการระบุ Stop Condition ที่เป็นเงื่อนไขที่จะให้คำสั่งเสนอซื้อเสนอขายที่กำหนดเป็นผลเข้าไปรอจับคู่การซื้อขาย โดยผู้ลงทุนต้องระบุสัญญาที่จะให้ระบบการซื้อขายใช้เป็นเงื่อนไข จากรูปที่ 4-7 เป็นการส่ง Stop Order เพื่อ Long สัญญา S50M23 จำนวน 5 สัญญาที่ราคา 1,021.0 จุด โดยกำหนด Stop Condition อ้างอิงราคาซื้อขายล่าสุด (last price) ของ S50M23 ว่าต้องมีค่าแตะระดับมากกว่าหรือเท่ากับ 1,017.0 จุด

รูปที่ 4-7 ตัวอย่างการส่งคำสั่ง Stop Order เพื่อซื้อสัญญา SET50 Index Futures

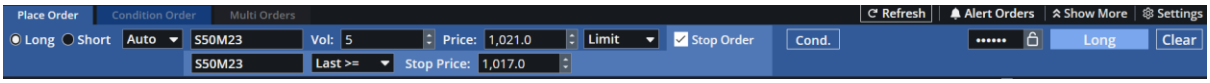

เมื่อคำสั่งซื้อดังกล่าวถูกส่งออกไปแล้วระบบการซื้อขายจะรอจนกว่าเงื่อนไขที่ระบุใน Stop Condition เกิดขึ้น ดังนั้น หาก S50M23 มีการจับคู่ซื้อขาย ที่ราคา 1,017.0 จุด หรือสูงกว่าราคาดังกล่าว คำสั่งซื้อที่ผู้ลงทุนส่งไว้ จะถูกส่งเข้าคิวรอการจับคู่ต่อไป แต่หาก S50M23 ไม่เคยมีการจับคู่ที่ราคา ตั้งแต่ 1,017.0 จุดขึ้นไป คำสั่งซื้อดังกล่าวก็จะยังไม่เป็นผลเนื่องจากเงื่อนไขที่ระบุไว้ใน Stop Condition ยังไม่เกิดขึ้น

ตัวอย่างการส่งคำสั่งซื้อขายประเภท Iceberg

ผู้ลงทุนสามารถส่งคำสั่งเพื่อซื้อ หรือ ขาย จำนวนมาก โดยกำหนดให้ระบบการซื้อขายทยอยนำเอาคำสั่งซื้อนั้นๆ เข้าคิวเพื่อรอจับคู่ตามจำนวนที่ระบุ เช่น ต้องการซื้อ S50M23 จำนวนทั้งหมด 100 สัญญา แต่ไม่ต้องการให้ Order นี้ปรากฏในระบบการซื้อขายทั้งจำนวนทันที ก็สามารถใช้คำสั่ง Iceberg เพื่อให้ระบบการซื้อขายทยอยนำคำสั่งซื้อขายเข้าไปรอเข้าคิวจับคู่ตามจำนวนที่ระบุ จากตัวอย่าง ผู้ลงทุนกำหนดให้ทยอยนำคำสั่งซื้อไปเข้าคิวที่ละ 10 สัญญา ดังนั้นเมื่อผู้ลงทุน Confirm รายการสั่งซื้อครั้งนี้ ระบบจะเริ่มบันทึกรายการซื้อว่าต้องการซื้อที่ราคา 1,013 จุด จำนวน 10 สัญญา โดยเมื่อจับคู่

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ทั้ง 10 สัญญาได้ตามต้องการ ระบบก็จะนำคำสั่งซื้อที่เหลือ มาเข้าคิวต่อตามจำนวนที่ระบุในแต่ละชั้น นั้นคือ 10 สัญญาต่อไป และจะดำเนินการในลักษณะนี้จนมีการจับคู่ได้ครบจำนวนทั้งหมด 100 สัญญา

รูปที่ 4-8 ตัวอย่างการส่งคำสั่ง Iceberg เพื่อซื้อสัญญา SET50 Index Futures

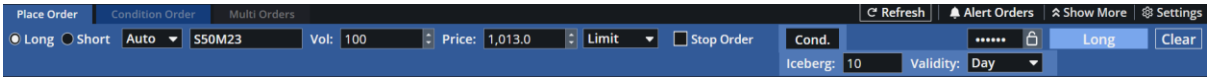

นอกจากนี้ ในการส่งคำสั่งซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ผู้ลงทุนสามารถเลือกประเภทคำสั่งซื้อขายได้ตามต้องการ โดยระบุประเภทคำสั่งว่าต้องการกำหนดราคาเอง หรือใช้ราคาตลาดที่มีการซื้อขาย ณ ขณะดังกล่าว นอกจากนี้ ยังสามารถกำหนดเงื่อนไขของคำสั่ง ว่าให้ทำงานทันทีหรือรอจับคู่ตามเวลาที่กำหนด (โดยรายละเอียดของแต่ละประเภทและ เงื่อนไขคำสั่งซื้อขายปรากฏอยู่ในส่วนที่กล่าวมาแล้ว)

รูปที่ 4-9 การระบุประเภทของคำสั่งซื้อขาย ในเมนู Type

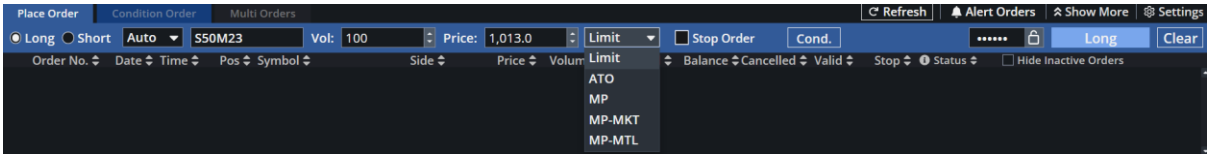

รูปที่ 4-10 การระบุเงื่อนไขของคำสั่งซื้อขาย ในเมนู Validity

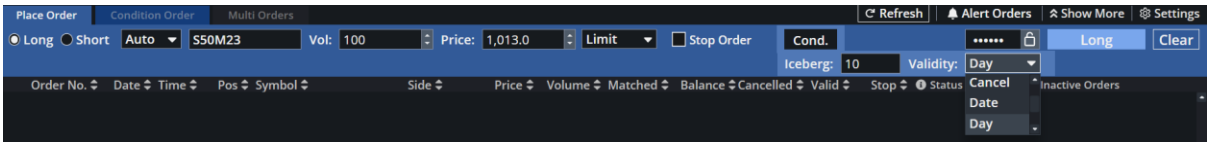

4.1.3 ขั้นตอนการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในช่วง Night Session

ตลาด TFEX ได้ขยายเวลาซื้อขายสำหรับสัญญาฟิวเจอร์สที่อ้างอิงสินค้าโภคภัณฑ์ หรือ Currency ที่มีการซื้อขายอย่างทั่วไปในตลาดโลก เช่น ทองคำ โลหะเงิน Currency เป็นต้น เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถมีทางเลือกในการปรับเปลี่ยนฐานะหรือเพิ่มโอกาสในการทำกำไรเมื่อราคาสินค้าดังกล่าวเปลี่ยนแปลงไปหลังจากตลาดโลกในภูมิภาคต่างๆ เปิดทำการ แต่ช่วงดังกล่าวเป็นเวลากลางคืนของไทย

ปัจจุบันมีสัญญา Gold Futures, Gold-D Futures, Gold Online, Silver Online Futures (กลุ่ม precious metal) และ USD Futures, EUR/USD Futures, USD/JPY Futures (กลุ่ม currency) ที่เปิดซื้อขายในช่วงกลางคืน หรือ Night Session โดยจะมีช่วง Pre-Open เช่นเดียวกับการซื้อขายใน Session กลางวัน โดยกำหนดให้ช่วง Pre-Open ของ Night Session เริ่มตั้งแต่เวลา 18.45 น. ถึง 18.50 น. (เป็นเวลาทั้งสิ้น 5 นาที) และเข้าสู่ช่วง Open Session ที่มีการจับคู่การซื้อขายอัตโนมัติตั้งแต่ 18.50 น. เป็นต้นไป โดย Night จะสิ้นสุดการซื้อขายที่เวลา 03.00 น. ของวันถัดไป

การส่งคำสั่งซื้อขายในช่วงกลางคืนนั้น ผู้ลงทุนยังสามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้ตามปกติเช่นเดียวกับช่วงกลางวัน โดยหากใช้แนวทางการซื้อขายผ่าน Internet ก็สามารถเข้าสู่ระบบเช่นเดียวกับการซื้อขายภาคปกติ แต่ในกรณีที่ผู้ลงทุนซื้อขายผ่านเจ้าหน้าที่ของโบรกเกอร์ อาจมีรายละเอียดเพิ่มเติม ซึ่งในส่วนนี้ขึ้นอยู่กับเงื่อนไขที่โบรกเกอร์แต่ละรายกำหนด อย่างไรก็ตาม รายการซื้อขายในช่วงกลางคืนจะถือเป็นการซื้อขายในบัญชีเดียวกับรายการซื้อขายในช่วงปกติ ดังนั้นการซื้อ

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ขายช่วงกลางคืนจึงเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้ตามภาวะราคาของสินค้าที่มีการซื้อขายอยู่ทั่วโลกได้อย่างทันที

ตลาด TFEX กำหนดให้รายการซื้อขายที่เกิดในช่วงกลางคืนเป็นรายการซื้อขายที่เกิดในวันทำการถัดไป ดังนั้นการซื้อขายที่เกิดขึ้นในช่วงกลางคืนจะถูกนำไปรวมคำนวณกับสถิติการซื้อขายที่เกิดขึ้นในช่วงกลางวันของวันทำการถัดไป ดังนั้น รายการกำไรขาดทุนที่จะมีการคำนวณและชำระราคาของการซื้อขายช่วงกลางคืนก็จะเป็นไปตามแนวทางปฏิบัติเดียวกับการซื้อขายของวันถัดไป

รูปที่ 4-11 การชำระราคาของรายการซื้อขายในช่วงกลางคืนจะรวมกับรายการซื้อขายในช่วงปกติของวันทำการถัดไป

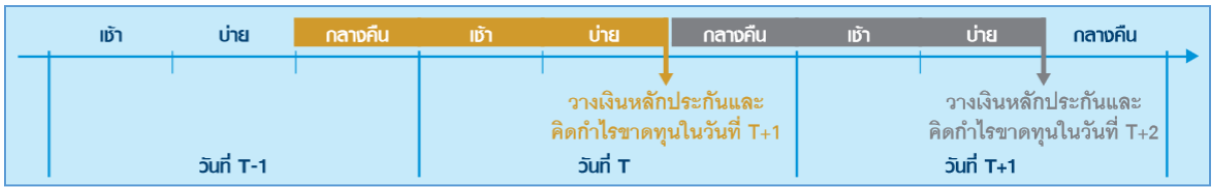

ดังนั้น แนวทางการกำหนดราคาสำหรับเป็นกรอบของการเคลื่อนไหวของราคาในช่วง Night Session ก็จะใช้แนวทางเดียวกับการซื้อขายในวันทำการถัดไป หรือผู้ลงทุนอาจพิจารณาได้ว่า Night Session เป็นการเปิดตลาดของวันทำการถัดไปที่เปิดให้ซื้อขายได้เร็วขึ้น ดังนั้น ราคาซื้อขายสูงสุดแต่ละวัน หรือ Daily Price Limit ก็จะมีการปรับโดยเปลี่ยนใช้ราคา Daily Settlement Price ที่ตลาด TFEX ประกาศในช่วงเย็นของวันทำการดังกล่าว เป็นกรอบในการกำหนดค่าสูงสุดและต่ำสุดของราคาที่จะเกิดการจับคู่การซื้อขายได้

4.1.4 การวางเงินประกันและการปรับมูลค่าตามราคาตลาด

เนื่องจากการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาด TFEX เป็นการตกลงราคาที่จะซื้อขายสินค้าอ้างอิงกันในอนาคต โดยการตกลงราคาผ่านการซื้อขายในระบบของตลาด TFEX ทั้งนี้ การซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่มีในตลาด TFEX แบ่งออกเป็น 2 ประเภท คือ สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส และสัญญาซื้อขายล่วงหน้าออปชัน

โดยสัญญาทั้งสองประเภทดังกล่าวมีความแตกต่างกัน คือ สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส (futures) ถือเป็นภาระผูกพันของผู้ที่ตกลงราคาซื้อและผู้ตกลงราคาขาย โดยคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเมื่อตกลงราคากันแล้วต้องผูกพันที่จะซื้อขายตามที่ตกลงกัน ถึงแม้ในอนาคตราคาจะมีการเปลี่ยนแปลงก็ยังคงต้องผูกพันเป็นภาระตามราคาที่ตกลง ซึ่งด้วยลักษณะดังกล่าว ทำให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย Futures มีความเสี่ยงหากราคามีการเปลี่ยนแปลงเพราะผู้ซื้ออาจที่ต้องซื้อตามราคาที่ตกลงไว้ในสัญญาที่แพงกว่าราคาตลาดของสินค้าอ้างอิงในอนาคต หรือผู้ขายก็มีความเสี่ยงที่ราคาที่ตกลงขายไว้ ซึ่งผูกพันไปในอนาคตกลับมีราคาที่ต่ำกว่าราคาสินค้าอ้างอิงในอนาคต ซึ่งความเสี่ยงนี้ อาจทำให้เกิดการผิดสัญญาขึ้น ดังนั้น เพื่อให้การซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า สามารถดำเนินการได้อย่างสะดวกและสามารถรองรับผู้ลงทุนจำนวนมากที่เข้ามาซื้อขายสัญญา จึงกำหนดให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขาจะต้องวางหลักประกันเพื่อรองรับความเสี่ยงหากราคามีการเปลี่ยนแปลงไประหว่างที่สัญญายังไม่ครบกำหนดอายุ โดยสำนักหักบัญชีจะประกาศระดับหลักประกันของสัญญาฟิวเจอร์สแต่ละประเภทตามความเสี่ยงของสินค้าดังกล่าว ซึ่งโบรกเกอร์จะใช้ระดับดังกล่าวมากำหนดเป็นหลักประกันที่จะเรียกเก็บกับผู้ลงทุนต่อไป โดยระดับหลักประกันที่สำนักหักบัญชีประกาศอาจมีการปรับเปลี่ยนตามระดับความเสี่ยงของสัญญาที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งจะมีการประกาศให้ทราบเป็นการล่วงหน้าก่อนบังคับใช้ และเพื่อให้เกิดความสะดวกในการที่ผู้ซื้อและผู้ขายสามารถตัดสินใจที่จะปิดสัญญาได้ก่อนในระหว่างที่สัญญาจะครบกำหนดอายุ จึงมีการกำหนดให้มีการปรับมูลค่าของสัญญาตามราคาตลาดและมีการ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

คำนวณกำไรขาดทุนของภาระผูกพันดังกล่าว และมีการประเมินความเพียงพอของหลักประกันให้สามารถรองรับความเสี่ยงต่อไปหากผู้ลงทุนยังไม่ปิดฐานะ

แต่สำหรับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าออปชัน (options) ซึ่งเป็นสัญญาสิทธิที่ผู้ซื้อสิทธิจ่ายซื้อสิทธิดังกล่าวมาจากผู้ขายในรูปแบบของพรีเมี่ยม ตั้งแต่วันแรกที่ตกลงซื้อขาย Options ดังกล่าว โดยต่อมาเมื่อสัญญา Options ครบกำหนดอายุ ผู้ซื้อ Options หรือผู้ถือ Options ดังกล่าว ก็สามารถที่จะเลือกตัดสินใจว่าจะใช้สิทธิตามประเภทของ Options ที่ถืออยู่หรือไม่ โดยหากผู้ถือ Options ตัดสินใจใช้สิทธิ ผู้ที่ขาย Options ก็ต้องปฏิบัติตามสิทธิที่มีอยู่ใน Options ดังกล่าว โดยจากลักษณะของ Options จะเห็นได้ว่า หลังจากผู้ซื้อ Options จ่ายซื้อด้วยค่าพรีเมียมแล้ว ก็ไม่มีภาระผูกพันใดเกิดขึ้น และมีสิทธิจะตัดสินใจจะใช้สิทธิในอนาคต ซึ่งในส่วนนี้ถือเป็นภาระผูกพันต่อผู้ขาย Options ที่ต้องปฏิบัติตามการตัดสินใจของผู้ถือ Options ซึ่งส่วนใหญ่จะเลือกใช้สิทธิเมื่อผู้ถือ Options ได้กำไรจากการใช้สิทธิดังกล่าว ซึ่งถือเป็นความเสี่ยงของผู้ขาย Options ที่อาจจะถูกเรียกร้องให้มีการใช้สิทธิจากคู่สัญญา ดังนั้น สำหรับการซื้อขาย Options ก็มีความเสี่ยงที่จำเป็นต้องใช้แนวทางการวางหลักประกันมาดูแลการซื้อขายโดยกำหนดให้เฉพาะมีการเรียกหลักประกันจากทางด้านผู้ขายเท่านั้น เนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะต้องปฏิบัติตามภาระจากการใช้สิทธิของคู่กรณี

ทั้งนี้ หลักประกันของออปชันที่เรียกเก็บเฉพาะจากด้านผู้ขาย หรือ Short Position นั้น จะขึ้นอยู่กับความน่าจะเป็นที่ออปชันรุ่นนั้นๆ มีโอกาสถูกใช้สิทธิ ซึ่งเป็นตัวสะท้อนความเสี่ยงของการ Short Options ดังกล่าว โดยความน่าจะเป็นในการใช้สิทธินี้ มีความซับซ้อนในการคำนวณ อีกทั้งยังมีตัวแปรที่ใช้ในการคำนวณต่างๆ เช่น ราคาใช้สิทธิ ราคาสินค้าอ้างอิง ซึ่งในที่นี้คือ SET50 Index ที่เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแล้วความน่าจะเป็นที่จะได้ใช้สิทธิก็เปลี่ยนไป โดยสำนักหักบัญชีจะมีการส่งข้อมูลเพื่อใช้ในการคำนวณค่าความน่าจะเป็นและอัตราหลักประกันของ Options แต่ละ Series ในรูปของ File ข้อมูล ที่ชื่อว่า Risk Parameter File ในชั่วโมงการซื้อขายระหว่างวัน ทั้งนี้ เนื่องจากการคำนวณมีความซับซ้อน แต่ผู้ลงทุนตลอดจนผู้แนะนำการลงทุนสามารถตรวจสอบข้อมูลของอัตราหลักประกันแต่ละ Series ได้ที่ระบบส่งคำสั่งซื้อขายทั้งทาง Internet ที่ใช้งานอยู่อย่างเช่น โปรแกรม Streaming (การใช้งานเมนู ตามรูปที่ 4-13) หรือจากหน้าจอของ Marketing ในส่วนของ Margin Simulation

รูปที่ 4-12 ตัวอย่างเมนูการใช้งานเพื่อตรวจสอบระดับ Margin ของสัญญา Options แต่ละ Series รวมทั้งสัญญา Futures ต่างๆ ในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

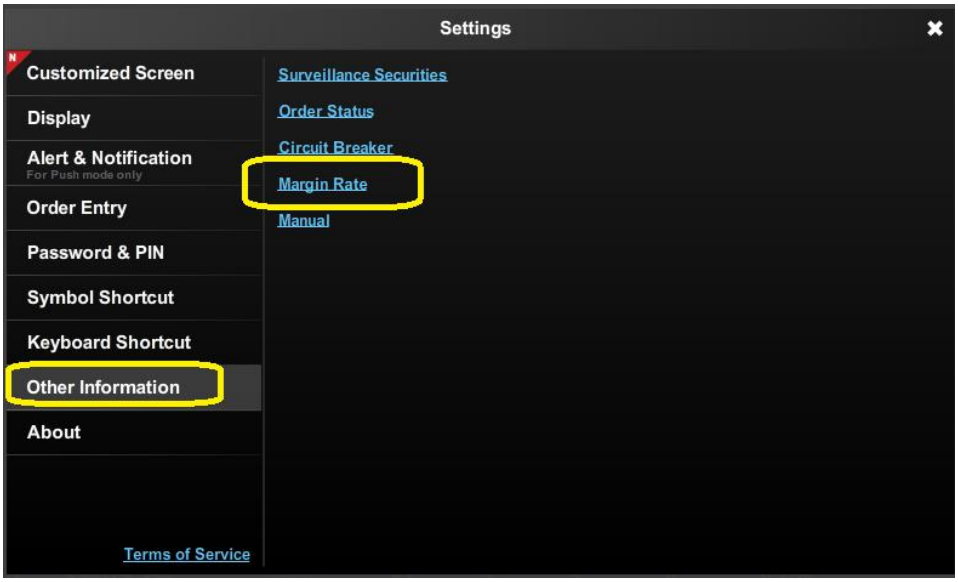

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

โดยจะปรากฏอัตราหลักประกันของการ Short Options Series ต่างๆ ดังต่อไปนี้

รูปที่ 4-13 ตัวอย่างอัตราหลักประกันของการ Short Options แต่ละ Series

Instrument	Positions	IM	MM	FM	Price Scanning Range
SET50 Index Options					
S50U15C875	Short Options Outright	19,082.20	16,495.54	13,046.66	5,000
S50U15C900	Short Options Outright	14,860.80	12,220.56	8,700.24	5,000
S50U15C925	Short Options Outright	11,132.60	8,536.82	5,075.78	5,000
S50U15C950	Short Options Outright	6,764.40	5,239.08	3,205.32	5,000
S50U15C975	Short Options Outright	4,760.00	3,620.00	2,100.00	5,000
S50U15C1000	Short Options Outright	4,340.00	3,200.00	1,680.00	5,000
S50U15C1025	Short Options Outright	4,200.00	3,060.00	1,540.00	5,000
S50U15C1050	Short Options Outright	3,840.00	2,700.00	1,180.00	5,000
S50U15C1075	Short Options Outright	3,860.00	2,720.00	1,200.00	5,000
S50U15C1100	Short Options Outright	3,820.00	2,680.00	1,160.00	5,000
S50U15P875	Short Options Outright	4,640.00	3,500.00	1,980.00	5,000
S50U15P900	Short Options Outright	7,670.10	6,371.07	4,639.03	5,000
S50U15P925	Short Options Outright	11,316.60	9,655.62	7,440.98	5,000
S50U15P950	Short Options Outright	15,634.90	13,770.43	11,284.47	5,000
S50U15P975	Short Options Outright	20,273.90	18,289.73	15,644.17	5,000
S50U15P1000	Short Options Outright	25,069.50	23,014.65	20,274.85	5,000
S50U15P1025	Short Options Outright	29,735.70	26,940.99	23,214.71	5,000
S50U15P1050	Short Options Outright	34,740.20	31,914.14	28,146.06	5,000
S50U15P1075	Short Options Outright	39,734.40	36,898.08	33,116.32	5,000
S50U15P1100	Short Options Outright	44,723.90	41,884.73	38,099.17	5,000
S50Z15C875	Short Options Outright	19,291.70	16,930.19	13,781.51	5,000
S50Z15C900	Short Options Outright	16,368.80	13,546.16	9,782.64	5,000
S50Z15C925	Short Options Outright	11,638.30	9,838.81	7,439.49	5,000
S50Z15C950	Short Options Outright	8,556.40	7,099.48	5,156.92	5,000
S50Z15C975	Short Options Outright	6,852.10	5,222.47	3,049.63	5,000
S50Z15C1000	Short Options Outright	5,000.00	3,860.00	2,340.00	5,000
S50Z15C1025	Short Options Outright	4,580.00	3,440.00	1,920.00	5,000
S50Z15C1050	Short Options Outright	4,220.00	3,080.00	1,560.00	5,000
S50Z15P875	Short Options Outright	6,495.10	5,338.57	3,796.53	5,000
S50Z15P900	Short Options Outright	9,774.30	8,522.01	6,852.29	5,000
S50Z15P925	Short Options Outright	13,041.50	11,169.05	8,672.45	5,000
S50Z15P950	Short Options Outright	17,053.30	14,883.31	11,989.99	5,000
S50Z15P975	Short Options Outright	21,382.10	19,467.47	16,914.63	5,000
S50Z15P1000	Short Options Outright	26,004.20	23,428.94	19,995.26	5,000

การวางหลักประกันการซื้อขายจึงเริ่มตั้งแต่ผู้ลงทุนจะส่งคำสั่งซื้อขายสัญญาฟิวเจอร์ส / ขาย Options โดยเมื่อราคามีการเปลี่ยนแปลงจะต้องทำการคำนวณความเพียงพอของหลักประกันในแต่ละวันไม่ให้ลดลงต่ำกว่าที่กำหนด ตลอดช่วงเวลาที่ยังมีฐานะในสัญญานั้นๆ

ทั้งนี้ โบรกเกอร์จะเป็นผู้ดูแลเรื่องการวางหลักประกันของผู้ลงทุน โดยจะกำหนดอัตราหลักประกันของแต่ละสัญญาตามอัตราที่สำนักบัญชีกำหนด โดยจะมีการปรับให้มีความเหมาะสมสำหรับหลักประกันแต่ละประเภทดังต่อไปนี้

- ***หลักประกันขั้นต้น***

หลักประกันขั้นต้น (initial margin - IM) คือ หลักประกันที่ผู้ลงทุนต้องมีในเบื้องต้นก่อนส่งคำสั่งซื้อขายสัญญานั้นๆ โดยจะมีการกำหนดเป็นการเฉพาะของแต่ละสัญญา ตัวอย่างเช่น สมมติให้ SET50 Index Futures กำหนดอัตราหลักประกันขั้นต้นที่ 11,400 บาท ต่อสัญญา โดยหากผู้ลงทุนมีหลักประกันน้อยกว่า IM ระดับดังกล่าว จะไม่สามารถส่งคำสั่งซื้อ หรือขาย สัญญา SET50 Index Futures ได้

- ***หลักประกันขั้นต่ำ***

หลักประกันขั้นต่ำ หรือ หลักประกันรักษาสภาพ (maintenance margin - MM) คือ การรักษาระดับเงินหลักประกันขั้นต่ำในบัญชีคงเหลือเอาไว้ หากยอดคงเหลือในบัญชีเงินวางหลักประกันลดลงต่ำกว่าระดับนี้ ลูกค้าจะต้องถูกเรียกให้วางเงินหลักประกันเพิ่ม (margin call)

- ***หลักประกันผันแปร***

หลักประกันผันแปร (variation margin) เป็นมูลค่าหลักประกันที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของราคาสัญญาฟิวเจอร์สที่เกิดขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อปรับฐานะของบัญชีหลักประกันให้สะท้อนราคาที่แท้จริงที่เปลี่ยนแปลงไป

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ในแต่ละวัน โดยให้ชำระกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดการสะสมของผลขาดทุนที่เกิดจากฐานะสัญญาที่ยังมีภาระผูกพันอยู่ ซึ่งในทางปฏิบัติเป็นการคำนวณกำไรหรือขาดทุนจากการมีฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์สทุกสิ้นวันทำการ (mark to market) โดยการปรับมูลค่าให้เป็นไปตามราคาที่ใช้ชำระราคา (settlement price) โดยผู้ลงทุนอาจจะไม่เห็นข้อมูลในส่วนนี้โดยตรง แต่จะสะท้อนอยู่ในมูลค่าเงินหลักประกันที่คงเหลืออยู่ในบัญชี

- ***การปรับมูลค่าตามราคาตลาด (mark to market)***

หลังจากที่ผู้ลงทุนซื้อหรือขายสัญญาฟิวเจอร์สแล้ว โบรกเกอร์จะทำการคำนวณกำไรขาดทุน (mark to market) เมื่อราคาฟิวเจอร์สนั้นๆ มีการเปลี่ยนแปลง เพื่อตรวจสอบความเพียงพอของเงินประกัน ซึ่งโบรกเกอร์จะทำการคำนวณอย่างน้อยวันละ 1 ครั้ง โดยใช้ราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันที่มีการประกาศในช่วงเย็นหลังปิดการซื้อขายภาคบ่ายในการคำนวณ อย่างไรก็ตาม หากราคาฟิวเจอร์สมีความผันผวนสูง และเปลี่ยนแปลงไปมากในระหว่างวัน โบรกเกอร์อาจทำการคำนวณความเพียงพอของเงินหลักประกันในระหว่างวันได้

จากการคำนวณ Mark to Market หากผู้ลงทุนมีกำไรจากการเปลี่ยนแปลงของราคา จะส่งผลให้เงินประกันในบัญชีมีจำนวนมากขึ้น ในทางกลับกันหากราคาเปลี่ยนแปลงไปในทางตรงกันข้ามและทำให้เกิดผลขาดทุนก็จะไปหักเงินออกจากบัญชีหลักประกันของผู้ลงทุนรายดังกล่าว โดยหากเงินในบัญชีหลักประกันปรับตัวลดลงต่ำกว่าระดับเงินประกันขั้นต่ำ โบรกเกอร์จะทำการเรียกหลักประกันเพิ่มเติม (margin call) โดยผู้ลงทุนต้องนำเงินมาวางเพิ่มเติมเพื่อให้มีระดับหลักประกันกลับไปยังระดับหลักประกันขั้นต้น (initial margin)

ตัวอย่างการคำนวณ Mark to Market ของสัญญา ADVANC Futures

กำหนดให้ผู้ลงทุนซื้อ ADVANC Futures ที่ราคา 205 บาท โดยหลักประกันขั้นต้นและขั้นต่ำของ ADVANC Futures เท่ากับ 17,860 บาท และ 12,502 บาท ตามลำดับ ดังนั้น หากราคาที่ใช้ชำระราคาในแต่ละวัน มีค่าดังต่อไปนี้ จะทำให้เกิดผลกำไรขาดทุน และมูลค่าหลักประกันเปลี่ยนแปลงดังต่อไปนี้

- ในวันที่ 1 (T1) ผู้ลงทุนซื้อสัญญา ADVANC Futures ที่ราคา 205 โดยสิ้นวันราคา Daily Settlement Price = 206 บาท ทำให้ผู้ลงทุนได้กำไรเท่ากับ 1,000 บาท เพิ่มเข้าไปในบัญชีหลักประกัน
- ในวันที่ 2 (T2) ราคา Daily Settlement Price ปรับเป็น 204 บาท ส่งผลให้ฐานะซื้อของผู้ลงทุนขาดทุนเท่ากับ 2,000 บาท ต่อสัญญา (ขาดทุน (204-206) = 2 บาท ต่อ 1 หุ้น) ซึ่งจะไปหักจากบัญชีเงินหลักประกันต่อไป
- ในวันที่ 2 (T3) ราคา Dilay Settlement Price ปรับลดลงต่อเนื่อง ไปอยู่ที่ 199 บาท ทำให้มีผลขาดทุนเกิดขึ้นอีก 5,000 บาท (ขาดทุนอีก (199 - 204) = 5 บาท ต่อ 1 หุ้น) ซึ่งส่งผลให้เงินหลักประกันขั้นต้นต่ำกว่าเงินหลักประกันรักษาสภาพที่กำหนด 12,502 บาท ทำให้ผู้ลงทุนถูกเรียกหลักประกันเพิ่มเติม เพื่อให้มีระดับไม่ต่ำกว่าหลักประกันขั้นต้น โดยในกรณี ผู้ลงทุนจะถูกเรียกให้วางเงินหลักประกันเพิ่มเป็นจำนวน 6,000 บาท ทำให้บัญชีหลักประกันกลับมาอยู่ที่ ระดับ 17,860 ซึ่งเป็นระดับเดียวกับเงินหลักประกันขั้นต้น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- ต่อมา หากผู้ลงทุนปิดฐานะ โดยขาย ADVANC Futures ไปที่ราคา 207 บาท ผู้ลงทุนก็จะได้เงินประกันกลับมาทั้งสิ้น 25,860 บาท โดยเป็นเงินประกันที่จ่ายไปสองครั้งเท่ากับ 23,860 (17,860 + 6,000) และได้กำไรจากการทำธุรกรรมใน ADVANC Futures เท่ากับ 2,000 บาท

ตารางที่ 4-2 ตัวอย่างการปรับมูลค่าสัญญาซื้อขายล่วงหน้าตามราคาตลาด (mark to market)

	รายการที่เกิดขึ้น	Settlement Price	กำไร / ขาดทุน	วางเงิน	ยอดเงินในบัญชี
1	ซื้อ ADVANC Futures ที่ 205 บาท ต่อ 1 สัญญา			17,860	17,860
	ปรับปรุงกำไรขาดทุน	206	(206 – 205) x 1,000 = + 1,000		18,860
2	ปรับปรุงกำไรขาดทุน	204	(204 – 206) x 1,000 = - 2,000		16,860
3	ปรับปรุงกำไรขาดทุน	199	(199 – 204) x 1,000 = -5,000		11,860
	วางเงินประกันเพิ่ม			6,000	17,860
4	ขายฟิวเจอร์สที่ 207 บาท	207	(207 – 199) x 1,000 = +8,000		25,860

ในกรณีที่ผู้ลงทุนไม่สามารถดำรงเงินหลักประกันได้ตามระดับหลักประกันขั้นต่ำ โบรกเกอร์จะมีการเรียกหลักประกันให้เพียงพอกับความเสี่ยงของฐานะที่เปิดอยู่ โดยจะมีการเรียกให้นำเงินหลักประกันมาวางเพิ่มให้ได้เท่ากับระดับหลักประกันขั้นต้น โดยกำหนดให้นำเงินมาวางในบัญชีเพิ่มเติมก่อนเวลา 15.55 น. ของวันทำการถัดไปหลังจากพบว่าเงินหลักประกันต่ำกว่าระดับหลักประกันขั้นต่ำ ซึ่งผู้ลงทุนมีทางเลือกที่จะนำเงินมาวางเพิ่มตามจำนวนหรือเลือกที่จะปิดสัญญาเพื่อลดความเสี่ยงและทำให้หลักประกันกลับมาเพียงพออีกครั้งก็ได้

อย่างไรก็ตามโบรกเกอร์ได้กำหนดระดับหลักประกันอีกขั้นคือ หลักประกันบังคับปิดสถานะ หรือ Force Closed สำหรับในกรณีที่ผู้ลงทุนยังไม่ได้นำเงินหลักประกันมาเพิ่มเติมแต่มีการเปลี่ยนแปลงของราคาไปเป็นจำนวนมากและก่อให้เกิดผลขาดทุนเพิ่มเติมจนทำให้ระดับหลักประกันที่เคยมีอยู่ของผู้ลงทุนลดต่ำลงจนต่ำกว่าระดับหลักประกันบังคับปิดสถานะ ในกรณีนี้โบรกเกอร์จะเรียกให้นำเงินมาวางเพิ่มเติม แต่หากไม่นำเงินมาวางเพิ่มเติมภายในเวลาที่กำหนด จะถูกบังคับปิดสัญญา ทั้งนี้ กระบวนการนี้ จะมีการพิจารณาราคาในระหว่างวัน (intraday) เพื่อตรวจสอบความเพียงพอของหลักประกันเป็นการเพิ่มเติมนอกเหนือจากการทำ Mark to Market หลังตลาดปิด

ในกรณีการคำนวณมูลค่าหลักประกันของ Options จะมีการพิจารณาในลักษณะของกลุ่มสัญญาโดยรวมที่มีสินค้าอ้างอิงเดียวกัน เช่น SET50 Index จะคำนวณฐานะรวมกันทั้ง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options ภายใต้หลักการ SPAN (standardized portfolio analysis of risk) ซึ่งมีการใช้งานในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าต่างประเทศ อย่างเช่น CME ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา เป็นต้น โดย SPAN จะคำนวณหาความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นสูงสุดภายใต้สมมติฐานการเปลี่ยนแปลงของสินค้าอ้างอิงและความผันผวนของสินค้าอ้างอิง ซึ่งในที่นี้ คือ

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ระดับ SET50 Index และความผันผวนของ SET50 Index โดยเมื่อได้ค่าความเสี่ยงมาแล้ว จะนำมาพิจารณากับสินทรัพย์ที่มีอยู่ จะเห็นได้ว่าอัตราหลักประกันของ Options จะมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ทุกๆ วันทั้งในส่วนของหลักประกันขั้นต้น และหลักประกันขั้นต่ำ ตามผลการคำนวณของ SPAN ในวันนั้นๆ ซึ่งต่างจากกรณีของ Futures ที่จะทราบระดับหลักประกันขั้นต่ำชัดเจนและคงที่จนกว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงตามที่โบรกเกอร์ประกาศ

นอกจากนี้ เนื่องจากแนวการเรียกหลักประกันของ Options มีการพิจารณาในลักษณะความเสี่ยงของทั้งพอร์ต ดังนั้นในกรณีที่ผู้ลงทุนมีการเปิดฐานะในสัญญา SET50 Index Futures อยู่ในพอร์ตด้วย จะทำให้ความเสี่ยงที่คำนวณได้ อาจส่งผลให้มีการเรียกหลักประกันสำหรับกรณีที่ผู้ลงทุนมีแต่ฐานะ Long Options ก็ได้ ซึ่งต่างจากกรณีที่มีเฉพาะ Options ในพอร์ตที่จะเป็นไปในหลักการเดิมที่จะมีการเรียกเก็บเฉพาะขา Short Options

หลักประกันส่วนเพิ่ม (additional margin)

นอกจากหลักประกันขั้นต้น และหลักประกันขั้นต่ำที่มีการเรียกเก็บจากการซื้อขายสัญญา Futures และ Options แล้ว สำนักหักบัญชีซึ่งเป็นหน่วยงานชำระราคาอาจมีการประกาศเพิ่มหลักประกันเมื่อมีเหตุการณ์ต่างๆ ที่อาจทำให้การซื้อขายมีความเสี่ยงเพิ่มขึ้น ซึ่งจะมีการประกาศแจ้งวัตถุประสงค์และอัตราหลักประกันอย่างชัดเจน อีกทั้งเมื่อเหตุการณ์ดังกล่าวสิ้นสุดลงก็จะมีการคืนหลักประกันดังกล่าว โดยปัจจุบันสำนักหักบัญชี ประกาศประเภทหลักประกันส่วนเพิ่มนี้ อยู่ 3 ประเภทดังนี้

1 *หลักประกันพิเศษ (super margin)* เป็นหลักประกันส่วนเพิ่มที่เรียกเก็บเพื่อรองรับความผันผวนของราคาสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่มีสินค้าอ้างอิงซื้อขายในตลาดต่างประเทศ โดยจะเรียกเก็บในช่วงที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าปิดทำการเป็นระยะตั้งแต่ 2 วันทำการขึ้นไป ในขณะที่ตลาดอื่นๆ ที่มีผลต่อราคาสินค้าอ้างอิงมีการเปลี่ยนแปลงไปจนอาจเกิดความเสี่ยงต่อผู้ที่ถือครองฐานะดังกล่าวในช่วงวันหยุด ตัวอย่างเช่น การประกาศ Super Margin ของสัญญา Gold Futures และ Currency Futures ในช่วงวันหยุดสงกรานต์ เนื่องจากราคาสินค้าอ้างอิงของสินค้าดังกล่าวมีการเปลี่ยนแปลงตามตลาดโลกที่ยังเปิดทำการในช่วงวันหยุดสงกรานต์นั่นเอง

ทั้งนี้ การวางหลักประกัน จะกำหนดให้วางสำหรับผู้ที่ยังคงถือฐานะในช่วงวันหยุดดังกล่าว ซึ่งรวมทั้งผู้ที่เข้ามาซื้อขายในวันทำการสุดท้ายก่อนหน้าวันหยุดพิเศษดังกล่าว โดยเมื่อตลาดเปิดการซื้อขายตามปกติอีกครั้ง ก็จะกลับมาใช้อัตราหลักประกันเดิม

2 *หลักประกันการกระจุกตัว (concentration margin)* เป็นหลักประกันส่วนเพิ่มที่เรียกเก็บเพื่อรองรับความเสี่ยงจากการกระจุกตัวของฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าคงค้าง โดยสำนักหักบัญชีจะเป็นผู้คำนวณจากมูลค่าความเสียหายที่อาจเกิดขึ้นจากการที่โบรกเกอร์อาจไม่สามารถล้างฐานะคงค้างทั้งจำนวนใน 1 วันทำการ ซึ่งหากพบความเสี่ยงดังกล่าว สำนักหักบัญชีจะแจ้งไปยังโบรกเกอร์ให้นำเงินประกันมาวางเพิ่มเติมภายในวันทำการถัดไปก่อนเปิดการซื้อขาย โดยหลักประกันจะคำนวณเป็นมูลค่าที่เทียบเคียงตามความเสี่ยงที่เกิดจากฐานะคงค้างในสินค้าดังกล่าวของทุกบัญชีที่โบรกเกอร์ดูแลซึ่งมีลักษณะกระจุกตัวหรือมีสัดส่วนสูงเมื่อเทียบกับฐานะโดยรวมของตลาดทั้งหมด

ทั้งนี้ เมื่อมีการลดฐานะลง หรือความเสี่ยงมีระดับลดลง ก็จะมีการคืนหลักประกันให้กับโบรกเกอร์ต่อไป

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

3 *หลักประกันคุ้มครองความเสียหาย (uncovered risk margin)* นอกจากหลักประกันการซื้อขายแล้ว สำนักหักบัญชีจะมีการประเมินความเสี่ยงของแต่ละโบรกเกอร์ภายใต้สถานการณ์ต่างๆ เพื่อให้ระบบชำระราคาสามารถดำเนินการต่อไปได้อย่างปกติ โดยจะมีการคำนวณมูลค่าความเสียหายสูงสุดในแต่ละสถานการณ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนดเทียบกับหลักประกันและทรัพย์สินเพื่อความมั่นคง หรือ Security Deposit ของโบรกเกอร์ ซึ่งหากพบว่าความเสี่ยงมีมูลค่าสูงกว่า ก็จะดำเนินการเรียกหลักประกันเพิ่มเติมจากโบรกเกอร์ต่อไป และจะคืนให้เมื่อพบว่าความเสี่ยงมีระดับลดลงและต่ำกว่าสินทรัพย์ที่โบรกเกอร์วางไว้กับสำนักหักบัญชี

4 หลักประกันสำหรับเดือนที่ครบกำหนดส่งมอบ (spot-month margin) เป็นเงินประกันที่เรียกเก็บเฉพาะการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่มีการส่งมอบสินค้าอ้างอิง เช่น ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (RSS3 futures และ RSS3D futures) หรือ ทองคำแท่ง (GOLD-D futures) โดยจะเรียกเก็บเมื่อเข้าถึงช่วงก่อนการส่งมอบสินค้า โดยสำนักหักบัญชีจะเรียกเก็บเงินหลักประกันชนิดนี้เพิ่มเพื่อเป็นการประกันว่าผู้ซื้อผู้ขายจะไม่บิดพริ้วสัญญาเพราะใกล้จะถึงกำหนดส่งมอบรับมอบสินค้า

4.1.5 การบริหารเงินประกัน

เนื่องจากการซื้อขายสัญญา Futures และ Options ใช้เพียงเงินหลักประกัน ซึ่งมีมูลค่าประมาณ 10 – 25% ของมูลค่าการสัญญาที่ซื้อขาย แต่สามารถสร้างผลตอบแทนจากการเปลี่ยนแปลงของราคาเช่นเดียวกับการซื้อขายเต็มจำนวน ซึ่งคุณสมบัติที่มีอัตราทด (leverage) ของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านี้ ทำให้ผู้ลงทุนที่ต้องการซื้อขายสัญญา Futures / Options จะต้องมีการบริหารจัดการเงินประกันให้เหมาะสม ตัวอย่างเช่น สัญญา SET50 Index Futures มีหลักประกันขั้นต้นอยู่ที่ 9,500 บาทต่อสัญญา ในขณะที่มูลค่าของสัญญา SET50 Index Futures อยู่ที่ ประมาณ 200,000 บาท (หาก SET50 Index อยู่ที่ 920 จุด และ 1 จุดเทียบเท่ากับ 200 บาท คิดเป็นมูลค่าเท่ากับ 184,000 = 920 x 200) ทำให้ผู้ลงทุนมีเงินลงทุนเหลือกว่า 90% ของมูลค่าสัญญาที่สามารถนำไปบริหารจัดการต่อไป รวมทั้งใช้สำรองในกรณีที่มีการเรียกหลักประกันเพิ่มเติมจากที่วางไว้ตั้งแต่แรกตามมูลค่าเงินหลักประกันขั้นต้น

อย่างไรก็ตาม ผู้ลงทุนอาจบริหารเงินหลักประกันเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากอัตราทดของ Futures และ Options ได้มากขึ้น จากตัวอย่างแรกที่ผู้ลงทุนเตรียมเงินเต็มจำนวนเท่ากับมูลค่าของสัญญาแล้วสำรองเงินทุนส่วนเหลือดังกล่าวไว้ในกรณีที่ต้องวางหลักประกันเพิ่ม ซึ่งในทางปฏิบัติผู้ลงทุนไม่จำเป็นต้องสำรองเงินไว้เต็มจำนวนข้างต้นเพื่อวางหลักประกันเพิ่ม โดยสามารถลดการสำรองไว้เป็นสัดส่วนต่างๆ เช่น 50% ก็จะสามารถได้ประโยชน์จากอัตราทดเพิ่มขึ้น เพราะแทนที่มีเงินลงทุน 200,000 บาท จะซื้อหรือขาย SET50 Index Futures เพียงสัญญาเดียว ก็เพิ่มเป็น 2 หรือ 3 สัญญา ด้วยการบริหารเงินประกันไว้ให้เพียงพอในกรณีที่หากต้องวางหลักประกันเพิ่มเติมระหว่างที่ถือครองสัญญา อย่างไรก็ตามมีข้อสังเกตว่า ผู้ลงทุนบางรายอาจเข้าใจผิดคิดว่าเงินประกันคือต้นทุนการซื้อขายจึงนำเงินที่มีทั้งหมดไปลงทุนจนเงินประกันหมดทั้งจำนวนของเงินลงทุน ตัวอย่างเช่น ด้วยเงินลงทุน 200,000 บาท ผู้ลงทุนสามารถนำมาวางเป็นหลักประกันการซื้อขายทั้งหมดเพื่อซื้อขายสัญญา 20 สัญญา ซึ่งใช้เงินประกันเท่ากับ 190,000 บาท (9,500 x 20) ทำให้มีเงินเหลือเพื่อสำรองกรณีต้องวางหลักประกันเพิ่มเพียง 10,000 บาท สำหรับสัญญา Futures 20 สัญญา ซึ่งการจัดการเงินหลักประกันในลักษณะนี้มีความเสี่ยงสูง เนื่องจากผู้ลงทุนซื้อขาย Futures ถึง 20 สัญญาซึ่งเทียบเท่าความเสี่ยงของมูลค่าการลงทุนสูงถึง 4 ล้านบาท (200,000 x 20) ในขณะที่มีเงินทุนเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของราคาด้วยเงินเพียง 200,000 บาท ซึ่งอาจไม่เพียงพอในกรณีที่มีการเรียกหลักประกันเพิ่มเติม

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ดังนั้น นอกจากกลยุทธ์การลงทุนเกี่ยวกับทิศทางการเคลื่อนไหวของราคาแล้ว การจัดการเงินทุนเพื่อบริหารการวางหลักประกันให้สอดคล้องกับกลยุทธ์และระยะเวลาการลงทุน ก็เป็นประเด็นที่ต้องคำนึงถึงความเสี่ยงดังกล่าวในการซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าด้วยเช่นกัน

4.1.6 การชำระราคาและส่งมอบ

การล้าง/ปิดสถานะก่อนครบกำหนด

เมื่อผู้ลงทุนซื้อ / ขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแล้ว สามารถทำการปิดสถานะของสัญญานั้นๆ ได้ทันที โดยไม่ต้องรอให้สัญญาครบกำหนดอายุ จากตัวอย่างในส่วนที่แล้ว จะเห็นได้ว่าในกรณีที่ผู้ลงทุน ถือสัญญาอยู่ ก็จะต้องทำการ Mark to Market ด้วยราคา Daily Settlement Price ในทุกๆ วันทำการ โดยจะต้องดำรงเงินหลักประกันไม่น้อยกว่าระดับ Maintenance Margin และมีโอกาสถูกเรียกหลักประกันเพิ่ม หากเงินในบัญชีลดต่ำลงกว่าระดับดังกล่าว อย่างไรก็ตาม หากผู้ลงทุนต้องการปิดสัญญา หรือ ล้างสัญญา ก่อนสัญญาครบกำหนดอายุ ก็สามารถทำผ่านระบบการซื้อขายได้ โดยทำธุรกรรมด้านตรงข้ามกับการเปิดสัญญา จากตัวอย่าง ผู้ลงทุนเลือกที่จะเปิดสัญญาด้วยการซื้อ Futures ดังนั้นหากต้องการปิดสัญญาก่อนวันครบกำหนดอายุ ก็ต้องทำการขาย Futures Series เดิมที่เปิดฐานะสัญญาไว้ โดยเมื่อจับคู่การซื้อขายได้แล้ว จะเกิดกำไรขาดทุนครั้งสุดท้ายของการถือครองสัญญานั้นๆ ตามราคาที่ทำการปิดสัญญา ซึ่งผู้ลงทุนสามารถถอนเงินประกันส่วนที่เหลือออกจากบัญชีได้ เนื่องจากไม่มีภาระผูกพันอีกต่อไป

การถือจนครบกำหนด

สำหรับผู้ลงทุนที่ถือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าจนครบกำหนด จะต้องทำการชำระราคาหรือส่งมอบสินค้าตามภาระผูกพันที่ระบุไว้ในสัญญานั้น ทั้งนี้ รูปแบบของการชำระราคาและส่งมอบมี อยู่ 2 ประเภทหลักๆ คือ การชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement) และการส่งมอบสินค้าจริง (physical delivery)

การชำระราคาด้วยเงินสด (cash settlement) ในกรณีนี้ ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าจะคำนวณราคายุติสุดท้ายของสัญญา (final settlement price) และสำนักหักบัญชีจะนำราคาดังกล่าวมาใช้ในการปรับฐานะในสัญญาของผู้ค้าเป็นครั้งสุดท้ายในวันหมดอายุสัญญา โดยทั่วไปสัญญาฟิวเจอร์สจะมีข้อกำหนดเกี่ยวกับวิธีการกำหนดราคายุติอย่างชัดเจน ซึ่งราคาที่คำนวณได้จะต้องเป็นราคาที่สะท้อนมูลค่าตลาดของสินทรัพย์อ้างอิงในวันส่งมอบ (สะท้อน S_T) หลังจากนั้นสำนักหักบัญชีจะคำนวณกำไรขาดทุนในสัญญาของผู้ที่มีฐานะคงค้าง โดยกำไร(ขาดทุน)ของผู้มีฐานะซื้อ คือ (ราคายุติสุดท้าย–ราคาฟิวเจอร์สที่มีฐานะคงค้าง) × ขนาดของสัญญา × จำนวนสัญญา และกำไร(ขาดทุน)ของผู้มีฐานะขาย คือ (ราคาฟิวเจอร์สที่มีฐานะคงค้าง – ราคายุติสุดท้าย) × ขนาดของสัญญา × จำนวนสัญญา แล้วให้ทั้งคู่สัญญาหักชำระส่วนต่างดังกล่าวเป็นเงินสดกับสำนักหักบัญชีแทนการส่งมอบสินทรัพย์จริง โดยผู้ที่ขาดทุนจากสัญญาจะต้องชำระเงินส่วนที่ขาดทุน และผู้ที่ได้กำไรจากสัญญาจะได้รับเงินส่วนที่กำไร

การส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิง (physical delivery) โดยทั่วไปสัญญาฟิวเจอร์สที่กำหนดให้มีการส่งมอบจริง (physical delivery) ข้อกำหนดในสัญญาฟิวเจอร์สจะกำหนดวิธีการส่งมอบสินค้า ระยะเวลาการส่งมอบสินค้า และเงื่อนไขการส่งมอบสินค้า เพื่อให้ผู้ซื้อและผู้ขายปฏิบัติตาม ทั้งนี้ หากผู้ซื้อและผู้ขายต้องการส่งมอบสินค้าด้วยวิธีการที่แตกต่างจากข้อกำหนดดังกล่าว ก็สามารถใช้กระบวนการ Alternative Delivery Procedure (ADP) ซึ่งในการส่งมอบแบบ ADP ผู้ซื้อและผู้ขายจะมาตกลงรายละเอียดในการส่งมอบกันเอง ซึ่งอาจจะต่างจากข้อกำหนดของสัญญาก็ได้ หลังจากนั้นก็แจ้งไปยังสำนักหักบัญชีเพื่อทำการส่งมอบสินค้ากับตามเงื่อนไขที่ได้ตกลงกันต่อไป

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

นอกจากนี้ยังมีสัญญาที่กำหนดกระบวนการส่งมอบในลักษณะของ “Both Options” ซึ่งหมายถึง ข้อกำหนดที่อนุญาตให้คู่สัญญามีทางเลือกในการส่งมอบว่าจะใช้การส่งมอบสินค้าอ้างอิงจริง หรือหักชำระส่วนต่างด้วยเงินสดก็ได้ ซึ่งในวิธีการ “Both Options” นี้ เมื่อถึงกำหนดที่ได้ระบุไว้ในสัญญาฟิวเจอร์ส หากผู้ซื้อผู้ขายต้องการจะให้มีการส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิงจริง ๆ ผู้ซื้อและผู้ขายล่วงหน้าจะต้องแจ้งความจำนงค์มายังสำนักหักบัญชี ถ้าผู้ซื้อผู้ขายรายใดไม่ได้ยื่นความจำนงค์มายังสำนักหักบัญชี และ/หรือไม่ได้รับการจับคู่ให้ทำการส่งมอบ สำนักหักบัญชีจะกำหนดให้ยุติฐานะสัญญาด้วยการชำระส่วนต่างราคาด้วยเงินสด (cash settlement)

4.1.7 การรายงานสรุปการซื้อขายของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

การซื้อขายในตลาด TFEX จะมีการเผยแพร่ข้อมูลการซื้อขายผ่านระบบเผยแพร่ข้อมูลของตลาด TFEX ในหลากหลายรูปแบบ โดยผู้ลงทุนสามารถติดตามการซื้อขายระหว่างวันได้จากโปรแกรมการซื้อขายที่โบรกเกอร์ให้บริการตลอดจนติดตามมูลค่ากำไรขาดทุนของพอร์ตการลงทุนได้ทันทีตามราคาตลาด

นอกจากนี้ ตลาด TFEX ยังทำการเผยแพร่ข้อมูลการซื้อขายในระหว่างวัน และ ณ สิ้นวัน ไว้บน Website ของตลาด TFEX และบริษัทในกลุ่มตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยจะมีการรายงานข้อมูลราคาของแต่ละสัญญา และปริมาณการซื้อขายในวันดังกล่าว ตลอดจนราคาที่ใช้ชำระราคาและสถานะคงค้างของสัญญาในแต่ละวันในช่วงเย็นหลังจากปิดการซื้อขายภาคบ่ายแล้ว

สำหรับสัญญาที่มีการซื้อขายในช่วงกลางคืน จะมีการรวบรวมเป็นสถิติการซื้อขายของวันทำการถัดไป ตัวอย่างเช่น รายการซื้อขายของ Gold Futures และ Currency Futures ในช่วงคืนวันจันทร์ จะถูกนำไปรวมคำนวณในสถิติการซื้อขายที่เกิดขึ้นในวันอังคาร (วันทำการถัดไป) และรวมเป็นการซื้อขายทั้งหมดในวันอังคารนั่นเอง

รูปที่ 4-14 การแสดงข้อมูลการซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

Price only Auto-Matching Delayed 15 minutes 17 Apr 2023 As of 11:00:02

Series	Contract Month	Open	High	Low	Bid	Offer	Last	Chg (%Chg)	Vol	OI	Prior SP	SP
SET50 Index Futures | Underlying Data								Trading date: 17 Apr 2023 TFEX Thailand Equity Index Market Status: Morning Session				
SET50 Index Futures												
S50J23	Apr 23	965.0	966.7	965.0	966.5	967.4	966.7	+6.0 (+0.62%)	11	209	960.70	-
S50K23	May 23	961.4	966.1	959.1	966.5	967.4	965.6	+4.7 (+0.49%)	12	231	960.90	-
S50M23	Jun 23	960.4	966.9	956.0	966.3	966.4	966.4	+5.9 (+0.61%)	93,319	399,984	960.50	-
S50U23	Sep 23	957.9	963.5	952.6	962.8	963.1	963.4	+6.1 (+0.64%)	9,796	42,445	957.30	-
S50Z23	Dec 23	957.0	963.6	952.6	963.0	963.3	963.6	+6.5 (+0.68%)	2,156	21,058	957.10	-
S50H24	Mar 24	953.8	958.9	949.9	958.3	958.8	958.7	+5.4 (+0.57%)	1,300	2,394	953.30	-
Total SET50 Index Futures									**106,594**	**466,321**		

รายงานสรุปการซื้อขายฟิวเจอร์ส ณ สิ้นวันทำการ

ตารางที่ 4-4 แสดงตัวอย่างรายงานการซื้อขาย ณ สิ้นวันทำการของสัญญาฟิวเจอร์สบนหุ้น PTT จะเห็นว่ามี PTT Futures ซื้อขายทั้งหมด 4 ซีรี่ส์ โดยสัญลักษณ์แทนซีรี่ส์ เช่น PTTU15 มีตัวอักษร 3 ตัวแรกแทนสินทรัพย์อ้างอิง และ 3 ตัวอักษรถัดมาแทนเดือนส่งมอบ ราคาเปิด (open) เป็นราคาซื้อขายสัญญาฟิวเจอร์สในช่วงเปิดตลาดตอนเช้า ราคาสูงสุด-ต่ำสุด (high-low) เป็นราคาสูงสุดและต่ำสุดของสัญญาที่มีการทำธุรกรรมในวันนั้น ปริมาณ (volume) คือจำนวนสัญญาที่ถูก

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ซื้อขายในวันนั้น สถานะคงค้าง (open interest หรือ OI) คือจำนวนสัญญาสะสมทั้งหมดที่ถูกเปิดฐานะทิ้งไว้และยังไม่ถูกปิดฐานะ ราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวัน (daily settlement price) คือราคาที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากำหนด และสำนักหักบัญชีใช้ในการทำ Mark-to-market กับฐานะคงค้างของโบรกเกอร์และลูกค้าของโบรกเกอร์

ตารางที่ 4-3 ตัวอย่างรายงานการซื้อขาย PTT Futures ณ วันที่ 2 ก.ย. 2558*

สินค้าอ้างอิง ข้อมูล ณ วันที่ 2 กันยายน 2558 (สิ้นวัน)

สินค้าอ้างอิง	ราคาปิดวันนี้	ราคาปิดเมื่อวาน	การเปลี่ยนแปลง
PTT Stock	266.00	264.00	+2.00

* อ้างอิงและดัดแปลงมาจาก http://www.tfex.co.th/tfex/dailyMarketReport.html?locale=th_TH#SF

ตารางที่ 4-4 ตัวอย่างรายงานการซื้อขาย PTT Futures ณ วันที่ 2 ก.ย. 2558*

สัญญา SSF บนหุ้น PTT ข้อมูล ณ วันที่ 2 กันยายน 2558 (สิ้นวัน)

ชื่อย่อสัญญา	เดือนที่สิ้นสุดสัญญา	ราคาเปิด	สูงสุด	ต่ำสุด	ปริมาณ	สถานะคงค้าง**	ราคาที่ใช้ชำระราคาวันก่อนหน้า	ราคาที่ใช้ชำระ
PTTU15	ก.ย. 58	260.00	260.00	256.05	401	520	260.00	259.27
PTTZ15	ธ.ค. 58	262.40	263.00	259.00	97	441	264.99	262.30
PTTH16	มี.ค. 59	255.50	255.50	255.50	1	48	267.31	257.00
PTTM16	มิ.ย. 59	264.00	264.71	264.00	40	16	269.99	264.70
รวม					539	1,025		

* อ้างอิงและดัดแปลงมาจาก http://www.tfex.co.th/tfex/dailyMarketReport.html?locale=th_TH#SF

** สถานะคงค้าง หรือ Open Interest (OI) คือ จำนวนของสัญญาที่ถูกเปิดฐานะทิ้งไว้และยังไม่ถูกปิดจนถึงปัจจุบัน

4.1.8 กระบวนการซื้อขายสัญญาฟิวเจอร์ส

การส่งคำสั่ง

ผู้ลงทุนทั่วไปที่ต้องการซื้อขายสัญญาฟิวเจอร์สจะต้องเปิดบัญชีสำหรับซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากับโบรกเกอร์ เมื่อต้องการซื้อหรือขายสัญญาฟิวเจอร์ส ผู้ลงทุนจะต้องโอนเงินประกันเข้าบัญชีที่เปิดไว้กับโบรกเกอร์ตามอัตราที่โบรกเกอร์กำหนด ในการส่งคำสั่งผู้ลงทุนจะต้องระบุรายละเอียดดังต่อไปนี้

- ด้านของธุรกรรม ว่าเป็นการทำธุรกรรมซื้อ หรือ ธุรกรรมขายสัญญาฟิวเจอร์ส
- วัตถุประสงค์ ว่าเป็นการทำธุรกรรมเพื่อเปิดฐานะใหม่ในสัญญา หรือเพื่อปิดฐานะเดิมในสัญญา
- ซีรี่ส์ของฟิวเจอร์สที่ต้องการทำธุรกรรม
- จำนวนของสัญญา
- ราคาซื้อขายล่วงหน้า (ในกรณีที่ไม่ระบุราคา เรียกว่า market order ตลาด TFEX จะนำไปจับคู่กับคำสั่งอีกด้านหนึ่งที่ให้ราคาดีที่สุด ณ ตอนนี้ทันที)
- ระบุเงื่อนไขของคำสั่งเพิ่มเติม เช่น หากไม่สามารถจับคู่ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการจะให้ยกเลิกคำสั่ง หรือจะให้จับคู่เป็นบางส่วนได้ เป็นต้น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

การวางเงินประกัน

สมาชิกสำนักหักบัญชีต้องเปิดบัญชีเงินประกัน หรือ บัญชีมาร์จิ้น (margin account) กับสำนักหักบัญชี และเมื่อมีการตกลงซื้อขายกันแล้ว สมาชิกทั้งด้านซื้อและด้านขายจะต้องวางเงินประกันขั้นต้น (initial margin, IM) ตามอัตราที่สำนักหักบัญชีกำหนด โดยการโอนเงินเข้าบัญชีมาร์จิ้นของตน หรือวางตราสารทางการเงินที่มีสภาพคล่องสูง เช่น ตั๋วเงินคลังของรัฐบาล ไว้กับสำนักหักบัญชี โดยทั่วไปอัตราเงินประกันขั้นต้นจะถูกกำหนดเป็นจำนวนเงินต่อสัญญา เช่น สัญญา PTT Futures อาจมีอัตราเงินประกันขั้นต้น 11,900 บาท/สัญญา ในขณะที่ SET50 Index Futures มีอัตรา 5,000 บาท/สัญญา เป็นต้น (โดยทั่วไป เงินประกันขั้นต้นจะมีค่าประมาณ 5-10% ของมูลค่าสัญญา)

การปรับฐานะ (mark-to-market) ในสัญญาฟิวเจอร์ส

ในทุกสิ้นวันทำการ สำนักหักบัญชีจะทำการปรับฐานะในสัญญาของสมาชิกให้สะท้อนกับราคาฟิวเจอร์สที่เปลี่ยนแปลงไปในแต่ละวัน (mark-to-market) การปรับฐานะในสัญญาเปรียบเสมือนการรับรู้กำไรขาดทุนจากสัญญา ในกรณีที่เกิดการขาดทุน สำนักหักบัญชีจะหักเงิน (debit) ส่วนที่ขาดทุนออกจากบัญชีมาร์จิ้นของสมาชิก แล้วทำการเรียกเงินประกันเพิ่ม (margin call) จากสมาชิกรายนั้น จำนวนเงินประกันที่เรียกเก็บเพิ่ม หรือเงินประกันผันแปร (variation margin) จะเป็นจำนวนที่ทำให้ดุลบัญชีมาร์จิ้นกลับมาเท่าระดับเงินประกันขั้นต้น ถ้าสมาชิกไม่สามารถนำเงินมาวางเพิ่มได้ทันตามที่กำหนด สำนักหักบัญชีจะบังคับให้สมาชิกรายนั้นปิดฐานะในสัญญาฟิวเจอร์ส แต่หากการปรับฐานะทำให้สมาชิกมีกำไร สำนักหักบัญชีจะโอนเงินส่วนที่กำไรเข้า (credit) บัญชีมาร์จิ้นของสมาชิก ซึ่งสมาชิกสามารถถอนเงินจำนวนนี้ออกได้

กรณีโบรกเกอร์ (ที่เป็นสมาชิกสำนักหักบัญชี) ซื้อขายฟิวเจอร์สให้ลูกค้า โบรกเกอร์จะต้องให้ลูกค้าเปิดบัญชีมาร์จิ้นและวางเงินประกันกับตนก่อนการส่งคำสั่งซื้อขาย เมื่อคำสั่งถูกจับคู่แล้วโบรกเกอร์จึงส่งมอบเงินประกันต่อไปให้สำนักหักบัญชี ทั้งนี้โบรกเกอร์จะมีการคำนวณเงินขั้นต้น (initial margin, IM) และเรียกเงินประกันเพิ่ม เช่นเดียวกับที่ทางสำนักหักบัญชีคิดกับสมาชิก แต่โบรกเกอร์จะกำหนดจำนวนเงินประกันขั้นต้นที่ลูกค้าต้องวางกับตนให้สูงกว่าจำนวนที่สำนักหักบัญชีเรียกเก็บจากโบรกเกอร์ นอกจากนี้ยังมีความแตกต่างอีกประการระหว่างมาร์จิ้นสำนักหักบัญชีกับสมาชิก และระหว่างมาร์จิ้นโบรกเกอร์กับลูกค้า คือ โบรกเกอร์จะมีการกำหนดเงินประกันขั้นต่ำ หรือ เงินประกันรักษาสภาพ (maintenance margin) ซึ่งเป็นจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องดำรงอยู่ในดุลบัญชีมาร์จิ้นของลูกค้า โดยระดับเงินประกันรักษาสภาพจะมีค่าต่ำกว่าระดับเงินประกันขั้นต้นที่คิดกับลูกค้า (MM $<$ IM) แต่จะสูงกว่าเงินประกันขั้นต้นที่สำนักหักบัญชีคิดกับสมาชิก ถ้าดุลบัญชีมาร์จิ้นของลูกค้าตกลงต่ำกว่าระดับ MM โบรกเกอร์จะทำการเรียกเงินประกันเพิ่มจากลูกค้า เพื่อทำให้ดุลบัญชีมาร์จิ้นกลับมาอยู่ที่ระดับของเงินประกันขั้นต้น ถ้าลูกค้าไม่สามารถวางเงินเพิ่มได้ทันตามกำหนด โบรกเกอร์จะบังคับให้ลูกค้าปิดฐานะในสัญญาทันที

ตัวอย่าง กระบวนการปรับฐานะในสัญญา (mark-to-market) ของผู้ลงทุนที่มีฐานะซื้อ (long futures) สมมติ ผู้ลงทุนเปิดฐานะด้วยการซื้อ (long position) สัญญาฟิวเจอร์สของหุ้น XYZ ที่ราคา 100 บาท/หุ้น จำนวน 10 สัญญา โดยสัญญามีขนาด 1 หุ้น/สัญญา ระดับเงินประกันขั้นต้น คือ 5 บาท/สัญญา และระดับเงินประกันขั้นต่ำ คือ 3 บาท/สัญญา ก่อนส่งคำสั่งซื้อผู้ลงทุนต้องโอนเงินจำนวน 50 บาท (5×10) เข้าบัญชีมาร์จิ้นที่ได้เปิดไว้กับโบรกเกอร์ ตารางที่ 4-5 แสดงการเคลื่อนไหวของบัญชีมาร์จิ้นของผู้ลงทุน ในช่วง 6 วันหลังการเปิดฐานะซื้อฟิวเจอร์ส

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 4-5 ตัวอย่างการปรับฐานะในสัญญาสำหรับผู้มีฐานะซื้อในสัญญาฟิวเจอร์ส

วันที่	ยอดเริ่มต้นในบัญชี	ราคาปิดของฟิวเจอร์ส	การเปลี่ยนแปลง	กำไร/ขาดทุน (+/–)	ยอดคงเหลือในบัญชี	จำนวนเงินที่วางเพิ่ม
0		100.00			50.00	0.00
1	50.00	99.20	–0.80	–8.00	42.00	0.00
2	42.00	96.00	–3.20	–32.00	10.00	40.00
3	50.00	101.00	5.00	50.00	100.00	0.00
4	100.00	103.50	2.50	25.00	125.00	0.00
5	125.00	103.00	–0.50	–5.00	120.00	0.00
6	120.00	104.00	1.00	10.00	130.00	0.00

เวลา 0 คือ เวลาที่เปิดฐานะซื้อ ดังนั้นยอดเงินในบัญชี ณ เวลา 0 คือ 50 บาท ที่สิ้นวันทำการวันนั้น (วันที่ 1 ของการเข้าไปสร้างฐานะซื้อ) สมมติราคาฟิวเจอร์สปรับตัวลดลง โดยตลาดประกาศตัวเลขราคาสำหรับการชำระราคาประจำวัน (daily settlement price) เท่ากับ 99.20 บาท ซึ่งเป็นราคาที่สะท้อนราคาฟิวเจอร์สในช่วงปิดตลาด ราคาสำหรับการชำระราคาประจำวันจะถูกนำมาใช้ปรับฐานะในสัญญา (mark-to-market) ของผู้ลงทุน โดยให้ผู้ลงทุนรับรู้กำไรขาดทุนที่ราคาดังกล่าว (เสมือนว่าผู้ลงทุนปิดฐานะซื้อที่ราคาดังกล่าว) แล้วปรับฐานะซื้อของผู้ลงทุนมาที่ราคาใหม่นี้ ดังนั้นในตัวอย่างนี้ เนื่องจากราคาสำหรับการชำระราคาประจำวันต่ำกว่าราคาที่ผู้ลงทุนมีฐานะซื้อคงค้างอยู่ เท่ากับว่าผู้ลงทุนขาดทุนเมื่อเทียบกับราคาใหม่ (เพราะซื้อไว้แพงกว่าราคาตลาดล่าสุด) ผู้ลงทุนจึงต้องรับรู้การขาดทุน (100–99.20)×10 = 8 บาท โดยโบรกเกอร์จะหักเงินจำนวน 8 บาท ออกจากบัญชีมาร์จิ้น ทำให้ยอดเงินในบัญชี ณ สิ้นวันที่ 1 เหลือ 42 บาท เนื่องจากยอดเงินคงเหลือในบัญชียังสูงกว่าระดับเงินประกันขั้นต่ำ โบรกเกอร์จึงยังไม่เรียกเงินประกันเพิ่มจากผู้ลงทุน หลังจากนั้นฐานะซื้อของผู้ลงทุนจะถูกปรับจากซื้อที่ 100 บาท/หุ้น เป็นซื้อที่ 99.20 บาท/สัญญา

ดังนั้นเมื่อเริ่มต้นวันทำการถัดมา (วันที่ 2) ผู้ลงทุนจะมีฐานะซื้อสัญญาฟิวเจอร์สที่ราคา 99.20 บาท จำนวน 10 สัญญา และมียอดเงินคงเหลือในบัญชีมาร์จิ้น 42 บาท สมมติผู้ลงทุนเปิดฐานะทิ้งไว้จนตลาดปิด และปรากฏว่าราคาฟิวเจอร์สยังคงปรับตัวลดลง โดยตลาดประกาศราคาสำหรับการชำระราคาประจำวัน 96.00 บาท ดังนั้นเมื่อ Mark-to-market ฐานะซื้อของผู้ลงทุนจะขาดทุน (99.20–96.00)×10 = 32 บาท ทำให้ยอดเงินในบัญชีที่สิ้นวันเหลือ 10 บาท ซึ่งต่ำกว่าระดับเงินประกันขั้นต่ำ โบรกเกอร์จึงเรียกเก็บเงินประกันเพิ่มจากผู้ลงทุนจำนวน 40 บาท เพื่อทำให้ยอดเงินในบัญชีมาร์จิ้นกลับมาที่ 50 บาท หากผู้ลงทุนไม่สามารถหาเงินมาโอนเข้าบัญชีได้ทันตามกำหนด โบรกเกอร์จะทำการปิดฐานะในสัญญาของผู้ลงทุน โดยการขายฟิวเจอร์สเพื่อหักล้างฐานะคงค้าง สมมติผู้ลงทุนนำเงิน 40 บาทมาวางเพิ่มทันตามกำหนด ดังนั้นฐานะซื้อของผู้ลงทุนจะถูกปรับเป็นซื้อที่ 96.00 บาท/หุ้น

ในวันที่ 3 ผู้ลงทุนยังคงเปิดฐานะทิ้งไว้ และเนื่องจากราคามีการปรับตัวเพิ่มขึ้นจากวันก่อนหน้าทำให้ผู้ลงทุนได้กำไร (101.00-96.00)×10 = 50 บาท ดังนั้นเงิน 50 บาทจะถูกโอนเข้าบัญชีของผู้ลงทุน ดุลบัญชีกลายเป็น 100 บาท ในกรณีที่ดุลบัญชีมาร์จิ้นมีสูงกว่าระดับเงินประกันขั้นต้น ผู้ลงทุนสามารถถอนส่วนเกินนี้ออกได้ (ถ้าต้องการ)

<u>ตัวอย่าง</u> สมมติว่าผู้ลงทุนเปิดฐานะทิ้งไว้จนถึงวันที่ 6 จึงตัดสินใจปิดฐานะก่อนถึงวันหมดอายุของสัญญาด้วยการทำธุรกรรมหักล้างฐานะ สมมติในวันที่ 6 ผู้ลงทุนปิดฐานะซื้อของตนด้วยการขายฟิวเจอร์สซีรีส์เดิมจำนวน 10 สัญญา ได้ที่ราคา 104 บาท/หุ้น ดังนั้นผู้ลงทุนจะได้รับกำไร (ขาดทุน) เท่ากับ (104-103)×10 = 10 บาท โบรกเกอร์จะโอนเงินจำนวน 10 บาท เข้าบัญชีของผู้ลงทุน แล้วจะคืนยอดคงเหลือทั้งหมดให้ผู้ลงทุน ดังนั้นผู้ลงทุนจะได้เงินคืน 130 บาท สังเกตได้ว่า

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

กำไรที่เกิดขึ้น 10 บาทเป็นกำไรที่เกิดจากฐานะซื้อในระหว่างวันที่ 5 และ 6 เท่านั้น ส่วนกำไรสะสมที่เกิดจากฐานะซื้อตั้งแต่วันแรกถึงวันปิดฐานะเท่ากับ 40 บาท ซึ่งคำนวณได้จากส่วนต่างระหว่างราคาเปิดและราคาปิดฐานะ (104–100)×10 = 40 บาท หรือส่วนต่างระหว่างเงินในบัญชีที่ได้รับคืนกับเงินทั้งหมดที่ผู้ลงทุนโอนเข้าบัญชี 130–(50+40) = 40 บาท

ตัวอย่างนี้ยังแสดงให้เห็นความแตกต่างประการหนึ่งระหว่างฟิวเจอร์สและฟอร์เวิร์ด คือ ในกรณีของฟิวเจอร์ส กำไรขาดทุนจากสัญญาจะถูกรับรู้ทุกสิ้นวันจนกว่าจะปิดฐานะ ทำให้ไม่เกิดการสะสมกำไรหรือขาดทุนซึ่งถือเป็นการลดความเสี่ยงของสำนักหักบัญชี (และโบรกเกอร์) เพราะหากผู้ลงทุนผิดนัดชำระ ขนาดของความเสียหายจะไม่เกินการเคลื่อนไหวของราคาใน 1 วัน แต่ในกรณีของฟอร์เวิร์ด กำไรขาดทุนจากสัญญาจะถูกรับรู้เพียงครั้งเดียวเท่านั้นในวันส่งมอบหรือวันปิดฐานะ จึงเป็นเสมือนการสะสมกำไรหรือขาดทุนไปจนกว่าจะปิดฐานะ

ตัวอย่าง กระบวนการปรับฐานะในสัญญา (mark-to-market) ของผู้ลงทุนที่มีฐานะขาย (short futures) จากข้อมูลในตัวอย่างด้านบน สมมติผู้ลงทุนเปิดฐานะด้วยการขายฟิวเจอร์ส ตารางที่ 4-6 แสดงการปรับฐานะในสัญญา ในตัวอย่างนี้ผู้ลงทุนจะขาดทุนจากฐานะขาย (100–104)×10 = 40 บาท หรือคำนวณจาก 45–(50+35) = 40 บาท

ตารางที่ 4-6 ตัวอย่างการปรับฐานะในสัญญา สำหรับผู้มีฐานะขายในสัญญาฟิวเจอร์ส

วันที่	ยอดเริ่มต้นในบัญชี	ราคาปิดของฟิวเจอร์ส	การเปลี่ยนแปลง	กำไร/ขาดทุน (+/–)	ยอดคงเหลือในบัญชี	จำนวนเงินที่วางเพิ่ม
0		100.00			50.00	0.00
1	50.00	99.20	–0.80	8.00	58.00	0.00
2	58.00	96.00	–3.20	32.00	90.00	0.00
3	90.00	101.00	5.00	–50.00	40.00	0.00
4	40.00	103.50	2.50	–25.00	15.00	35.00
5	50.00	103.00	–0.50	5.00	55.00	0.00
6	55.00	104.00	1.00	–10.00	45.00	0.00

ข้อสังเกตบางประการเกี่ยวกับการวางมาร์จิ้น

- ผู้มีฐานะคงค้างในสัญญาฟิวเจอร์สมีภาระผูกพันต้องรักษาดุลบัญชีมาร์จิ้นตามกำหนด เมื่อถูกเรียกเงินมาร์จิ้นเพิ่มหากไม่สามารถหาเงินมาวางเพิ่มได้ทันเวลาจะถูกบังคับให้ปิดฐานะในสัญญา การเปลี่ยนแปลงของราคาฟิวเจอร์สหลังจากวันที่วางเงินประกันเพิ่มที่จะทำให้ถูกเรียกเงินประกันเพิ่มอีกครั้งหนึ่ง สามารถคำนวณได้จากดังนี้

การเปลี่ยนแปลงของราคา = (เงินประกันขั้นต้น–เงินประกันขั้นต่ำ)/ขนาดของสัญญา

เช่น จากตัวอย่างที่ผ่านมา หลังจากวางเงินประกันเพิ่มให้เท่ากับระดับเงินประกันขั้นต้นแล้ว หากราคาของฟิวเจอร์สเปลี่ยนแปลงไปมากกว่า (5–3)/1 = 2 บาท ผู้มีฐานะซื้อหรือฐานะขายด้านใดด้านหนึ่งจึงจะถูกเรียกมาร์จิ้นเพิ่ม

- จำนวนเงินประกันที่โบรกเกอร์เรียกเก็บจากผู้ลงทุนแต่ละรายอาจแตกต่างกันได้ ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ในการเข้ามาทำธุรกรรมของผู้ลงทุน เช่น โบรกเกอร์อาจเรียกเงินประกันจากผู้ลงทุนที่เข้ามาทำธุรกรรม เพื่อการป้องกันความเสี่ยงในจำนวนที่ต่ำกว่าผู้ลงทุนที่เข้ามาเก็งกำไร

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- โบรกเกอร์อาจกำหนดระดับเงินประกันอีกระดับหนึ่ง เรียกว่า ระดับเงินประกันระหว่างวัน (intraday margin) โดยจะเป็นค่าที่ต่ำกว่าระดับเงินประกันรักษาสภาพ ในระหว่างเวลาทำการหากราคาฟิวเจอร์สผันผวนมากจนทำให้ดุลบัญชีมาร์จิ้นของผู้ลงทุนต่ำกว่าระดับเงินประกันระหว่างวัน โบรกเกอร์สามารถเรียกให้วางเงินประกันเพิ่มได้ระหว่างวัน โดยไม่ต้องรอสิ้นวันทำการ เพื่อเป็นการลดความเสี่ยง
- การเรียกเก็บเงินประกันและการปรับสถานะคงค้างทุกสิ้นวัน (mark to market) ช่วยลดความเสี่ยงจากการไม่ปฏิบัติตามสัญญาของผู้ลงทุนได้ เพราะการผิดนัดจะทำให้สำนักหักบัญชีได้รับความเสียหายก็ต่อเมื่อการขาดทุนจากสัญญาฟิวเจอร์สใน 1 วัน มีขนาดใหญ่กว่ายอดเงินคงเหลือในบัญชีมาร์จิ้นของผู้ลงทุน ซึ่งจะเกิดได้ก็ต่อเมื่อมีความผันผวนในราคาสินทรัพย์อ้างอิงเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม หากเกิดการผิดนัดจริง เงินประกันที่วางไว้ก็จะช่วยหักล้างมูลค่าของความสูญเสียได้ส่วนหนึ่ง

การปิดฐานะในสัญญาฟิวเจอร์ส (closing out a futures position)

การปิดฐานะในสัญญาฟิวเจอร์สสามารถทำได้ 2 ลักษณะ คือ การปิดฐานะในสัญญาก่อนถึงวันส่งมอบด้วยการทำธุรกรรมหักล้างฐานะ (offsetting transation) และการเปิดฐานะในสัญญาจนสัญญาหมดอายุแล้วเข้าสู่กระบวนการส่งมอบ โดยกระบวนการส่งมอบมี 2 ลักษณะ คือ การส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิง (physical delivery) และการหักชำระราคาด้วยเงินสด (cash settlement)

การทำธุรกรรมหักล้างฐานะในสัญญาฟิวเจอร์สก่อนวันหมดอายุ

ผู้มีฐานะคงค้างในสัญญาฟิวเจอร์สสามารถยกเลิกหรือปิดฐานะในสัญญา (closing out a position) ของตน ก่อนถึงวันส่งมอบได้ด้วยการทำธุรกรรมหักล้างฐานะ (offseting transaction) นั่นคือ การเข้าไปซื้อหรือขายสัญญาฟิวเจอร์สซีรี่ส์เดิม ในทิศทางตรงกันข้ามกับฐานะคงค้างเดิม เช่น ผู้ลงทุนที่มีฐานะซื้อสามารถหักล้างฐานะได้ด้วยการเข้าไปทำธุรกรรมขายสัญญาซีรี่ส์เดิม ส่วนผู้ลงทุนที่มีฐานะขายก็สามารถหักล้างฐานะได้ด้วยการเข้าไปทำธุรกรรมซื้อสัญญาซีรี่ส์เดิม หลังรับรู้การทำธุรกรรมหักล้างฐานะคงค้าง ฐานะในสัญญาของผู้ลงทุนจะถูกคำนวณกำไรขาดทุนงวดสุดท้าย และยอดเงินคงเหลือในบัญชีมาร์จิ้นทั้งหมดจะถูกคืนให้ผู้ลงทุน ทั้งนี้กำไรขาดทุนจากการปิดฐานะในสัญญาสามารถคำนวณจาก

กำไร (ขาดทุน) = (ราคาของฐานะขาย–ราคาของฐานะซื้อ) × ขนาดของสัญญา × จำนวนสัญญา

ดังนั้นผู้มีฐานะซื้อจะได้กำไรจากการปิดฐานะ หากราคาฟิวเจอร์สมีค่าสูงขึ้นจากราคาฟิวเจอร์สเดิม แต่จะขาดทุนหากราคาฟิวเจอร์สมีค่าต่ำลงกว่าเดิม ในขณะที่ผู้มีฐานะขายจะได้กำไรจากการปิดฐานะ หากราคาฟิวเจอร์สมีค่าต่ำลงกว่าเดิม แต่จะขาดทุนหากราคาฟิวเจอร์สมีค่าสูงขึ้นกว่าเดิม

ตัวอย่าง ในวันที่ 2 มกราคม นายสมชายได้ขายสัญญาฟิวเจอร์ส เดือนมีนาคม ของหุ้น XYZ จำนวน 2 สัญญา ที่ราคาฟิวเจอร์ส 30 บาท/หุ้น แต่ละสัญญามีขนาด 1,000 หุ้น ในวันที่ 10 มกราคม นายสมชายต้องการปิดฐานะดังกล่าว จึงทำธุรกรรมซื้อฟิวเจอร์ส เดือนมีนาคม ของหุ้น XYZ จำนวน 2 สัญญา โดยราคาฟิวเจอร์สในเวลานั้นมีค่า 33 บาท/หุ้น ดังนั้นในวันที่ 10 มกราคม ฐานะขายที่คงค้างอยู่เดิมและฐานะซื้อที่ทำขึ้นใหม่ของผู้ลงทุนจะถูกหักล้างกันแล้วคำนวณเงินกำไรขาดทุนที่เกิดขึ้น ในตัวอย่างนี้ การปิดฐานะทำให้นายสมชายขาดทุนรวม 6,000 บาท หรือ (30–33) × 1,000 × 2 = –6,000 หลังจากโบรกเกอร์คิดกำไรขาดทุนงวดสุดท้ายแล้วจะคืนเงินในบัญชีมาร์จิ้นแก่นายสมชาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 4-7 แสดงให้เห็นการหักล้างกันระหว่างฐานะซื้อและฐานะขายของนายสมชาย จะเห็นว่าภาระผูกพันบนสินทรัพย์อ้างอิงหักล้างกันพอดี แต่ภาระบนเงินสดติดลบอยู่ 6,000 บาท ดังนั้นในวันที่ปิดฐานะผู้ลงทุนต้องรับรู้กำไรขาดทุนนี้ทันที และถือว่าภาระผูกพันที่มีต่อโบรกเกอร์และสำนักหักบัญชีสิ้นสุดลง

ตารางที่ 4-7 ตัวอย่างการหักล้างฐานะในสัญญา สำหรับผู้มีฐานะขายคงค้าง

ฐานะในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า	ภาระผูกพันต่อสำนักหักบัญชี	
	2 มกราคม	วันส่งมอบ
วันที่ 2 มกราคม ขายฟิวเจอร์ส ของหุ้น XYZ จำนวน 2 สัญญา สัญญา ที่ราคาฟิวเจอร์ส 30 บาท/หุ้น		รับ 60,000 บาท
วันที่ 10 มกราคม ซื้อฟิวเจอร์ส ของหุ้น XYZ จำนวน 2 สัญญา ที่ราคาฟิวเจอร์ส 33 บาท/หุ้น		จ่าย 66,000 บาท
		–6,000 บาท

4.1.9 กระบวนการการซื้อขายสัญญาออปชันในตลาดทางการ

ตลาดซื้อขายสัญญาออปชันแบ่งออกเป็น 2 ลักษณะ คือ ตลาดต่อรองโดยตรง (over-the-counter : OTC) และตลาดทางการ (exchange) สัญญาออปชันในตลาด OTC เป็นข้อตกลงโดยตรงระหว่างคู่สัญญา เงื่อนไขของสัญญาถูกกำหนดตามความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย (customized contract) สัญญาที่ถูกเขียนขึ้นแต่ละครั้งย่อมจะมีเงื่อนไขแตกต่างกันไปตามการต่อรองในรอบนั้นๆ โดยไม่มีการกำหนดเงื่อนไขของสัญญาให้เป็นมาตรฐานสำหรับการทำสัญญาทุกๆ ครั้ง ในขณะที่สัญญาออปชันในตลาดทางการ (exchange-traded options) มีลักษณะเป็นสัญญามาตรฐาน (standardized contract) ที่ผู้กำกับดูแลการซื้อขายหรือตลาด (exchange) เป็นผู้สร้างสัญญาขึ้นโดยกำหนดเงื่อนไขต่างๆ ของสัญญาให้คงที่และอนุญาตให้ผู้ซื้อผู้ขายต่อรองกันได้เฉพาะค่าพรีเมียมและจำนวนของสัญญาที่ต้องการซื้อขายเท่านั้น ตารางที่ 4-8 แสดงข้อกำหนดของ SET50 Index Futures ของ Thailand Futures Exchange (TFEX)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 4-8 ข้อกำหนดของสัญญา SET50 Index Options ที่ซื้อขายในตลาด TFEX

สินค้าอ้างอิง	ดัชนี SET50 ที่คำนวณและเผยแพร่โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ชื่อย่อสัญญา	S50C: Call Options บน SET50 Index S50P: Put Options บน SET50 Index
ตัวคูณดัชนี	200 บาท ต่อ 1 จุดของดัชนี
เดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ	เดือนใกล้ 3 เดือนติดต่อกัน และ เดือนสุดท้ายของไตรมาสถัดไป
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ	0.1 จุด (คิดเป็น 20 บาทต่อสัญญา)
ช่วงการเปลี่ยนแปลงของราคาสูงสุดแต่ละวัน	±30% ของราคาปิดของดัชนี SET50 ล่าสุด
ประเภทการใช้สิทธิ	ใช้สิทธิได้เมื่อสัญญาถึงกำหนดเท่านั้น (European)
ราคาใช้สิทธิ	- ให้ช่วงห่างของราคาใช้สิทธิเท่ากับ 25 จุด - ในช่วงเริ่มต้นของทุกวันทำการ กำหนดให้มีออปชัน Series ต่อไปนี้ At-the-money จำนวน 1 series In-the-money และ Out-of-the-money จำนวนอย่างละไม่น้อยกว่า 4 series
เวลาซื้อขาย	Pre-open: 09:15 น. - 09:45 น. Morning session: 09:45 น. - 12:30 น. Pre-open: 13:15 น. - 13:45 น. Afternoon session: 13:45 น. - 16:55 น.
การจำกัดฐานะ	ห้ามมีฐานะสุทธิรวมใน SET50 Index Futures และ SET50 Index Options เมื่อคำนวณฐานะเทียบเท่ากับฐานะใน SET50 Index Futures ในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือน รวมกันเกิน 100,000 สัญญา
วันซื้อขายวันสุดท้าย	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ โดยสัญญาที่ครบอายุจะสิ้นสุดการซื้อขายในเวลา 16:30 น.
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย	ค่าเฉลี่ยของดัชนี SET50 ในวันซื้อขายวันสุดท้าย โดยคำนวณจากค่าดัชนี SET50 ในช่วง 15 นาทีสุดท้าย และค่าดัชนีราคาปิดของวันนั้น โดยตัดค่าที่มากที่สุด 3 ค่า และค่าที่น้อยที่สุด 3 ค่าออก และ ใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง
วิธีการส่งมอบ/ชำระราคา	ชำระราคาเป็นเงินสด
ค่าธรรมเนียมการซื้อขายและชำระราคา	ไม่เกิน 5 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย
ค่านายหน้าซื้อขาย	อัตราค่าธรรมเนียมสามารถต่อรองได้เสรี

สินค้าอ้างอิง (underlying asset) ของสัญญา SET50 Index Options คือ SET50 Index[1] ซึ่งเป็นตัวเลขดัชนีราคาหุ้นสามัญในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยที่มีมูลค่าตลาดและสภาพคล่องสูงสุด 50 อันดับแรก เนื่องจาก SET50 Index มีหน่วยราคาเป็นจุด ดังนั้นราคาใช้สิทธิและค่าพรีเมียมของ SET50 Index Options มีหน่วยราคาเป็นจุดเช่นกัน

สัญลักษณ์ที่ใช้แทน SET50 Index Option ซีรีส์หนึ่งๆ มี 4 องค์ประกอบ คือ สินทรัพย์อ้างอิง เดือนหมดอายุ ประเภทของสิทธิ และราคาใช้สิทธิ เช่น S50U22C1000 หมายถึง สัญญาคอลออปชันบน SET50 Index ที่มีวันหมดอายุใน

[1] ดูรายละเอียดในบทที่ 1

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

เดือนกันยายน 2022 และมีราคาใช้สิทธิ 1,000 จุด โดย S50 เป็นชื่อย่อของสินทรัพย์อ้างอิง, U22 เป็นชื่อย่อเดือนส่งมอบ, C เป็นชื่อย่อของ Call Options (สำหรับพุทออปชันใช้ P) และ 1,000 เป็นราคาใช้สิทธิ

ตัวคูณดัชนี (multiplier) คือ ตัวเลขที่ใช้แปลงดัชนีราคาให้เป็นมูลค่า เช่น หาก S50M23P1100 ถูกตกลงซื้อขายที่ 30 จุด แสดงว่าสัญญานี้มีค่าพรีเมียม 30×200 = 6,000 บาท/สัญญา โดยสัญญาให้สิทธิผู้ซื้อรับค่า SET50 Index เท่ากับ 1,100×200 = 220,000 บาท เพื่อแลกกับการจ่ายค่า SET50 Index ที่ราคาตลาดในอนาคต S_T×200 บาท

เดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ (expiration month) อายุของ SET50 Index Options ถูกกำหนดในรูปของเดือนที่สัญญาหมดอายุ โดยวันหมดอายุคือวันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ สำหรับสัญญาที่เสนอซื้อขายในตลาด TFEX จะจัดให้มีการซื้อขาย 4 เดือนส่งมอบ เช่น ในต้นเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 จะมีสัญญา U22, V22, X22 (3 เดือนติดกัน) และ Z22 (เดือนสุดท้ายของไตรมาสถัดไป) ต่อมาเมื่อ U22 หมดอายุ สัญญา H23 จะถูกนำเข้าตลาดมาทดแทน จึงมี V22, X22, Z22 (3 เดือนติดกัน) และ H23 (เดือนสุดท้ายของไตรมาสถัดไป) ให้ซื้อขาย ต่อมาเมื่อ V22 หมดอายุ สัญญา F23 จะถูกนำเข้าตลาด จึงมี X22, Z22, F23 (3 เดือนติดกัน) และ H23 (เดือนสุดท้ายของไตรมาสถัดไป) ให้ซื้อขาย เป็นต้น

ช่วงราคาการซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size) เป็นช่วงการเปลี่ยนแปลงของราคาขั้นต่ำที่ผู้ซื้อผู้ขายสามารถเสนอมาในคำสั่งซื้อขายได้ ราคาในที่นี้หมายถึงค่าพรีเมียมของออปชัน (option premium) จากตารางจะเห็นว่า TFEX กำหนดให้ค่าพรีเมียมสำหรับการเสนอซื้อขาย SET50 Index Options มีช่วงการเปลี่ยนแปลงเป็นค่าทวีคูณของ 0.1 จุด หมายความว่าราคาที่เสนอจะมีทศนิยมได้ไม่เกิน 1 ตำแหน่ง และเปลี่ยนแปลงได้เป็นค่าทวีคูณของ 0.1 ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงค่าพรีเมียม 1 ช่วงราคา หรือ 1 Tick Size มีค่า 0.1×200 = 20 บาท/สัญญา

ช่วงการเปลี่ยนแปลงสูงสุดของราคาในแต่ละวัน (price limit) หมายถึง ช่วงราคาสูงสุด (limit up) และต่ำสุด (limit down) ที่ตลาดอนุญาตให้ผู้ค้าสามารถทำธุรกรรมได้ในวันทำการหนึ่งๆ ราคาในที่นี้หมายถึงค่าพรีเมียมของออปชัน โดยทั่วไปจะกำหนดเป็นอัตราบวกลบจากราคาปิดตลาดในวันทำการก่อนหน้า ขีดจำกัดของราคาเป็นเครื่องมือที่ตลาดใช้เพื่อป้องกันไม่ให้ราคามีความผันผวนมากเกินไป

ประเภทของสิทธิใน SET50 Index Options เป็นยุโรเปียนออปชัน ผู้ซื้อสามารถเลือกใช้สิทธิได้ที่วันหมดอายุของสัญญาเท่านั้น โดยวันหมดอายุของสัญญา คือ วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ และสัญญาที่ครบอายุจะสิ้นสุดการซื้อขายในเวลา 16:30 น. ผู้ที่มีฐานะซื้อหลังเวลาดังกล่าวจะต้องตัดสินใจว่าจะใช้สิทธิหรือไม่ โดย TFEX จะเป็นผู้ประกาศตัวเลข SET50 Index ณ วันหมดอายุของสัญญา (S_T) เพื่อให้ใช้เปรียบเทียบ เรียกราคานี้ว่า ราคาสำหรับใช้ชำระราคาครั้งสุดท้าย (final settlement price) ซึ่งราคาดังกล่าวถูกคำนวณมาจากค่า SET50 Index ในวันที่สัญญาหมดอายุ

ราคาใช้สิทธิของ SET50 Index Options ในขณะใดขณะหนึ่ง TFEX จะจัดให้มีการซื้อขายออปชันที่มีราคาใช้สิทธิต่างกันอย่างน้อย 5 ราคาสำหรับเดือนหมดอายุหนึ่งๆ โดยให้ราคาใช้สิทธิมีช่วงห่าง 25 จุด และจะจัดให้มีสัญญาที่มีราคาใช้สิทธิสูงกว่าและต่ำกว่าค่า SET50 Index อย่างน้อยด้านละ 2 ราคาใช้สิทธิ ดังนั้นเมื่อเวลาผ่านไปหาก SET50 Index มีการเปลี่ยนแปลง TFEX จะนำสัญญาที่มีราคาใช้สิทธิใหม่เข้าตลาดเพิ่มเติม สังเกตว่าในการซื้อขายออปชัน ผู้ซื้อผู้ขายต้องเลือกออปชันซีรีส์ที่ตนต้องการซื้อขายก่อน แล้วจึงต่อรองค่าพรีเมียมโดยการส่งคำสั่งซื้อขาย (เสนอราคา) เข้าตลาด

ขีดจำกัดการถือครอง (position limit) หมายถึง จำนวนสัญญาสูงสุดที่ตลาดอนุญาตให้ผู้ค้ารายหนึ่งๆ มีฐานะคงค้างได้ ขีดจำกัดการถือครองมีไว้เพื่อป้องกันไม่ให้ผู้ค้ารายใดรายหนึ่งเข้ามาเก็งกำไรและเข้ามามีอิทธิพลกับราคามากเกินไป รวมทั้งป้องกันไม่ให้ผู้ค้ารายใดรายหนึ่งมีความเสี่ยงมากเกินไปจนอาจเกิดความเสียหายแก่ตลาดโดยรวม

วิธีการส่งมอบ/ชำระราคา สำหรับสัญญา SET50 Index Optoins ใช้วิธีหักชำระส่วนต่างเป็นเงินสด (cash settlement) วิธีการคำนวณส่วนต่างกำไรขาดทุนจะอธิบายในหัวข้อถัดไป

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 4-9 แสดงรายงานสรุปการซื้อขายสัญญาเดือนกันยายน 25xx ของ SET50 Index Option ณ วันที่ 23 กันยายน 25xx

ตารางที่ 4-9 ตัวอย่างรายงานการซื้อขาย SET50 Index Options ณ วันที่ 23 ก.ย. 25xx

สินค้าอ้างอิง ข้อมูล ณ 23 กันยายน 25xx (สิ้นวัน)

สินค้าอ้างอิง	ราคาปิดวันนี้	ราคาปิดเมื่อวาน	การเปลี่ยนแปลง
SET50 Index	1,062.16	1,061.18	+0.98

สัญญา SET50 Index Option เดือน ก.ย. 25xx ข้อมูล ณ ณ 23 กันยายน 25xx (สิ้นวัน)

ปริมาณ	สถานะคงค้าง**	ราคาที่ใช้ชำระราคา	ราคาที่ใช้ชำระในวันก่อนหน้า	การเปลี่ยนแปลง	ราคาใช้สิทธิ	ปริมาณ	สถานะคงค้าง**	ราคาที่ใช้ชำระราคา	ราคาที่ใช้ชำระในวันก่อนหน้า	การเปลี่ยนแปลง
SET50 Index Call Options						SET50 Index Put Options				
2	41	175.00	185.90	-10.9	875	-	19	0.10	0.10	0.0
-	148	162.00	160.90	1.1	900	-	52	0.10	0.10	0.0
-	57	137.00	136.00	1.0	925	-	103	0.10	0.10	0.0
-	94	112.00	111.00	1.0	950	2	472	0.10	0.10	0.0
-	224	87.00	86.70	0.3	975	-	451	0.10	0.10	0.0
6	670	63.90	64.50	-0.6	1000	-	957	0.10	0.10	0.0
19	861	38.90	41.00	-2.1	1025	21	1,018	0.90	0.10	0.8
57	857	14.90	15.50	-0.6	1050	31	990	2.10	3.30	-1.2
168	536	2.00	2.70	-0.7	1075	12	453	15.10	13.60	1.5
-	5	0.10	0.10	0.0	1100	2	45	38.00	39.00	-1.0

* อ้างอิงและดัดแปลงมาจาก http://www.tfex.co.th/th/products/set50options-mktdata.html

** สถานะคงค้าง หรือ Open Interest (OI) คือ จำนวนของสัญญาที่ถูกเปิดฐานะทิ้งไว้และยังไม่ถูกปิดจนถึงปัจจุบัน

การซื้อขายออปชันในตลาดทางการ เช่น ใน TFEX มีลักษณะเช่นเดียวกับการซื้อขายฟิวเจอร์ส กล่าวคือ ผู้ลงทุนต้องเปิดบัญชีกับบริษัทนายหน้าซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าหรือโบรกเกอร์ที่เป็นสมาชิกของตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ในการส่งคำสั่งซื้อขาย ผู้ลงทุนต้องระบุรายละเอียดว่าจะลงทุนในออปชันซีรี่ส์ใด (ระบุประเภทของสินทรัพย์อ้างอิง ประเภทของออปชัน เดือนหมดอายุ และราคาใช้สิทธิ) ต้องการทำของธุรกรรมด้านซื้อหรือด้านขายออปชัน รวมทั้งระบุค่าพรีเมียมที่ต้องการเสนอเข้าตลาด หากทำธุรกรรมด้านซื้อ ก่อนส่งคำสั่งผู้ซื้อต้องวางเงินค่าพรีเมียมกับโบรกเกอร์ และหากทำธุรกรรมด้านขาย ก่อนส่งคำสั่งผู้ขายต้องวางเงินประกันกับโบรกเกอร์ตามอัตราที่สำนักหักบัญชีกำหนด เมื่อเกิดการซื้อขาย เงินค่าออปชันพรีเมียมของผู้ซื้อจะถูกชำระเข้าบัญชีของผู้ขายทันที และหลังจากนั้น ฐานะของผู้ซื้อจะไม่ถูก Mark-to-market และไม่ต้องดำรงเงินประกัน แต่ฐานะของผู้ขายจะถูก Mark to Market ทุกวัน และจะต้องรักษาระดับเงินประกันตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด ภาระนี้จะหมดไปเมื่อฐานะขายถูกปิด ซึ่งเกิดขึ้นได้ 3 กรณี คือ (1) ทำธุรกรรมล้างฐานะ (2) ออปชันหมดอายุ และ (3) มีการใช้สิทธิในออปชัน

ในการซื้อขายออปชัน เมื่อผู้ซื้อชำระค่าพรีเมียมแล้ว ผู้ขายจะไม่มีความเสี่ยงจากการถูกคู่สัญญา (ผู้ซื้อ) ผิดนัด เพราะในสัญญานี้ผู้ซื้อไม่มีภาระผูกพันในอนาคตต่อผู้ขาย แต่ในทางกลับกัน ผู้ซื้อจะมีความเสี่ยงจากการถูกคู่สัญญา (ผู้ขาย) ผิดนัด เพราะในสัญญานี้ผู้ขายมีภาระผูกพันในอนาคตต่อผู้ซื้อ จึงมีความเสี่ยงว่า หากในอนาคตผู้ซื้อต้องการใช้สิทธิตาม

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

สัญญา ผู้ขายอาจไม่สามารถปฏิบัติตามสัญญาได้ ดังนั้นหลังชำระเงินค่าพรีเมียมแล้วฐานะของผู้ซื้อจึงไม่ถูกเรียกวางเงินประกัน แต่ฐานะของผู้ขายจะถูกเรียกให้วางเงินประกัน[2]

ความเป็นมาตรฐานของสัญญาออปชันในตลาดทางการอาจทำให้ผู้ค้าไม่สามารถหาสัญญาที่มีข้อกำหนดตรงกับความต้องการของตนได้อย่างสมบูรณ์ แต่ความเป็นสัญญามาตรฐานก็มีข้อได้เปรียบ เพราะทำให้การต่อรองสัญญาไม่ว่าจะเพื่อเปิดฐานะใหม่หรือเพื่อปิดฐานะเดิมสามารถทำได้สะดวก เพราะผู้ค้าแต่ละรายมีความเข้าใจในตัวสัญญาเป็นอย่างดี ในการต่อรองสัญญาก็จะต่อรองกันเฉพาะราคาและจำนวนของสัญญาที่จะทำธุรกรรมเท่านั้น นอกจากนี้การปิดฐานะก็สามารถทำได้ด้วยธุรกรรมล้างฐานะ ดังนั้นตลาดทางการมีส่วนช่วยในการลดต้นทุนการเสาะหาคู่สัญญา และต้นทุนการต่อรองสัญญา (searching and negotiation costs) และทำให้สัญญามีสภาพคล่อง

การซื้อขายออปชันเพื่อล้างฐานะ

การซื้อขายออปชันในตลาดทางการมีสำนักหักบัญชีเป็นคู่สัญญากลางระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย โดยผู้ซื้อและผู้ขายที่คำสั่งซื้อขายถูกจับคู่ไม่ได้เป็นคู่สัญญากันโดยตรง กระบวนการ Novation นี้มีประโยชน์ 2 ประการ คือ หนึ่งผู้ซื้อผู้ขายออปชันไม่ต้องกังวลความเสี่ยงจากการถูกคู่สัญญาผิดนัด จึงไม่จำเป็นต้องคอยตรวจเช็คความน่าเชื่อถือทางการเงินของคู่สัญญา และสองผู้ซื้อและผู้ขายสามารถปิดฐานะในออปชันได้ด้วยการทำธุรกรรมล้างฐานะโดยไม่ต้องได้รับความยินยอมจากคู่สัญญารายเดิมที่คำสั่งซื้อขายถูกจับคู่ด้วยเมื่อตอนเปิดฐานะ การทำธุรกรรมล้างฐานะ คือ การทำธุรกรรมด้านตรงข้ามกับฐานะที่ต้องการปิดบนสัญญาออปชันซีรีส์เดียวกัน[3] กำไร (ขาดทุน) จากฐานะในออปชันที่ถูกปิดก่อนหมดอายุคำนวณโดย

กำไร (ขาดทุน) จากฐานะในออปชัน = (ราคาขายออปชัน – ราคาซื้อออปชัน) × ตัวคูณดัชนี x จำนวนสัญญา

ตัวอย่าง นายสมปองได้เปิดฐานะขาย S50H22C900 จำนวน 2 สัญญา ที่ราคา (ค่าพรีเมียม) 20 จุด เมื่อเวลาผ่านไป 1 เดือน หากนายสมปองต้องการปิดฐานะขายข้างต้นก่อนที่สัญญาจะหมดอายุ สามารถทำได้โดยส่งคำสั่งซื้อ S50H22C900 จำนวน 2 สัญญา สมมติคำสั่งซื้อของนายสมปองถูกจับคู่กับคำสั่งขายของนางอมรที่ราคา (ค่าพรีเมียม) 25 จุด ดังนั้นนายสมปองจะรับรู้กำไรจากการปิดฐานะ (20–25) × 200 x 2 = –2,000 บาท ในกรณีนี้เกิดการขาดทุนจากการปิดฐานะ สำนักหักบัญชีจะหักเงินส่วนที่ขาดทุนออกจากบัญชีของนายสมปอง[4] และจะถือว่าฐานะขายของนายสมปองถูกปิดไป (ฐานะขายเดิมและฐานะซื้อที่เปิดใหม่หักล้างกันพอดี นายสมปองและสำนักหักบัญชีจึงไม่มีภาระผูกพันระหว่างกันเหลืออีก) สังเกตว่าการปิดฐานะของนายสมปองนี้ ก็เสมือนกับว่ามีนางอมรเข้ามาเป็นคู่สัญญาด้านขายกับสำนักหักบัญชีแทนนายสมปอง ซึ่งสามารถทำได้สะดวกในตลาดทางการเพราะมีสำนักหักบัญชีเป็นคู่สัญญากลางกับทุกฝ่าย สำหรับสำนักหักบัญชีฐานะสุทธิในสัญญาจะยังคงเป็นศูนย์ (square position) เช่นเดิม

การหมดอายุของออปชัน

เมื่อถึงวันหมดอายุของออปชัน (เวลา 16.30 ของวันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ) หากผู้ลงทุนมีฐานะในสัญญาออปชันที่ยังไม่ปิดฐานะในสัญญา ฐานะของผู้ลงทุนจะเข้าสู่กระบวนการใช้สิทธิ โดยผู้มีฐานะซื้อคอล (พุท) ต้องตัดสินใจว่าจะใช้สิทธิซื้อ (ขาย) หรือจะปล่อยให้สัญญาหมดอายุไป

---

[2] ผู้ซื้อออปชันมีโอกาสขาดทุนในอนาคตได้สูงสุดไม่เกินค่าพรีเมียมซึ่งเกิดเมื่อไม่ต้องการใช้สิทธิ เนื่องจากผู้ซื้อได้ชำระเงินนี้แก่ผู้ขายแล้วในวันซื้อสิทธิ ผู้ขายจึงไม่มีความไม่มีความเสี่ยงจากการถูกผิดนัด ในขณะที่ผู้ขายมีโอกาสขาดทุนในอนาคตสูงสุดได้ไม่จำกัด ดังนั้นหากผู้ขายรับภาระการขาดทุนไม่ได้ ก็จะทำให้ผู้ซื้อมีความเสี่ยงว่าจะถูกผิดนัด ทำให้เสียโอกาสได้กำไรจากการใช้สิทธิ

[3] กล่าวคือ ผู้มีฐานะซื้อ (หรือ ผู้มีฐานะขาย) คอลออปชันสามารถขาย (หรือ ซื้อ) คอลออปชันซีรีส์เดิมเพื่อปิดฐานะได้ ในขณะที่ผู้มีฐานะซื้อ (หรือผู้มีฐานะขาย) พุทออปชันสามารถขาย (หรือ ซื้อ) พุทออปชันซีรีส์เดิมเพื่อปิดฐานะได้

[4] ในกรณีที่ได้กำไรจากการปิดฐานะ สำนักหักบัญชีจะโอนเงินส่วนที่กำไรเข้าบัญชีของผู้ลงทุน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

การชำระราคาเมื่อมีการใช้สิทธิในออปชัน

การชำระราคาเมื่อเกิดการใช้สิทธิในออปชันมี 2 ลักษณะ คือ การชำระราคาด้วยการส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิง (physical delivery) และการชำระราคาด้วยการหักชำระส่วนต่างราคาเป็นเงินสด (cash settlement) ในกรณีที่การส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิงจริงมีความไม่สะดวก มีต้นทุนสูง มีกระบวนการซับซ้อน หรือเป็นไปไม่ได้ ตลาดอาจกำหนดให้ใช้การชำระส่วนต่างเป็นเงินสด ซึ่งส่วนต่างดังกล่าวก็คือกำไร(ขาดทุน)จากการใช้สิทธินั่นเอง สำหรับสัญญาออปชันบนดัชนีราคาหลักทรัพย์การชำระราคาถูกกำหนดให้เป็นการหักชำระส่วนต่างราคาเป็นเงินสด เนื่องจากความยุ่งยากในการส่งมอบสินทรัพย์อ้างอิงที่เป็นกลุ่มหลักทรัพย์ ทั้งนี้ ในกรณีของ SET50 Index Options ใน TFEX มีการกำหนดให้ชำระราคาด้วยเงินสด ดังนั้น หากผู้ลงทุนถือครองสัญญาออปชันจนหมดอายุ การชำระราคาด้วยเงินสดจะดำเนินการโดยเปรียบเสมือนการให้ผู้ลงทุนใช้สิทธิในออปชันที่ In-The-Money และเกิดการรับรู้กำไรขาดทุน ในขณะที่สัญญาออปชันที่ Out-of-Money จะถูกปล่อยให้หมดอายุไป หรือมีค่าเป็นศูนย์

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

บทที่ 5
ลักษณะและเงื่อนไขของสินค้าในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

ใช้เนื้อหาต่อไปนี้แทนเนื้อหา

บทที่ 5 ลักษณะและเงื่อนไขของสินค้าในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

(สำหรับตำราที่มีการจัดพิมพ์ครั้งที่ 1)

(หมายเหตุ : ตัวหนังสือสีแดงคือเนื้อหาส่วนที่มีการปรับแก้ไขหรือเพิ่มเติมเนื้อหา)

5.1 ความสำคัญของการกำหนดมาตรฐานและเงื่อนไขของสัญญา

ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (TFEX) เป็นศูนย์กลางการซื้อขายอนุพันธ์หรือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่จัดตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ หรือที่เรียกว่า Organized Exchange ดังนั้น เพื่อให้การซื้อขายเป็นดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ จึงมีการกำหนดสินค้าที่ซื้อขายในตลาดล่วงหน้าที่มีลักษณะสัญญาที่เป็นมาตรฐาน (standardized contract specification) ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติสากลเช่นเดียวกับที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในต่างประเทศที่ซื้อขายกันอยู่ทั่วไป

สำหรับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาด TFEX จึงต้องมีการกำหนดลักษณะ รายละเอียด และเงื่อนไขของสัญญา (contract specification) ไว้เป็นมาตรฐานและประกาศให้ผู้ลงทุนทราบเป็นการล่วงหน้า เพื่อให้ผู้ลงทุนที่เข้ามาซื้อขายทราบว่าสัญญาที่ตนเองซื้อขายมีลักษณะและเงื่อนไขอย่างไร ตัวอย่างเช่น

ตารางที่ 5-1 ตัวอย่างลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ SET50 Index Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	ดัชนี SET50 ที่คำนวณและเผยแพร่โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ประเภทของสัญญา (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	S50
ตัวคูณดัชนี (multiplier)	200 บาทต่อ 1 จุดของดัชนี
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนใกล้ 3 เดือนติดต่อกัน และเดือนสุดท้ายของไตรมาสใน 3 ไตรมาสถัดไป
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายเป็นระดับดัชนีโดยแสดงจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (tick size)	0.1 จุดของดัชนี (หรือคิดเป็น 20 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	ไม่เกิน ±30% ของราคาที่ใช้ชำระราคาล่าสุด
เวลาซื้อขาย (trading hours)	Pre-open: 9:15 - 9:45 น. Morning Session: 9:45 - 12:30 น. Pre-open: 13:15 - 13:45 น. Afternoon Session: 13:45 - 16:55 น.

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
วันซื้อขายวันสุดท้าย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ และจะสามารถซื้อขายได้ถึง 16:30 น.
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	ค่าเฉลี่ยของดัชนี SET50 ของวันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยคำนวณจากค่าดัชนี SET50 ในช่วง 15 นาทีสุดท้าย และค่าดัชนีราคาปิดของวันนั้น โดยตัดค่าที่มากที่สุด 3 ค่า และค่าที่น้อยที่สุด 3 ค่าออก และใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง
จำนวนการถือครองสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะรวมสุทธิใน SET50 Index Futures และ SET50 Index Options เมื่อคำนวณเทียบเท่ากับฐานะใน SET50 Index Futures (equivalent positions) ที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทั้งหมดทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 100,000 สัญญา
จำนวนการถือครองที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสุทธิใน SET50 Index Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่งหรือมีฐานะสุทธิใน SET50 Index Futures ทั้งหมดตั้งแต่ 2,500 สัญญา
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียมการซื้อขายและชำระราคา (exchange fee)	ไม่เกิน 7 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

จากตัวอย่าง Contract Specification ของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า SET50 Index Futures ข้างต้น จะประกอบด้วยข้อมูลและเงื่อนไขของสัญญาที่ผู้ลงทุนควรทราบก่อนเริ่มซื้อขาย เพื่อให้เข้าใจถึงข้อกำหนดที่จะเป็นกรอบของลักษณะสัญญา การซื้อขายและการชำระราคาที่จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้

5.2 ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าและสินค้าอ้างอิง

5.2.1 ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

รายละเอียดประเภทแรกที่ผู้ลงทุนต้องทราบเกี่ยวกับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่จะเลือกซื้อขาย คือ ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าว่าเป็นสัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส (futures) หรือ สัญญาซื้อขายล่วงหน้าออปชัน (options) ซึ่งการซื้อขายสัญญาแต่ละประเภทมีรูปแบบการชำระราคาที่แตกต่างกัน นอกจากนี้ รายละเอียดที่สำคัญอีกประการที่ผู้ลงทุนต้องศึกษาข้อมูลก่อนเริ่มซื้อขายก็คือสินค้าอ้างอิงของสัญญาดังกล่าว โดยสำหรับการซื้อขายในตลาด TFEX มีรายละเอียดดังนี้

สัญญาฟิวเจอร์ส (futures)

สัญญาฟิวเจอร์สเป็นสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่เป็นภาระผูกพันของผู้ที่ตกลงราคาซื้อและผู้ที่ตกลงราคาขาย โดยคู่สัญญาทั้งสองฝ่ายเมื่อตกลงราคากันแล้วต้องผูกพันที่จะซื้อขายตามที่ตกลงกัน และภายใต้ข้อตกลงดังกล่าวที่มีลักษณะเป็นภาระผูกพันทำให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายสัญญาฟิวเจอร์สมีความเสี่ยงหากราคามีการเปลี่ยนแปลง จึงมีข้อกำหนดให้ทั้งผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องวางหลักประกันเพื่อรองรับความเสี่ยงหากราคามีการเปลี่ยนแปลงไประหว่างที่สัญญายังไม่ครบกำหนดอายุ โดย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

มีสำนักหักบัญชีเป็นผู้ดูแล ตลอดจนมีการประเมินความเพียงพอของหลักประกันให้สามารถรองรับความเสี่ยงตลอดระยะเวลาที่ผู้ลงทุนถือฐานะดังกล่าวเป็นรายวัน

สัญญาออปชัน (options)

ออปชัน (options) ถือเป็นสัญญาสิทธิที่ผู้ซื้อสิทธิ จ่ายซื้อสิทธิดังกล่าวมาจากผู้ขายในรูปแบบของพรีเมียม (premium) โดยเมื่อถึงเวลาใช้สิทธิตามที่ระบุไว้ใน Options ผู้ซื้อ Options ก็สามารถที่จะเลือกตัดสินใจว่าจะใช้สิทธิตามประเภทของ Options หรือไม่ โดยหากมีการใช้สิทธิเกิดขึ้น ผู้ที่ขาย Options ก็ต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดของสิทธิ ใน Options ดังกล่าว

ภาระผูกพันเกี่ยวกับการใช้สิทธิจึงมีต่อผู้ขาย Options เท่านั้น ทำให้ผู้ลงทุนที่เลือกที่จะเป็นผู้ขาย หรือ Short Options จะต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขด้านการวางประกันซึ่งถือเป็นความเสี่ยงของผู้ขาย Options ที่อาจจะต้องปฏิบัติตามภาระผูกพันของสัญญาหากมีการใช้สิทธิจากคู่สัญญา ดังนั้น สำหรับการซื้อขาย Options จึงมีความเสี่ยงที่จำเป็นต้องใช้แนวทางการวางหลักประกันมาดูแลการซื้อขายโดยกำหนดให้มีการเรียกหลักประกันจากเฉพาะทางด้านผู้ขายเท่านั้น เนื่องจากมีความเสี่ยงที่จะต้องปฏิบัติตามภาระผูกพันจากการใช้สิทธิของคู่สัญญา

5.2.2 ประเภทสินค้าอ้างอิง (underlying asset)

สินค้าอ้างอิงเป็นปัจจัยหลักของการซื้อขายทั้ง Futures และ Options เนื่องจากการเคลื่อนไหวของราคาของสินค้าอ้างอิงมีความสัมพันธ์กับราคาของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าทั้งสองประเภท ซึ่งเป็นการคาดการณ์ในอนาคตว่า ราคาสินค้าอ้างอิงจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร นอกจากนี้ เนื่องจากเมื่อสัญญา Futures และ Options ครบกำหนดอายุ จะมีการประกาศราคาที่ใช้ชำระราคาครั้งสุดท้ายของสัญญา ซึ่งในทางปฏิบัติโดยส่วนใหญ่แล้ว จะกำหนดให้ใช้ราคาสินค้าอ้างอิงเป็นตัวแทนของราคาที่ใช้ในการคำนวณเพื่อการส่งมอบหรือชำระราคาครั้งสุดท้ายดังกล่าว ดังนั้น ก่อนการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแต่ละประเภท ผู้ลงทุนควรเข้าใจ และทำความรู้จักการเคลื่อนไหวของราคาสินค้าอ้างอิง เพื่อตัดสินใจซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ

ปัจจุบันสัญญาที่จัดให้มีการซื้อขายใน TFEX มีความหลากหลายและครอบคลุมประเภทสินค้าทางการเงินหลักๆ ทั้งในส่วนของดัชนีราคาหลักทรัพย์ หลักทรัพย์ สินค้าโภคภัณฑ์ อัตราแลกเปลี่ยน และอัตราดอกเบี้ย มีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ดัชนีราคาหลักทรัพย์

ดัชนี SET50

เป็นดัชนีราคาหุ้นที่คำนวณและเผยแพร่โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดยคัดเลือกจากหุ้นสามัญที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์จำนวน 50 หลักทรัพย์ ที่มีขนาดใหญ่และมีสภาพคล่องผ่านเกณฑ์การคัดเลือกที่กำหนด ทั้งนี้จะมีการทบทวนรายชื่อหลักทรัพย์ที่เป็นองค์ประกอบของดัชนี SET50 ทุก 6 เดือน เพื่อให้มั่นใจว่าหลักทรัพย์ที่เป็นองค์ประกอบยังมีคุณสมบัติตามที่กำหนด

SET50 Index Futures สะท้อนสภาพการเคลื่อนไหวของตลาดหลักทรัพย์โดยรวมได้ดีและมีการเคลื่อนไหวสัมพันธ์กับดัชนี SET Index จึงสามารถใช้บริหารความเสี่ยงสำหรับกลุ่มหลักทรัพย์ที่ลงทุนในตลาดหลักทรัพย์ และใช้เก็งกำไรจากการคาดการณ์ความเคลื่อนไหวของระดับราคาหลักทรัพย์โดยรวมได้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ดัชนีหมวดธุรกิจ

เป็นดัชนีที่คำนวณและเผยแพร่โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย และเป็นดัชนีราคาหลักทรัพย์ที่ใช้สะท้อนการเคลื่อนไหวของหลักทรัพย์ที่มีพื้นฐาน (fundamental) เดียวกัน คำนวณโดยใช้หุ้นสามัญที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ฯ ทุกตัวในแต่ละหมวดธุรกิจ ในการคัดเลือกดัชนีหมวดธุรกิจที่มีความเหมาะสมในการใช้เป็นดัชนีอ้างอิงของ Sector Futures นั้น จะใช้หลักการเดียวกับที่ใช้พิจารณาความเป็นไปได้ในการจัดให้มีการซื้อขายอนุพันธ์อื่นๆ กล่าวคือ สินค้าอ้างอิงต้องมีขนาดใหญ่ มีสภาพคล่องการซื้อขาย และมีความผันผวนในระดับสูงพอที่จะทำให้ผู้ที่ถือครองสินค้าอ้างอิงนั้นมีความต้องการที่จะบริหารความเสี่ยงจากการถือครองหลักทรัพย์และทำให้ผู้ลงทุนเกิดความสนใจเข้ามาซื้อขายเพื่อทำกำไร

สำหรับรายชื่อดัชนีหมวดธุรกิจที่จะใช้เป็นดัชนีอ้างอิง สำหรับ Sector ที่จะจัดให้มีการซื้อขายในตลาด TFEX มีดังนี้

- ดัชนีหมวดธุรกิจธนาคาร (BANK)
- ดัชนีหมวดธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT)
- ดัชนีหมวดธุรกิจพลังงาน (ENERG)
- ดัชนีหมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (FOOD)
- ดัชนีหมวดธุรกิจพาณิชย์ (COMM)

หลักทรัพย์จดทะเบียน (individual stock)

ในการคัดเลือกหุ้นเพื่อใช้เป็นหุ้นอ้างอิงสำหรับ Single Stock Futures นั้น TFEX จะใช้หลักเกณฑ์เดียวกับการคัดเลือกสินค้าอ้างอิงอื่น ซึ่งในกรณีของ Single Stock Futures นั้น TFEX กำหนดเป็นหลักการเบื้องต้นไว้ ดังนี้

1. เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
2. เป็นหลักทรัพย์ที่มีสภาพคล่องการซื้อขายและมีมูลค่าตลาดสูง โดยมีรายชื่อเป็นองค์ประกอบของดัชนี SET100
3. เป็นหลักทรัพย์ที่ไม่เข้าข่ายอาจถูกเพิกถอนตามข้อกำหนดของตลาดหลักทรัพย์ฯ หรือจะขอเพิกถอนหลักทรัพย์ออกจากตลาดหลักทรัพย์ฯ ในระยะเวลาอันใกล้ หรือเป็นหลักทรัพย์ที่อยู่ในระหว่างถูกหรืออาจถูกสั่งพักการซื้อขาย (SP) เป็นระยะเวลานาน

สินค้าโภคภัณฑ์

ทองคำ

ทองคำเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ประเภทโลหะมีค่า (precious metal) ประเภทหนึ่งและมีมูลค่าในตัวเอง มีความคงทนถาวร และยังเป็นสินทรัพย์ที่มีมูลค่าใกล้เคียงเงินสด (near the money) เนื่องจากมีสภาพคล่อง (liquidity) และสามารถแลกเปลี่ยนเป็นเงินสดได้สะดวก ทองคำที่ผลิตขึ้นมาได้นั้นส่วนใหญ่ (70%) ถูกนำไปใช้ในการผลิตเครื่องประดับ (jewelry) อีกประมาณ 11% ถูกนำมาใช้ในภาคอุตสาหกรรมและการแพทย์ และประมาณ 19% นั้นเป็นความต้องการเพื่อการลงทุน ซึ่งความต้องการในส่วนนี้มีแนวโน้มที่จะเติบโตสูงขึ้นเรื่อยๆ อันเป็นผลมาจากคุณลักษณะของทองคำที่จัดว่าเป็นสินทรัพย์ที่มีความปลอดภัย ดังนั้น เมื่อผู้ลงทุนเกิดความไม่มั่นใจในภาวะเศรษฐกิจ ผู้ลงทุนก็จะหันมาถือครองทองคำมากขึ้น

สำหรับแหล่งที่มาของทองคำนั้น มีทั้งจากการผลิตของเหมืองทองคำ จากการขายของรัฐบาลกลางของประเทศต่างๆ ซึ่งเก็บทองคำไว้เป็นส่วนหนึ่งของเงินสำรองของประเทศ และการนำทองคำกลับมาหลอมใหม่ (scrap)

ทองคำเป็นสินทรัพย์ที่มีการซื้อขายในภูมิภาคต่างๆ ทั่วโลกตลอดวัน ราคาทองคำที่มีการซื้อขายจึงการเปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา และราคาที่ซื้อขายในตลาดสำคัญนั้นเป็นราคาทองคำที่มีความบริสุทธิ์แตกต่างกันไป เช่น ในตลาดลอนดอนนั้น เป็นราคาทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 99.5% เป็นต้น อย่างไรก็ตาม สำหรับทองคำที่เป็นสินค้าอ้างอิงที่ซื้อขายใน TFEX นั้น มี 3 ประเภทสัญญา คือ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

- สัญญาฟิวเจอร์สบนทองคำ (gold futures) ซึ่งมีทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 96.5% เป็นสินทรัพย์อ้างอิง โดยมี 2 ขนาดสัญญาให้ซื้อขาย คือ ทองคำหนัก 10 บาท (GF10) และทองคำหนัก 50 บาท (GF50)
- สัญญาฟิวเจอร์สบนทองคำที่ซื้อขายเป็นเงินดอลลาร์ (Gold-D futures) ซึ่งมีทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 99.99% น้ำหนัก 100 กรัม เป็นสินทรัพย์อ้างอิง และเสนอราคาซื้อขายกันเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ
- สัญญาฟิวเจอร์สบนทองคำแบบออนไลน์ (gold online futures) ซึ่งมีทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 99.5% (international trading standard) เป็นสินทรัพย์อ้างอิง โดยมีขนาดสัญญาเท่ากับ 300 เท่าของราคาสินทรัพย์อ้างอิงโดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ

โลหะเงิน

โลหะเงินเป็นโลหะมีค่าสูง ถูกนำมาใช้ประโยชน์ในหลายด้าน อาทิ การผลิตเหรียญกษาปณ์ เครื่องเรือน เครื่องประดับ รวมถึงใช้ในงานอุตสาหกรรม และทางการแพทย์ในปัจจุบัน โลหะเงินยังเป็นหนึ่งในสินทรัพย์ปลอดภัยที่มีนักลงทุนให้ความสนใจไม่แพ้ทองคำ ท่ามกลางสถานการณ์ความไม่แน่นอนทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้น ทำให้โลหะเงินกลายเป็นที่ต้องการเพิ่มมากขึ้น ไม่เพียงแต่ในแง่ของการลงทุน หากแต่ในอุตสาหกรรมเครื่องประดับ โลหะเงินก็มีอุปสงค์เติบโตตามไปด้วยเช่นกัน

ปัจจุบันตลาด TFEX เปิดให้มีการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงโลหะเงิน (Silver Online Futures) ที่มีความบริสุทธิ์ 99.9% และเสนอราคาซื้อขายตามราคาโลหะเงินในตลาดโลกเป็นสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ แต่ชำระราคาและคำนวณกำไรขาดทุนเป็นเงินบาท โดยกำหนดให้ ทุก ๆ ดอลลาร์สหรัฐที่เปลี่ยนแปลงไปมีค่าเท่ากับ 3,000 บาท ซึ่งเป็นลักษณะเดียวกับ Gold Online Futures ทำให้ผู้ลงทุนไม่ ต้องกังวลเรื่องความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยน และง่ายสำหรับผู้ลงทุนในการติดตาม วิเคราะห์ราคา และซื้อขาย นอกจากนั้น Silver Online Futures เป็นสัญญาที่ชำระราคาเป็นเงินสด (Cash Settlement) ไม่มีการส่งมอบ

ยางพารา

ในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าโลก การซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงกับสินค้าโภคภัณฑ์ได้รับความนิยมอย่างต่อเนื่อง หากพิจารณาเฉพาะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงกับสินค้าเกษตร พบว่ามีอัตราเติบโตสูง และมีปริมาณการซื้อขายเพิ่มขึ้น จึงสะท้อนให้เห็นว่าสินค้ากลุ่ม Agricultural Product เป็นกลุ่มสินค้าหนึ่งที่มีศักยภาพที่จะเติบโตในอนาคต

TFEX ได้ทำการพิจารณา สินค้าเกษตรที่มีศักยภาพในการเป็นสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเพื่อตอบโจทย์ความต้องการลงทุนให้กับผู้ลงทุน โดยพบว่ายางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่มีคุณสมบัติที่เหมาะสมในการเป็นสินค้าอ้างอิง โดยยางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่มีบทบาทในเศรษฐกิจไทยสูง และไทยยังเป็นผู้ผลิตและส่งออกยางพาราจำนวนมาก โดยส่งออกไปยังประเทศผู้ใช้ยางพาราหลักๆ เช่น จีน ยุโรป อเมริกา และญี่ปุ่น ผลิตภัณฑ์จากยางพาราสามารถนำมาแปรรูปใช้ได้อย่างแพร่หลายในอุตสาหกรรมใหญ่ๆ อย่างเช่น การผลิตรถยนต์ อะไหล่รถยนต์ และใช้ในการสร้างถนน หรืออุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม เช่น การผลิตถุงมือยาง ยางรัดผม และที่นอน เป็นต้น

นอกจากนี้ มีการนำยางพาราไปใช้อย่างแพร่หลายทั่วโลก ทำให้ยางพารากลายเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีมูลค่าหรือราคาแปรผันไปตามอุปทานของเศรษฐกิจโลก กล่าวคือ ช่วงใดเศรษฐกิจโลกดี ย่อมเกิดการบริโภคเพิ่มขึ้น คนเปลี่ยนรถบ่อยขึ้น มีการสร้างถนนเพิ่มขึ้น และเนื่องจากยางพาราเป็นสินค้าเกษตรที่ต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ มากมายในการผลิต ทั้งเรื่องดิน ฟ้าอากาศและฤดูการผลิต รวมถึงนโยบายของรัฐ ทำให้บางครั้งปริมาณความต้องการใช้และปริมาณสินค้าที่ผลิตได้มีไม่สอดคล้องกัน ซึ่งส่งผลให้ราคายางพาราแกว่งตัวขึ้นลง เกิดเป็นความเสี่ยงด้านราคาแก่ทั้งผู้ผลิตและผู้ใช้

ด้วยคุณสมบัติด้านราคาของยางพาราที่มีความผันผวนมากนั้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องมีเครื่องมือสำหรับนำมาใช้จัดการบริหารความเสี่ยงจากการแกว่งตัวของราคา ดังนั้นตลาด TFEX จึงเปิดให้มีการซื้อขายสัญญาซื้อขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ล่วงหน้าที่มีสินค้าอ้างอิงเป็นยางแผ่นรมควันชั้น 3 ตามมาตรฐาน Green Book ซึ่งเป็นสินค้าประเภทหนึ่งของยางพาราที่ถูกนำมาใช้เป็น Benchmark ราคายางพาราทั่วโลก จำนวน 3 ประเภทสัญญา ดังนี้

- RSS3 Futures มีสินค้าอ้างอิงเป็นยางแผ่นรมควันชั้น 3 (Natural Rubber Ribbed Smoked Sheet No.3: RSS3) ตามมาตรฐาน Green Book ซึ่งมีชื่อย่อสัญญา คือ RSS3 ชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery) หรือ ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
- RSS3D Futures มีสินค้าอ้างอิงเป็นยางแผ่นรมควันชั้น 3 (Natural Rubber Ribbed Smoked Sheet No.3: RSS3) ตามมาตรฐาน Green Book มีชื่อย่อสัญญา คือ RSS3D ชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery)
- Japanese Rubber Futures มีสินค้าอ้างอิงเป็นยางแผ่นรมควันชั้น 3 ที่ซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเทศญี่ปุ่น มีชื่อย่อสัญญาคือ JRF ให้ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)

อัตราแลกเปลี่ยน

อัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศนั้น มีความสำคัญต่อเศรษฐกิจโลกและเศรษฐกิจไทยเนื่องจากต้องใช้ในการค้าและการลงทุนระหว่างประเทศ โดยสำหรับประเทศไทยนั้น การเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศถือเป็นปัจจัยสำคัญที่ผู้ประกอบการนำเข้าส่งออกต้องติดตามอย่างใกล้ชิด เพราะส่งผลต่อผลประกอบการของธุรกิจไทยและต่อเนื่องไปยังเศรษฐกิจระดับประเทศด้วยเช่นกัน นอกจากนี้ ในช่วงที่ผ่านมาผู้ลงทุนไทยมีความนิยมลงทุนในสินทรัพย์ต่างประเทศเพิ่มสูงขึ้น เช่น หลักทรัพย์ในต่างประเทศ ทองคำ น้ำมัน เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ล้วนทำให้ความต้องการบริหารความเสี่ยงจากการเคลื่อนไหวของอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศมีมากขึ้น

ดังนั้น ตลาด TFEX จึงเปิดให้มีการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (currency futures) เพื่อเป็นทางเลือกในการบริหารความเสี่ยงให้กับผู้ประกอบการ และทางเลือกในการซื้อขายผลิตภัณฑ์ที่เกี่ยวกับอัตราแลกเปลี่ยนแก่ผู้ลงทุน โดยแบ่งได้เป็น 2 ประเภท หลักๆ ตามคู่สกุลเงินที่เป็นสินทรัพย์อ้างอิง คือ

1) THB Cross Currency Futures คือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศคู่กับสกุลเงินบาท ได้แก่ USD Futures ที่อ้างอิงเงินดอลลาร์ สรอ. ต่อเงินบาท เป็นต้น และ

2) Non-THB Cross Currency Futures คือสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศที่ไม่เกี่ยวกับสกุลเงินบาท ได้แก่ EUR/USD Futures, USD/JPY Futures เป็นต้น

อัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยระยะยาว

สินค้าอ้างอิงของ Bond Futures เป็นพันธบัตรรัฐบาลประเภท Loan Bond (LB) อายุ 5 ปี อัตราดอกเบี้ยหน้าตั๋ว (coupon) 5% ต่อปี จ่ายดอกเบี้ยปีละ 2 ครั้ง ซึ่งในประเด็นนี้จะสังเกตได้ว่าพันธบัตรรัฐบาลที่มีอายุ 5 ปีพอดีนั้น หาได้ยาก เนื่องจากพันธบัตรแต่ละรุ่นจะมีอายุลดลงตามเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป ดังนั้น TFEX จึงสร้างกลุ่มพันธบัตรอ้างอิง (basket of eligible bond) ขึ้นมาแทนการเลือกพันธบัตรเพียงรุ่นใดรุ่นหนึ่ง โดยกำหนดให้พันธบัตรที่จะเข้ามาอยู่ในกลุ่มพันธบัตรอ้างอิงต้องมีคุณสมบัติดังนี้

- พันธบัตรอ้างอิงต้องมีมูลค่าคงค้าง ณ วันที่ TFEX ประกาศกำหนดรายชื่อกลุ่มพันธบัตรอ้างอิงไม่ต่ำกว่า 5,000 ล้านบาทต่อรุ่น
- มีอายุคงเหลือ 4 – 6 ปี ณ วันแรกของเดือนที่สัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้นครบอายุสัญญา

โดย TFEX จะนำแนวทางของสมาคมตลาดตราสารหนี้ไทยเกี่ยวกับการเลือกรุ่นพันธบัตรรัฐบาลประเภท Loan Bond (LB) ที่ใช้ส่งอัตราผลตอบแทนเสนอซื้อขายของผู้ค้าหลักสำหรับธุรกรรมประเภทซื้อขายขาดของกระทรวงการคลัง

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

(MOF outright PD) มาใช้ในการกำหนดรุ่นของพันธบัตรที่เป็นตัวแทนของสินค้าอ้างอิงสำหรับสัญญา 5 Year Government Bond Futures โดย TFEX จะประกาศให้ทราบเป็นการล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนวันที่สัญญาซื้อขายล่วงหน้า Series ใดๆ จะมีสถานะเป็นสัญญาซื้อขายล่วงหน้า Series เดือนที่ใกล้ที่สุด (nearest month series)

ตัวอย่าง สำหรับ Bond Futures ที่ครบอายุสัญญาในเดือนกันยายน 2564 (TGB5U21) นั้น จะมี Basket of Eligible Bonds ที่ประกอบด้วยพันธบัตรที่มีปริมาณคงค้างไม่น้อยกว่า 5,000 ล้านบาท ณ วันที่ TFEX ประกาศกำหนดรายชื่อกลุ่มพันธบัตรอ้างอิง และต้องมีอายุคงเหลือ 4 - 6 ปี ณ วันทำการแรกของเดือนกันยายน 2564

สมมติว่า ในวันที่ 1 มิถุนายน 2564 พบว่า ในตลาดตราสารหนี้มีพันธบัตรดังตารางที่ 5 – 2 ในการพิจารณาพันธบัตรที่ถือว่าอยู่เป็น Eligible Bond นั้นมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5-2 รายละเอียดพันธบัตรรัฐบาล ณ วันที่ 1 มิถุนายน 2564

Series	Issue Code	ISIN Code	Maturity Date	Coupon (%)	Outstanding Value* (THB million)
TGB5U21	LB25DA	TH0623034C08	12-Dec-25	3.850	205,270
TGB5U21	LB26DA	TH0623036C06	17-Dec-26	2.125	240,382

* ข้อมูล ณ วันที่ 17 มิถุนายน 2564

จากข้อมูลพันธบัตรในตารางที่ 5 - 2 พบว่า พันธบัตรที่มีคุณสมบัติที่กำหนดของ Basket of Eligible Bond ได้แก่ LB25DA และ LB26DA เนื่องจากมีอายุคงเหลือนับตั้งแต่วันแรกของเดือนที่สัญญาเดือนกันยายน (วันที่ 1 กันยายน 2564) อยู่ระหว่าง 4 – 6 ปี และมีมูลค่าคงค้างมากกว่า 5,000 ล้านบาท

TFEX จะประกาศรุ่นของพันธบัตรที่อยู่ในกลุ่มพันธบัตรอ้างอิงของสัญญาฟิวเจอร์สก่อนที่สัญญาดังกล่าวจะมีสถานะเป็น Nearest Month Series ตัวอย่างเช่น สำหรับสัญญา TGB5U21 ซึ่งจะมีสถานะเป็น Nearest Month Series ในช่วงกลางเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2021 (เนื่องจากในแต่ละช่วงมีสัญญา Bond Futures ให้ซื้อขายเพียง 2 สัญญา) TFEX จะประกาศรายชื่อพันธบัตรที่อยู่ใน Basket of Eligible Bond ของสัญญาเดือนกันยายน ค.ศ. 2021 ตั้งแต่ประมาณช่วงต้นเดือนมิถุนายน ค.ศ. 2021 หรือไม่น้อยกว่า 7 วันก่อนวันที่สัญญาซื้อขายล่วงหน้า Series ใดๆ จะมีสถานะเป็น Nearest Month Series

อัตราดอกเบี้ยระยะสั้น

อัตราดอกเบี้ย Bangkok Interbank Offered Rate หรือ BIBOR เป็นอัตราดอกเบี้ยที่ได้รับการสนับสนุนจากธนาคารแห่งประเทศไทย (ธปท.) ให้เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงระยะสั้นในตลาดการเงิน โดยในปัจจุบัน ธปท. มีแนวทางส่งเสริมให้มีการใช้ BIBOR เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงในธุรกรรมการกู้ยืมระหว่างธนาคาร และระหว่างธนาคารกับลูกค้ารายใหญ่มากขึ้น ซึ่งในปัจจุบันส่วนใหญ่จะอ้างอิงอัตราดอกเบี้ย THBFIX เนื่องจากอัตราดอกเบี้ย THBFIX ได้รับอิทธิผลจากการเปลี่ยนแปลงของอัตราแลกเปลี่ยนซึ่งอาจทำให้ไม่สะท้อนอัตราดอกเบี้ยตลาดที่แท้จริงในช่วงที่อัตราแลกเปลี่ยนผันผวน

ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ย BIBOR จะมีการคำนวณ หรือ Fixing โดยธนาคารแห่งประเทศไทย โดยมีธนาคารพาณิชย์ส่งอัตราดอกเบี้ย BIBOR ในด้านเสนอซื้อเข้ามาในระบบของธนาคารแห่งประเทศไทย ในปัจจุบันมีจำนวน BIBOR Contributor ทั้งหมด 13 ธนาคาร

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รูปที่ 5–1 ตัวอย่างการเสนออัตราดอกเบี้ย BIBOR ของธนาคารพาณิชย์

อัตราดอกเบี้ยอ้างอิงระยะสั้นตลาดกรุงเทพ (BIBOR) รายธนาคาร ณ วันที่ 30 ธันวาคม 2565

Institution	O/N	1 Week	1 Month	2 Month	3 Month	6 Month	1 Year
Bangkok Bank	1.25000	1.27000	1.37000	1.44000	1.48000	1.65000	1.90000
Bank For Agriculture and Agricultural Cooperatives	1.25000	1.27200	1.37900	1.39600	1.44100	1.61900	1.89700
Bank of Ayudhya	1.25000	1.27000	1.32000	1.40000	1.45000	1.61000	1.93000
CIMB Thai Bank	1.25000	1.26000	1.27000	1.40000	1.43000	1.60000	1.83000
Kasikorn bank	1.25000	1.27900	1.30210	1.38760	1.43970	1.61680	1.90000
Krung Thai Bank	1.25500	1.27817	1.29134	1.32598	1.37264	1.75000	1.79660
Mizuho Bank	1.25000	1.27000	1.35000	1.44000	1.52000	1.70000	1.95000
Siam Commercial Bank	1.25000	1.30000	1.36000	1.45000	1.50000	1.70000	1.90000
Standard Chartered Bank	1.22249	1.25191	1.28786	1.33387	1.38245	1.56302	1.87649
Sumitomo Mitsui Banking	1.25000	1.28000	1.32000	1.39000	1.44000	1.62000	1.89000
The Government Savings Bank	1.25500	1.27000	1.30000	1.38000	1.44000	1.60000	1.90000
TMBThanachart BANK	1.25000	1.27000	1.32000	1.40000	1.47000	1.60000	1.90000
United Overseas Bank	1.25000	1.28000	1.31000	1.39000	1.44000	1.62000	1.90000

ที่มา : ธนาคารแห่งประเทศไทย

โดยการ Fixing ของธนาคารแห่งประเทศไทยนั้น จะใช้วิธีตัดข้อมูลที่สูงสุด 2 อันดับแรก และต่ำสุด 2 อันดับของอัตราดอกเบี้ยแต่ละประเภท แล้วนำข้อมูลที่เหลือมาคำนวณค่าเฉลี่ยเพื่อกำหนดอัตราดอกเบี้ยแต่ละประเภทต่อไป

ทั้งนี้ ธนาคารแห่งประเทศไทยมีนโยบายจะส่งเสริมให้ BIBOR ประเภท 3 เดือน เป็นอัตราดอกเบี้ยอ้างอิงหลักตามแนวปฏิบัติสากล ประกอบกับมูลค่าธุรกรรมที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยดังกล่าวมีปริมาณค่อนข้างสูงในปัจจุบัน และมีแนวโน้มสูงขึ้นจากนโยบายสนับสนุนที่ชัดเจนของ ธปท. ตามที่ได้กล่าวไว้ข้างต้น ดังนั้น TFEX จึงพิจารณาเลือกให้ อัตราดอกเบี้ย 3M BIBOR เป็นสินค้าอ้างอิงสำหรับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยระยะสั้นเพิ่มเติมอีกหนึ่งประเภท

5.3 ชื่อย่อของสัญญา

TFEX กำหนดให้ใช้ชื่อย่อสัญญา Futures และสัญญา Options ให้มีข้อมูลที่ระบุถึงลักษณะสำคัญของสินค้าดังกล่าว อันได้แก่ สินค้าอ้างอิงของสัญญา และเดือนและปีที่ครบกำหนดอายุของสัญญา ทั้งนี้สำหรับกรณีของสัญญา Options ซึ่งเป็นสัญญาสิทธิที่มีการแยกประเภทเป็นสิทธิซื้อ และสิทธิขาย รวมถึงเงื่อนไขของระดับราคาใช้สิทธิ ก็จะมีการระบุรายละเอียดดังกล่าวไว้ในชื่อย่อหรือสัญลักษณ์ของสัญญาที่ซื้อขายด้วยเช่นกัน

5.3.1 ความหมายและลักษณะของชื่อย่อสัญญาฟิวเจอร์ส

สำหรับสัญญา Futures จะมีองค์ประกอบของชื่อย่อของสัญญา แบ่งได้เป็น 3 ส่วนคือ ชื่อสินค้าอ้างอิง เดือนที่สัญญาครบกำหนดอายุ และ ปีที่สัญญาครบกำหนดอายุ ตัวอย่างเช่น

S50H22 ก็จะเป็นชื่อย่อของสัญญา SET50 Index Futures ที่ครบกำหนดอายุเดือน มีนาคม (H) ปี ค.ศ. 2022 นั่นเอง โดยสำหรับสัญญา Futures ที่มีซื้อขายจะมีการกำหนดสัญลักษณ์แทนสินค้าอ้างอิงให้ผู้ลงทุนเข้าใจและจดจำได้ง่าย ดังนี้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 5-3 สัญลักษณ์ของสินค้าอ้างอิงในสัญญา Futures

สัญญา	สินค้าอ้างอิง	สัญลักษณ์ของสินค้าอ้างอิงในสัญญา Futures
SET50 Index Futures	ดัชนี SET50	S50
Sector Futures ใน 5 หมวดธุรกิจ	ดัชนีหมวดธุรกิจ ● ธนาคาร ● เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ● พลังงาน ● พาณิชย์ ● อาหารและเครื่องดื่ม	ชื่อย่อแทน ดัชนีหมวดธุรกิจ ● BANK ● ICT ● ENERG ● COMM ● FOOD
Single Stock Futures	หุ้นสามัญรายตัวตามรายชื่อที่ TFEX ประกาศ	ชื่อย่อในส่วนสินค้าอ้างอิงของ Stock Futures จะกำหนดให้เป็นสัญลักษณ์เดียวกับชื่อย่อหุ้นอ้างอิง ตัวอย่างเช่น สัญญา Futures ที่อ้างอิงหุ้น ADVANC ก็จะใช้สัญลักษณ์เป็น ADVANC
Gold Futures	ทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 96.5%	กำหนดใช้แทนสัญญา Gold Futures ซึ่งมี 2 ขนาด คือ 50Baht Gold Futures คือ GF และ 10Baht Gold Futures คือ GF10
Gold Online Futures	ทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 99.5%	GO
Gold-D Futures	ทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 99.99%	GD
Silver Online Futures	โลหะเงินที่มีความบริสุทธิ์ 99.9%	SVF
Interest Rate Futures	อัตราดอกเบี้ย - อัตราดอกเบี้ย BIBOR อายุ 3 เดือน - พันธบัตรรัฐบาลอายุ 5 ปี	ชื่อย่อ ของ Interest Rate Futures คือ - BB3 (3 Month BIBOR Rate) - TGB5 (5 Year Thai Government Bond)
USD Futures	อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา	USD
EUR/USD Futures	อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโรต่อเงินดอลลาร์สหรัฐฯ	EURUSD
USD/JPY Futures	อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อเงินเยนญี่ปุ่น	USDJPY
RSS3 Futures	ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (Natural Rubber Ribbed Smoked Sheet No.3: RSS3) ตามมาตรฐาน Green Book ทั้งนี้สินค้าที่ส่งมอบต้องเป็นสินค้าที่ได้มาตตราฐานและผลิตจากผู้ผลิตตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนด	RSS3 ให้ชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery) หรือ ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
RSS3D Futures	ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (Natural Rubber Ribbed Smoked Sheet No.3: RSS3) ตามมาตรฐาน Green Book	RSS3D ให้ชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery)
Japanese Rubber Futures	ยางแผ่นรมควันชั้น 3 ที่ซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเทศญี่ปุ่น	JRF

สำหรับสัญลักษณ์ส่วนที่ 2 ที่สะท้อนเดือนที่สัญญาครบกำหนดอายุ จะมีการกำหนดเช่นเดียวกับสัญลักษณ์สากลในตลาดต่างประเทศ โดยกำหนดเป็นอักษรภาษาอังกฤษ จำนวน 12 ตัวอักษร เป็นตัวแทน เดือนต่างๆ ตามปฏิทิน ดังต่อไปนี้

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 5-4 สัญลักษณ์การซื้อขายที่แทนเดือนที่สัญญาครบกำหนดอายุ

เดือน	สัญลักษณ์การซื้อขายที่แทนเดือนที่สัญญาครบกำหนดอายุ
มกราคม (January)	F
กุมภาพันธ์ (February)	G
มีนาคม (March)	H
เมษายน (April)	J
พฤษภาคม (May)	K
มิถุนายน (June)	M
กรกฎาคม (July)	N
สิงหาคม (August)	Q
กันยายน (September)	U
ตุลาคม (October)	V
พฤศจิกายน (November)	X
ธันวาคม (December)	Z

และสัญลักษณ์ส่วนสุดท้ายที่เป็นรายละเอียดเกี่ยวกับปีที่สัญญาครบกำหนดอายุ โดยกำหนดใช้รูปแบบปีที่เป็นคริสตศักราช เพื่อให้สอดคล้องและสะดวกแก่การเข้าใจของผู้ลงทุนทุกประเภท โดยจะกำหนดให้ใช้เพียง 2 หลักสุดท้าย อย่างเช่น หากสัญญาครบกำหนดอายุ ในเดือนใดเดือนหนึ่งในปี พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นปี ค.ศ. 2022 จะกำหนดให้ใช้ “22” เป็นสัญลักษณ์แทนส่วนสุดท้ายของสัญลักษณ์การซื้อขาย

ดังนั้น ในการเลือกสัญญาว่าจะซื้อ หรือ ขายสัญญาใดนั้น ผู้ลงทุนสามารถเลือกระยะเวลาคงเหลือของแต่ละสัญญาเพื่อวิเคราะห์แนวโน้มของราคาช่วงเวลาดังกล่าวได้เหมาะสม ตัวอย่างเช่น S50H22 ก็จะเป็นสัญญาฟิวเจอร์สที่ครบกำหนดอายุในเดือนมีนาคม ปี ค.ศ. 2022 หรือ การคาดการณ์เกี่ยวกับราคาของดัชนี SET50 ในช่วงปลายเดือนมีนาคม ปี 2022 (หรือตรงกับ พ.ศ. 2565) นั่นเอง

5.3.2 ความหมายและลักษณะของชื่อย่อสัญญาออปชัน

สำหรับสัญญา SET50 Index Options นอกจากผู้ลงทุนต้องเลือกลักษณะของสินค้าอ้างอิง อายุคงเหลือแล้ว ยังต้องพิจารณาเพิ่มเติมอีก 2 ประเด็นอันได้แก่ ประเภทของ Options ว่าเป็นสิทธิซื้อ (call) หรือ สิทธิขาย (put) และระดับราคาใช้สิทธิที่ระบุไว้ในสัญญานั้นๆ เช่น ราคาใช้สิทธิซื้อที่ 850 จุด หรือราคาใช้สิทธิขายที่ 900 จุด

ด้วยรายละเอียดเพิ่มเติมของ Options ข้างต้น ทำให้มีการกำหนดเป็นการเพิ่มเติมเกี่ยวกับประเภทของสิทธิ และระดับราคาใช้สิทธิ โดยกำหนดให้เป็นรายละเอียดต่อท้ายจากในส่วนของปีที่สัญญาครบกำหนดอายุ ตัวอย่างเช่น S50H22C900 หรือ Call Options ที่ครบกำหนดอายุในเดือนมีนาคม ปี 2022 โดยเป็น Option ประเภทให้สิทธิในการซื้อโดยกำหนดระดับราคาที่จะซื้อหรือใช้สิทธิซื้อที่ระดับราคาใช้สิทธิ 900 จุด

จะเห็นได้ว่า Options จะมีการกำหนดราคาใช้สิทธิไว้ในลักษณะสินค้า ทำให้ในบางครั้งเมื่อดัชนีอ้างอิงมีการเปลี่ยนแปลงไปมากไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นหรือลดลงของดัชนีก็อาจจะเป็นผลให้ราคาใช้สิทธิที่มีอยู่ใน Series ที่มีการซื้อขายในปัจจุบันไม่เพียงพอ TFEX จึงมีการพิจารณาเพิ่มเติมจำนวน Series ของ Options ให้เหมาะสม ตามราคาสินค้าอ้างอิงที่เปลี่ยนแปลงไป โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขในเรื่องของช่วงห่างของราคาใช้สิทธิ และจำนวนขั้นต่ำของ Series ตามช่วงห่างของราคาใช้สิทธิที่ต้องมีในแต่ละช่วงเวลา ดังนี้

ช่วงห่างของราคาใช้สิทธิ ตามเงื่อนไขของ SET50 Index Options นั้น TFEX ได้กำหนดให้ช่วงห่างของราคาใช้สิทธิเท่ากับ 25 จุด ดังนั้นผู้ลงทุนจะทราบเป็นมาตรฐานเดียวกันว่า ราคาใช้สิทธิจะมีระดับที่เท่าใดบ้าง ***โดยจะกำหนด***

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

เงื่อนไขจำนวน Series ขั้นต่ำของ Options ให้ครอบคลุมกับการเคลื่อนไหวของดัชนีอ้างอิงและเพียงพอต่อความต้องการใช้งานของผู้ลงทุนที่จะใช้กลยุทธ์การซื้อขาย *ซึ่งกำหนด*ว่าในแต่ละวันนั้น ต้องมี SET50 Index Options ที่มีสถานะเป็น At-the-money 1 Series และ มี SET50 Index Options ที่มีสถานะ In-the-money และ Out-of-the-money อย่างน้อยด้านละ 4 Series ซึ่งการพิจารณาสถานะของ SET50 Index Options ดังกล่าวนี้ ให้เปรียบเทียบราคาใช้สิทธิของ SET50 Index Options กับ ราคาปิดของดัชนี SET50 ในวันทำการก่อนหน้า

ตัวอย่างเช่น หากต้องการทราบว่าวันแรกของการซื้อขาย SET50 Index Options จะมี Options ที่มีราคาใช้สิทธิใดเปิดให้ซื้อขายนั้น ต้องเริ่มจากการพิจารณาว่า At-the-money Options คือระดับราคาใช้สิทธิที่เท่าไร ซึ่งหากสมมติให้ค่าดัชนี SET50 ปิดที่ระดับ 1,003.24 จุด ในวันทำการก่อนหน้า ดังนั้น At-the-money Options คือ SET50 Index Options ที่มีราคาใช้สิทธิเท่ากับ 1,000 จุด[5] และเนื่องจาก TFEX กำหนดให้ช่วงห่างของราคาใช้สิทธิเป็นจำนวนเต็มและเท่ากับ 25 จุด ดังนั้น In-the-money Call Options (ราคาใช้สิทธิต่ำกว่าระดับดัชนี SET50) ที่มีเปิดให้ซื้อขายจึงเป็น Series ที่มีราคาใช้สิทธิ 975, 950, 925 และ 900 จุด ตามลำดับ หรือ 4 ช่วงลงมานับจาก At-the-money Series และในลักษณะเดียวกัน Out-of-the-money Call Options (ราคาใช้สิทธิสูงกว่าระดับดัชนีSET50) ที่มีเปิดให้ซื้อขายจึงเป็น Series ที่มีราคาใช้สิทธิ 1,025, 1,050, 1,075 และ 1,100 ตามลำดับ หรือ 4 ช่วงขึ้นไปนับจาก At-the-money Series

ด้วยหลักการเดียวกันนี้ ในกรณีของ SET50 Put Options จึงมี At-the-money Put Options (ราคาใช้สิทธิเท่ากับ 1000 จุด) จำนวน 1 Series และ In-the-money Put Options (ราคาใช้สิทธิสูงกว่าระดับดัชนีSET50) จำนวน 4 Series ได้แก่ Series ที่มีราคาใช้สิทธิ 1,025, 1,050, 1,075 และ 1,100 จุด ตามลำดับ และ Out-of-the-money Put Options (ราคาใช้สิทธิต่ำกว่าระดับดัชนี SET50) จำนวน 4 Series ได้แก่ Series ที่มีราคาใช้สิทธิ 975, 950, 925 และ 900 จุด ตามลำดับ ดังแสดงในรูปที่ 5-5

ตารางที่ 5-5 Options Series ที่เปิดให้มีการซื้อขายในแต่ละเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา

Call	Strike Price	Put
S50C1100 Out-of-the-money	**1,100**	**S50P1100** In-the-money
S50C1075 Out-of-the-money	**1,075**	**S50P1075** In-the-money
S50C1050 Out-of-the-money	**1,050**	**S50P1050** In-the-money
S50C1025 Out-of-the-money	**1,025**	**S50P1025** In-the-money
S50C1000 At-the-money	**1,000**	**S50P1000** At-the-money
S50C975 In-the-money	**975**	**S50P975** Out-of-the-money

[5] TFEX กำหนดช่วงห่างของราคาใช้สิทธิไว้เท่ากับ 25 จุด ดังนั้นราคาใช้สิทธิของ SET50 Index Options นั้นจะต้องหาร 25 ลงตัว และต้องเป็นจำนวนเต็มเสมอ ดังนั้น ในกรณีที่ พบว่าราคาปิดของ SET50 Index ในวันทำการก่อนหน้า หาร 25 แล้วไม่ลงตัว โดยเศษน้อยกว่าหรือเท่ากับ 12.50 ให้ปัดลงเป็นจำนวนเต็ม 25 แต่หากเศษมากกว่า 12.50 ให้ปัดขึ้นเป็นจำนวนเต็ม 25 ทั้งนี้ จำนวนเต็มที่ได้นั้น คือ ราคาใช้สิทธิของ Options ที่มีสถานะเป็น At-the-money

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

Call	Strike Price	Put
S50C950 In-the-money	**950**	**S50P950** Out-of-the-money
S50C925 In-the-money	**925**	**S50P925** Out-of-the-money
S50C900 In-the-money	**900**	**S50P900** Out-of-the-money

จากตารางที่ 5-5 จะเห็นได้ว่า ในแต่ละเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month) จะมี SET50 Call Options ให้ซื้อขายอย่างน้อย 9 Series (at-the-money options จำนวน 1 series, in-the-money options 4 series และ out-of-the-money 4 series) และมี SET50 Put Options เปิดให้ซื้อขายอีก 9 Series รวมเป็นจำนวน Options Series ที่เปิดให้ซื้อขายในแต่ละเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาอย่างน้อยเท่ากับ 18 Series และ เนื่องจาก TFEX กำหนดให้ ณ ขณะใดๆ มีการซื้อขาย SET50 Index Options ที่มีเดือนครบกำหนดอายุต่างๆ กันจำนวน 4 เดือน ดังนั้น ณ ขณะใดขณะหนึ่ง จำนวน Options Series ในทุกเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาจึงมีจำนวนทั้งสิ้นอย่างน้อย 72 Series

การที่ TFEX กำหนดให้มี SET50 Index Options ในราคาใช้สิทธิต่างๆ ซื้อขายเป็นจำนวนมาก ทั้งนี้ก็เพื่อประโยชน์แก่ผู้ลงทุนในการที่จะซื้อหรือขาย Options Series ที่มีราคาใช้สิทธิหรือเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาแตกต่างกันเพื่อประกอบกันเป็นกลยุทธ์ต่างๆ ตามที่ต้องการและสามารถสร้างรูปแบบของ Payoff หรือผลตอบแทนที่ผู้ลงทุนต้องการในระดับความเสี่ยงที่ยอมรับได้

ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของระดับดัชนี SET50

จากตัวอย่างข้างต้น หากสิ้นวันทำการต่อมาระดับดัชนี SET50 ปรับตัวสูงขึ้นมาปิดที่ระดับ 1,012.96 จุดจะมีผลกระทบต่อจำนวน Options Series ที่เปิดให้มีการซื้อขายอย่างไร ในการพิจารณาผลกระทบดังกล่าว ให้ยึดหลักการที่กำหนดว่า ณ ขณะใดขณะหนึ่ง Options ที่ซื้อขาย ต้องมี At-the-money 1 Series และ In-the-money และ Out-of-the money อย่างละ 4 Series เป็นอย่างต่ำ

ในกรณีนี้ การพิจารณาผลกระทบ จึงเริ่มจากการพิจารณา At-the-money Series[6] เมื่อดัชนี SET50 อยู่ที่ระดับ 1,012.96 จุด ซึ่งจะเห็นว่า At-the-money Series คือ Options ที่มีราคาใช้สิทธิเท่ากับ 1,025 จุด จากนั้นให้พิจารณาว่ามี Options Series ที่มีสถานะเป็น In-the-money สำหรับ Call และ Put อย่างน้อย 4 Series และมี Options Series ที่มีสถานะเป็น Out-of-the-money สำหรับ Call และ Put อย่างน้อยอีก 4 Series หรือไม่

[6] ราคาใช้สิทธิเท่ากับ 1,012.96 จุด ระดับดัชนี SET50 หลังจากปัดเศษ 12.96 จุด ขึ้นเป็นจำนวนเต็มที่หาร 25 ลงตัว ซึ่งเท่ากับ 1,025 จุด

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 5-6 Options Series ที่เปิดให้มีการซื้อขายเมื่อมีการเปลี่ยนแปลง At-the-money Series

Call	Strike Price	Put
S50C1125 Out-of-the-money	**1,125**	**S50P1125** In-the-money
S50C1100 Out-of-the-money	**1,100**	**S50P1100** In-the-money
S50C1075 Out-of-the-money	**1,075**	**S50P1075** In-the-money
S50C1050 Out-of-the-money	**1,050**	**S50P1050** In-the-money
S50C1025 At-the-money	**1,025**	**S50P1025** At-the-money
S50C1000 In-the-money	**1,000**	**S50P1000** Out-of-the-money
S50C975 In-the-money	**975**	**S50P975** Out-of-the-money
S50C950 In-the-money	**950**	**S50P950** Out-of-the-money
S50C925 In-the-money	**925**	**S50P925** Out-of-the-money
S50C900 In-the-money	**900**	**S50P900** Out-of-the-money

จากตารางที่ 5-6 จะเห็นว่าเมื่อดัชนี SET50 ณ สิ้นวันทำการที่ 1 เปลี่ยนแปลงจากระดับที่ 1,000 จุด ในสิ้นวันทำการก่อนหน้ามาปิดที่ระดับ 1,012.96 จุดในสิ้นวันทำการที่ 2 ส่งผลให้ Options Series ที่เป็น At-the-money เปลี่ยนแปลงจาก SET50 Index Options ที่มีราคาใช้สิทธิเท่ากับ 1,000 จุดมาเป็น SET50 Index Options ที่มีราคาใช้สิทธิเท่ากับ 1,025[7] จุด

สำหรับ In-the-money Call Options (ราคาใช้สิทธิต่ำกว่าระดับดัชนี SET50) นั้น พบว่า มีอยู่ทั้งสิ้นจำนวน 5 Series คือ Options ที่มีราคาใช้สิทธิตั้งแต่ 1,000 จุด ถึง 900 จุด โดย Series ที่เพิ่มขึ้นก็คือ Call Options ที่มีราคาใช้สิทธิ 1,000 จุด ซึ่งก็คือ At-the-money Series เดิมที่เปลี่ยนสถานะเป็น In-the-money Call Options อันเป็นผลมาจากการเปลี่ยนแปลงของระดับดัชนี SET50 นั่นเอง ซึ่งหากพิจารณา Out-of-the-money Put Options (ราคาใช้สิทธิต่ำกว่าระดับดัชนี SET50) ก็จะได้ข้อสรุปในลักษณะเดียวกัน

[7] จำนวนเต็มที่หาร 25 ลงตัวที่ใกล้เคียง 1,012.96 จุด มากที่สุดหลังจากปัดเศษแล้วคือ 1,025 จุด โดยกรณีนี้ต้องปัดเศษขึ้น เนื่องจากเศษเกินกว่า 12.50 จุด

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ในส่วนของ Out-of-the-money Call Options (ราคาใช้สิทธิสูงกว่าระดับดัชนี SET50) นั้น จะพบว่า Out-of-the money Call Options Series ที่มีราคาใช้สิทธิสูงกว่าระดับดัชนี SET50 จะมีจำนวนเหลือเพียง 3 Series (ได้แก่ Series ที่มีราคาใช้สิทธิ 1,050 จุด ถึง 1,100 จุด) ดังนั้น ในวันทำการต่อมา TFEX จะเปิดให้มีการซื้อขาย Call Options เพิ่มขึ้นอีก 1 Series ได้แก่ Call Options ที่มีราคาใช้สิทธิ 1,125 จุด ทั้งนี้เพื่อให้มี Options ที่มีสถานะเป็น Out-of-the-money ซื้อขายอยู่อย่างน้อย 4 Series ส่วนในกรณีของ In-the-money Put Options (ราคาใช้สิทธิสูงกว่าระดับดัชนี) จะพบว่ามี In-the-money Put Options เหลือเพียง 3 Series (ได้แก่ Series ที่มีราคาใช้สิทธิ 1,050 จุด) ดังนั้น ในวันทำการต่อมา TFEX จะเปิดให้มีการซื้อขาย Put Options เพิ่มขึ้นอีก 1 Series ได้แก่ Put Options ที่มีราคาใช้สิทธิ 1,125 จุด

อย่างไรก็ตาม เนื่องจาก SET50 Index Options มีเดือนที่ครบกำหนดชำระราคาหรือส่งมอบถึง 4 เดือนด้วยกัน ดังนั้นการเปิดให้มีการซื้อขาย Out- of-the-money Call Options และ In-the-money Put Options ดังกล่าว จึงต้องดำเนินการสำหรับทุกเดือนที่ครบกำหนดชำระราคาหรือส่งมอบ ดังนั้น โดยรวมแล้วการเปลี่ยนแปลงของดัชนี SET50 ในตัวอย่างข้างต้น จะมีผลทำให้ TFEX มีการเปิดซื้อขาย Series ใหม่ทั้งหมด 8 Series โดยแบ่งเป็น Out- of-the-money Call และ In-the-money Put Options อย่างละ 1 Series สำหรับเดือนที่ครบกำหนดชำระราคาหรือส่งมอบซึ่งมีทั้งหมด 4 เดือน

5.4 ขนาดของสัญญา

5.4.1 ความหมายและลักษณะของขนาดสัญญา

เนื่องจากทั้งสัญญา Futures และสัญญา Options เป็นเรื่องเกี่ยวกับการทำการซื้อขายในอนาคต นอกจากเรื่องของเวลาที่จะซื้อขายกันนั้น สิ่งสำคัญอีกประการคือ ขนาดของสัญญาหรือตัวคูณดัชนี เพื่อเป็นเงื่อนไขกำหนดว่า การทำสัญญา Futures และ Options ไว้นั้น เป็นการซื้อขายแต่ละสัญญาเทียบเท่ากับการซื้อขายสินค้าอ้างอิงเป็นจำนวนเท่าไร โดยขนาดของสัญญาอาจจะกำหนดให้เหมาะสมกับลักษณะของสินค้าอ้างอิง อย่างเช่น กรณีดัชนีราคาหลักทรัพย์ ก็จะกำหนดเป็นตัวคูณดัชนี เช่น ดัชนี SET50 ซึ่งเป็นสินค้าอ้างอิงของ SET50 Index Futures ก็จะมีการกำหนดตัวคูณดัชนีไว้ที่ 200 บาทต่อจุด และให้ทำการเสนอซื้อหรือเสนอขาย SET50 Index Futures เป็นระดับดัชนีโดยแสดงจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง เช่น 1,050.00 เป็นต้น โดยการกำหนดให้ตัวคูณดัชนี (multiplier) ของ SET50 Index Futures เท่ากับ 200 บาท ต่อ 1 จุดดัชนี นั้น เพื่อแปลงค่าระดับดัชนีที่ซื้อขายซึ่งมีหน่วยเป็นจุดให้เป็นจำนวนเงิน ซึ่งช่วยให้เกิดความสะดวกในการชำระราคาและคำนวณกำไรขาดทุน

ตัวอย่างเช่น ผู้ลงทุนมีการเปิดฐานะซื้อ SET50 Index Futures จำนวน 1 สัญญา ที่ราคา 1,040.00 จุด และขายไปที่ราคา 1,049.00 จุด ผู้ลงทุนก็จะได้รับกำไรจากส่วนต่างของราคาเท่ากับ 1,800 บาท (คำนวณจาก (1,049.00 – 1,040.00 จุด) x 200 บาท ต่อ 1 สัญญา = 1,800 บาท) เป็นต้น นอกจากนี้ ตัวคูณดัชนียังเป็นตัวกำหนดมูลค่าหรือขนาดของสัญญา (contract size) อีกด้วย เช่น ราคาซื้อขาย SET50 Index Futures อยู่ที่ระดับ 1,050 จุด มูลค่าของสัญญาจะเท่ากับ 1,050 จุด x 200 บาท หรือ 210,000 บาท ต่อสัญญา เป็นต้น

กรณีที่สินค้าอ้างอิงที่มีหน่วยวัดที่ชัดเจน ก็จะมีการใช้หน่วยวัดขนาดของสินค้าในการกำหนดเป็นขนาดของสัญญา เช่น ยางแผนรมควันหนัก 5,000 กิโลกรัมต่อสัญญา หรือทองคำขนาด 10 บาททองคำ เป็นต้น

กรณีขนาดของสัญญา SET50 Index Options หากพิจารณาในแง่มูลค่าหรือขนาดของสัญญา (contract size) จะเห็นได้ว่า SET50 Index Options มีขนาดเท่ากับ SET50 Index Futures ซึ่งมีค่าเท่ากับ 200 บาท ต่อ 1 จุดดัชนี แต่เนื่องจากราคาออปชันที่จะทำการซื้อขายอยู่ในรูปของค่าพรีเมียม (premium) ซึ่งอาจมาจากราคาทฤษฎีหรือราคาที่คาดการณ์ของผู้ลงทุนก็ได้ ซึ่งในทางทฤษฎีแล้วปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาของออปชัน ได้แก่ ระดับดัชนีอ้างอิง ราคาใช้สิทธิ ความผันผวนของระดับราคา อัตราดอกเบี้ย เงินปันผล และอายุของสัญญา โดยราคาซื้อขายออปชันจะเรียกว่าค่าพรีเมียม (premium)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ในการเสนอซื้อขาย SET50 Index Options กำหนดให้ผู้ลงทุนทำการเสนอซื้อหรือเสนอขายเป็นระดับดัชนีโดยแสดงจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง เช่น 40.50 จุด เป็นต้น โดยตัวคูณดัชนี (multiplier) SET50 Index Options เท่ากับ 200 บาท ต่อ 1 จุดดัชนี เพื่อแปลงค่าระดับดัชนีซึ่งมีหน่วยเป็นจุดให้เป็นจำนวนเงิน เพื่อความสะดวกในการชำระราคา ตัวอย่างเช่น ผู้ลงทุนมีการซื้อ SET50 Index Options ที่ราคา 40.50 จุด และขายไปที่ราคา 42.00 จุด ผู้ลงทุนก็จะได้รับกำไรจากส่วนต่างของราคาเท่ากับ 300 บาท (คำนวณจาก (42.00 - 40.50) จุด x 200 บาท = 300 บาท) เป็นต้น

5.4.2 การเปลี่ยนแปลงขนาดของสัญญาใน Single Stock Futures กรณีเกิด Corporate Action ในหุ้นอ้างอิง

สำหรับ Single Stock Futures นั้น เมื่อเกิด Corporate Action กับหุ้นอ้างอิงมูลค่าของ Single Stock Futures ก็จะมีการเปลี่ยนแปลงไป และหากไม่มีการปรับข้อความหรือเงื่อนไข (terms) ของสัญญา อันได้แก่ ขนาดหรือมูลค่าของสัญญา (contract size / value) หรือ จำนวนฐานะการถือครอง (open interest / position) ตามสัดส่วนที่เหมาะสมก็อาจส่งผลให้ผู้มีฐานะการถือครอง Single Stock Futures ฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดเสียผลประโยชน์ได้

ตัวอย่างเช่น AAA Futures กำหนดให้ Contract Size ต่อ 1 สัญญาเท่ากับ 1,000 หุ้น หากบริษัท AAA มีการประกาศปรับลดพาร์จาก 1 หุ้นเดิม เป็น 10 หุ้นใหม่ ในกรณีดังกล่าวนี้หาก TFEX ไม่มีการปรับเงื่อนไขในสัญญาของ AAA Futures จะทำให้ผู้มีฐานะใน AAA Futures ทั้งฝั่ง Long และ Short เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบได้ เมื่อเทียบกับมีการปรับเงื่อนไขของสัญญา เช่น ปรับจำนวนการถือครองเพิ่มเป็น 10 เท่า หรือปรับขนาดของสัญญาเพิ่มขึ้น 10 เท่า และปรับราคาอ้างอิงหรือ Settlement Price ให้ลดลง 10 เท่า เป็นต้น ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับราคาหุ้นหลังปรับลดพาร์ (split par value) 10 เท่า และราคาฟิวเจอร์สที่ต้องลดลงตามสัดส่วน ซึ่งจะทำให้เกิดความยุติธรรมต่อผู้ถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

หลักการในการปรับสัญญา Single Stock Futures เมื่อมี Corporate Action

เมื่อเกิด Corporate Action กับหุ้นอ้างอิงของ Single Stock Futures นั้น TFEX อาจพิจารณาดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างพร้อมกัน ดังนี้

- ปรับขนาดของสัญญา (contract size)
- ปรับราคาซื้อขายของสัญญา (contract price) ซึ่งได้แก่ ราคาซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า Single Stock Futures ที่ได้รับการจับคู่การซื้อขายในระบบการซื้อขายของ TFEX และถูกบันทึกไว้ที่ระบบของสำนักหักบัญชี และราคาที่ใช้ในการชำระหนี้ (settlement price)
- ปรับฐานะคงค้างของสัญญา (open interest / open position)

นอกจากนี้ ในกรณีที่จำเป็น TFEX อาจกำหนดให้มีการชำระราคาเป็นเงินสด หรือ ยกเลิกการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า Single Stock Futures ที่อ้างอิงกับหุ้นสามัญนั้น หรือดำเนินการอื่นใดตามที่ TFEX เห็นสมควรได้

ทั้งนี้ ในกรณีทั่วไปแล้ว การปรับสัญญา Single Stock Futures เมื่อมี Corporate Action จะเป็นไปตามมาตรฐานดังนี้

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 5-7 สรุปรายการ Corporate Action และหลักการในการปรับสัญญา Single Stock Futures

รายการ Corporate Action	หลักการ
การเพิ่มทุนโดยให้สิทธิจองซื้อหุ้นสามัญใหม่ หรือได้รับใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ (transferable subscription right: TSR) แก่ผู้ถือหุ้นเดิมตามสัดส่วนการถือหุ้น (right issue)	ดำเนินการปรับในกรณีที่สิทธิจองซื้อหุ้นสามัญใหม่ หรือได้รับใบแสดงสิทธิในการซื้อหุ้นเพิ่มทุนที่โอนสิทธิได้ที่ผู้ถือหุ้นเดิมได้รับตามสัดส่วนการถือหุ้น (right) มีค่า (in the money) กล่าวคือ มีราคาใช้สิทธิซื้อหุ้นอ้างอิงต่ำกว่าราคาปิดของหุ้นอ้างอิงในวันทำการก่อนวันขึ้นเครื่องหมาย X (ซึ่งเป็นเครื่องหมายที่แสดงว่าราคาที่เสนอในการซื้อขายหลักทรัพย์เป็นราคาที่ไม่รวมถึงสิทธิประโยชน์จากการถือหลักทรัพย์นั้น)
การเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่ตราไว้ของหุ้น (par value)	ดำเนินการปรับในกรณีที่มีการเปลี่ยนแปลงมูลค่าที่ตราไว้ของหุ้นสามัญ โดยเพิ่มมูลค่าที่ตราไว้ (stock split up) หรือลดมูลค่าที่ตราไว้ (stock split down)
การจ่ายปันผลเป็นหุ้นสามัญให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม (bonus issue)	ดำเนินการปรับในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนที่ออกหุ้นสามัญที่เป็นสินค้าอ้างอิงของ Single Stock Futures นั้น จ่ายปันผลเป็นหุ้นสามัญให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิมตามสัดส่วนการถือหุ้น (bonus issue)
การจ่ายเงินปันผลพิเศษ (extraordinary dividend) หรือการจ่ายเงินคืนทุน (capital return) ให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม	ดำเนินการปรับในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนที่ออกหุ้นสามัญที่เป็นสินค้าอ้างอิงของ Single Stock Futures นั้น ประกาศว่าเป็นการจ่ายเงินปันผลพิเศษ หรือการจ่ายเงินคืนทุนให้แก่ผู้ถือหุ้นเดิม
การควบรวมกิจการ หรือการถูกครอบงำกิจการ (mergers & acquisitions / takeover)	ดำเนินการปรับในกรณีที่บริษัทจดทะเบียนที่ออกหุ้นสามัญที่เป็นสินค้าอ้างอิงของ Single Stock Futures ได้รับผลกระทบจากการควบรวมกิจการ หรือถูกครอบงำกิจการ หรือมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างอย่างมีนัยสำคัญ อันส่งผลกระทบต่อหุ้นอ้างอิง เช่น หุ้นอ้างอิงถูกเพิกถอนหลังควบรวม หรือมีการเปลี่ยนแปลงคุณลักษณะจนไม่สามารถเป็นหุ้นอ้างอิงของ Single Stock Futures ได้

อนึ่ง ในกรณีที่เกิด Corporate Action อื่นๆ นอกเหนือจากที่กล่าวไว้ข้างต้น การปรับสัญญาในกรณีเหล่านั้นจะดำเนินการตามความเหมาะสมเป็นรายกรณี

ทั้งนี้ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงขนาดของสัญญาไปจากมาตรฐาน ที่ 1 สัญญาเท่ากับ 1,000 หุ้น จะมีการปรับสัญลักษณ์การซื้อขาย โดยเพิ่มอักษร X Y Z เพื่อระบุว่าสัญญาดังกล่าวมีการปรับสัญญามาเป็นครั้งที่ 1, 2 และ 3 เรียงตามลำดับ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

5.5 เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา

5.5.1 ความหมายและลักษณะของเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา

เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคานั้น เป็นปัจจัยที่สำคัญอีกประการหนึ่งในการกำหนดว่าราคา Futures หรือค่าพรีเมียมของ Options จะเป็นอย่างไร เนื่องจากเงื่อนไขที่กำหนดว่าเมื่อสัญญาครบกำหนดอายุจะมีการส่งมอบหรือชำระราคา ดังนั้น อายุของสัญญาจึงเป็นตัวกำหนดค่า หรือ มูลค่าของสัญญาล่วงหน้าว่าสินค้าอ้างอิงในอนาคต ณ จุดที่กำหนดนั้นจะมีราคาเป็นเท่าใด ซึ่งผู้ลงทุนจะใช้เป็นข้อมูลประมาณการราคาของสัญญาว่าควรอยู่ที่ระดับใด โดยในแต่ละช่วงเวลา TFEX จะจัดให้มีสัญญาที่มีกำหนดส่งมอบหรือชำระราคาที่แตกต่างกันไป ซึ่งจะมีการกำหนดชัดเจนว่าสัญญาแต่ละประเภทจะมีเดือนส่งมอบหรือชำระราคา หรือ Series ใดบ้างให้ทำการซื้อขาย ยกตัวอย่างเช่น SET50 Index Futures มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา หรือที่มักเรียกกันว่า เดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุตรงกับเดือนใกล้ 3 เดือนติดต่อกัน และเดือนสุดท้ายของไตรมาสใน 3 ไตรมาสถัดไป ซึ่งเดือนสุดท้ายของแต่ละไตรมาส เช่น เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน ธันวาคม ดังนั้น ณ เวลาใดๆ จะมี SET50 Index Futures ที่มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาต่างๆ กันจำนวน 6 Series นั่นเอง

ตัวอย่างเช่น หากปัจจุบัน คือ เดือนตุลาคม 2565 ณ ขณะนั้น จะมีการซื้อขาย SET50 Index Futures ที่มีเดือนครบกำหนดอายุต่างๆ กัน จำนวน 4 Series ดังนี้

- เดือนตุลาคม 2565 (สัญญาที่ครบกำหนด ในเดือนใกล้ที่สุด)
- เดือนพฤศจิกายน 2565 (สัญญาที่ครบกำหนด ในเดือนใกล้ติดต่อกันลำดับที่ 2)
- เดือนธันวาคม 2565 (สัญญาที่ครบกำหนด ในเดือนใกล้ติดต่อกันลำดับที่ 3)
- เดือนมีนาคม 2566 (สัญญาที่ครบกำหนด ในเดือนสุดท้ายของไตรมาสที่ใกล้ที่สุด)
- เดือนมิถุนายน 2566 (สัญญาที่ครบกำหนด ในเดือนสุดท้ายของไตรมาสที่ใกล้ลำดับที่ 2)
- เดือนกันยายน 2566 (สัญญาที่ครบกำหนด ในเดือนสุดท้ายของไตรมาสที่ใกล้ลำดับที่ 3)

เมื่อสิ้นสุดเดือนตุลาคม 2565 สัญญา SET50 Index Futures ที่มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาในเดือนตุลาคม 2565 ก็จะสิ้นสุดอายุลง ดังนั้น สัญญา SET50 Index Futures ที่มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาในเดือนพฤศจิกายน 2565 จะกลายเป็นสัญญาที่ครบกำหนดอายุที่ใกล้ที่สุดแทน ตามด้วยสัญญา SET50 Index Futures ที่มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาในเดือนธันวาคม 2565 และจะมีสัญญา SET50 Index Futures เพิ่มขึ้นมาอีกหนึ่ง Series ได้แก่ Series ที่มีเดือนที่ชำระราคาหรือส่งมอบในเดือนมกราคม 2566 นอกจากนี้ ยังคงมีสัญญา SET50 Index Futures ที่มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาในเดือนมีนาคม 2566 เดือนมิถุนายน 2566 และเดือนกันยายน 2566 ทำให้มีสัญญา SET50 Index Futures ให้สามารถซื้อขายได้จำนวน 6 Series เหมือนเดิม ดังรูปที่ 5-2 ทั้งนี้ ในทางปฏิบัตินั้น TFEX จะกำหนดให้สัญญา หรือ Series ใหม่ (ในที่นี้คือ series เดือนมกราคม 2566) เริ่มซื้อขายได้ในวันซื้อขายวันสุดท้ายที่ Series เดิมกำลังจะครบกำหนดอายุ (series เดือนตุลาคม 2565)

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รูปที่ 5-2 ตัวอย่างเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาของ SET50 Index Futures

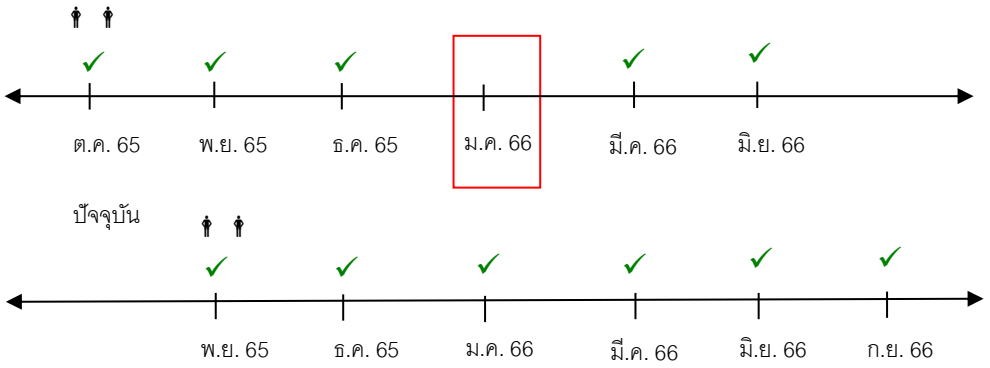

5.5.2 รูปแบบของเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าใน TFEX

รูปแบบของเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาของสัญญา Futures และ Options ของสินค้าแต่ละประเภท จะมีการกำหนดให้มีลักษณะสอดคล้องกับความต้องการใช้งานของผู้ลงทุนประเภทต่างๆ โดยสำหรับสินค้าใน TFEX ปัจจุบันกำหนดเป็นรูปแบบหลักๆ ได้ ดังนี้

1. สัญญารายเดือน จะเป็นสัญญาที่อ้างอิงกับสินค้าที่มีความต้องการใช้ในทุกๆ เดือน หรือตามลักษณะที่กำหนด เช่น Rubber Futures ที่กำหนดเดือนส่งมอบติดต่อกัน 7 เดือนเรียงลำดับไป เป็นต้น นอกจากนี้ อาจมีการกำหนดในลักษณะที่ให้เป็นเดือนส่งมอบหรือชำระราคาเฉพาะในเดือนคู่ของปีปฏิทิน เช่น Gold Futures เป็นต้น

2. สัญญารายไตรมาส จะเป็นสัญญาที่อ้างอิงกับสินค้าที่มีความต้องการใช้งานตามรอบระยะเวลา โดยเฉพาะในช่วงเดือนสุดท้ายของแต่ละไตรมาส อันได้แก่ เดือน มีนาคม มิถุนายน กันยายน ธันวาคม เช่น Single Stock Futures ที่หุ้นอ้างอิงจะมีการจ่ายปันผลในช่วงแต่ละไตรมาส ทำให้มีความต้องการซื้อขายสัญญา Futures เพื่อทำกำไรจากราคาในช่วงดังกล่าว เป็นต้น

อย่างไรก็ตาม ความต้องการใช้งานสัญญา Futures มีการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์ตลาด ทำให้มีการกำหนดรูปแบบของเดือนที่ส่งมอบในรูปแบบที่รวมสัญญารายเดือนและสัญญารายไตรมาสเข้าด้วยกัน เช่น SET50 Index Futures ที่มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา เดือนใกล้ 3 เดือนติดต่อกัน และเดือนสุดท้ายของไตรมาสใน 3 ไตรมาสถัดไป ดังนั้น ณ เวลาใดๆ จะมี SET50 Index Futures ที่มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาต่างๆ กันอยู่ 6 Series ที่เป็นทั้งรายเดือนและรายไตรมาสให้ผู้ลงทุนเลือกใช้ นั่นเอง

5.6 การเสนอราคาซื้อขาย

5.6.1 ความหมายและลักษณะของการเสนอราคาซื้อขาย

การกำหนดให้การเสนอราคาซื้อขายในตลาด TFEX เป็นมาตรฐานชัดเจน มีส่วนเสริมสร้างให้เกิดโอกาสในการจับคู่การซื้อขายสัญญาได้โดยสะดวกมากขึ้น และสอดคล้องกับแนวปฏิบัติในตลาดอนุพันธ์ต่างๆ ที่ทำหน้าที่จับคู่คำสั่งซื้อขายแบบไม่เห็นคู่สัญญา (blind) นอกจากนี้ การเสนอราคาซื้อขายที่กำหนดจะต้องสอดคล้องกับการเคลื่อนไหวของราคาสินค้าอ้างอิงเพื่อสร้างโอกาสในการทำกำไร และสะดวกในการบริหารพอร์ตลงทุน

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

5.6.2 การเสนอราคาซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

การเสนอราคาซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าใน TFEX มีแนวทางสอดคล้องกับหลักสากลที่ใช้ในการซื้อขายสัญญาที่อ้างอิงกับสินค้าประเภทเดียวกันในต่างประเทศ อันได้แก่

1. กำหนดให้เป็นจุดของดัชนี (index points) สำหรับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่อ้างอิงกับดัชนีหลักทรัพย์ เช่น SET50 Index Futures และ Sector Futures เป็นต้น เพื่อให้ราคาสอดคล้องกับการเคลื่อนไหวของดัชนี และการคาดการณ์ดัชนีในอนาคต สำหรับ SET50 Index Options ที่อ้างอิงกับดัชนีหลักทรัพย์ก็เช่นกัน การเสนอราคาซื้อขายจะทำให้ลักษณะของการกำหนดค่าพรีเมียม โดยหน่วยของการเสนอราคาซื้อขาย ก็มีลักษณะเป็นจุดดัชนีเช่นกัน

2. กำหนดให้เป็นหน่วยของราคาในลักษณะเดียวกับสินค้าอ้างอิง เช่น การเสนอราคา Gold Futures ที่กำหนดเป็นบาทต่อทองคำหนัก 1 บาท (ทองคำ) ที่ความบริสุทธิ์ 96.5% เป็นต้น ซึ่งการกำหนดในลักษณะนี้จะเป็นที่นิยมและมีความสะดวกในการซื้อขายเนื่องจากสามารถเทียบเคียงได้กับราคาสินค้าอ้างอิงได้โดยง่าย

3. กำหนดให้เป็นความสัมพันธ์กับราคาสินค้าอ้างอิงในรูปแบบที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการซื้อขายสัญญาดังกล่าว ซึ่งรูปแบบนี้จะเป็นลักษณะพิเศษสำหรับสัญญา Futures ที่อ้างอิงอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น กล่าวคือ ราคาที่เสนอซื้อขาย จะอยู่ในรูป (1 – อัตราดอกเบี้ยระยะสั้นที่ต้องการเสนอซื้อ / ขายล่วงหน้า) x 100 ตัวอย่างเช่น หากต้องการซื้อดอกเบี้ยระยะสั้นล่วงหน้าที่ 3% จะต้องทำการ Long Futures ที่ราคาเสนอซื้อ 97 (ซึ่งคำนวณจาก (1 – 3%) x 100) โดยแนวทางนี้กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับการใช้งานสัญญา Futures ที่อ้างอิงกับอัตราดอกเบี้ยระยะสั้น ตามวัตถุประสงค์ของการกู้ยืมระยะสั้นที่จะกำหนดอัตราดอกเบี้ยในลักษณะของส่วนลดเงินต้นนั่นเอง

5.7 การเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน

5.7.1 ความหมายและลักษณะของการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน

เนื่องจากสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเป็นสัญญาที่คู่กรณีเข้าเป็นคู่สัญญาและมีความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงของราคาไปในทิศทางที่สร้างผลขาดทุนเป็นจำนวนมากถึงแม้จะมีการกำหนดให้มีการคำนวณกำไรขาดทุนเป็นประจำทุกวันทำการ (daily mark to market) แต่หากในระหว่างวัน ราคาสินค้าอ้างอิงมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรุนแรงก็อาจสร้างผลเสียหายให้กับคู่สัญญาด้านใดด้านหนึ่งจนอาจกระทบกับการซื้อขายโดยรวมได้ การกำหนดระดับราคาซื้อขายสูงสุดและต่ำสุดในแต่ละวันจึงถือเป็นส่วนหนึ่งในมาตรการที่จะดูแลการซื้อขายสัญญา Futures และ Options ให้กับผู้ลงทุน

5.7.2 การกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

การกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดของแต่ละสัญญานอกจากจะเป็นการป้องกันความเสี่ยงเบื้องต้นให้กับผู้ร่วมตลาดแล้ว หากการกำหนดกรอบราคาให้แคบหรือกว้างจนเกินไป อาจทำให้ระดับราคาดังกล่าวไม่สามารถตอบสนองต่อวัตถุประสงค์ในการกำหนดและการใช้งานของผู้ร่วมตลาดได้ ดังนั้น ในการพิจารณากรอบการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายจะมีการกำหนดแตกต่างกันไปตามประเภทของสินค้าอ้างอิง ซึ่งมีความผันผวนของราคาที่แตกต่างกัน (รายละเอียดของระดับการเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดของแต่ละสินค้า ปรากฏตามภาคผนวก)

ภายใต้ความสัมพันธ์ระหว่างราคาสินค้าอ้างอิง และราคา Futures ของสินค้านั้น การกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงสูงสุดของราคาซื้อขายในรูปแบบสัดส่วนของราคา Futures ในวันทำการก่อนหน้าจึงเป็นแนวทางที่มีการใช้งานเป็นการทั่วไป สำหรับ TFEX ได้กำหนดใช้แนวทางดังกล่าวกับสัญญา Futures โดยสำหรับสัญญาที่มีข้อมูลราคาสินค้าอ้างอิงให้ติดตามได้ตลอดชั่วโมงการซื้อขาย ก็จะมีการกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงสูงสุดของราคาซื้อขาย Futures ให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงสูงสุดของราคาสินค้าอ้างอิง เช่น ไม่เกิน $\pm$ 30% ของราคาที่ใช้ชำระราคาล่าสุด สำหรับสัญญา SET50 Index Futures และ Single Stock Futures เป็นต้น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ในขณะที่การกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงสูงสุดของราคาซื้อขาย Futures ที่อ้างอิงสินค้าที่ไม่มีราคาซื้อขายให้ติดตามอย่างเป็นทางการตลอดชั่วโมงการซื้อขาย อย่างเช่น Gold Futures รวมถึง กรณีที่สัญญานั้นๆ มีสินค้าอ้างอิงที่มีการซื้อขายอยู่ในตลาด OTC หรือเป็นสินค้าโภคภัณฑ์ที่มีการซื้อขายทั่วโลก จนไม่มีราคามาตรฐานกลางให้ติดตาม ก็จะมีการกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดที่แฝงรูปแบบของ Circuit Breaker ไปด้วย กล่าวคือ หากราคามีการเปลี่ยนแปลงไปแตะระดับที่กำหนดจะมีการหยุดการซื้อขายเป็นระยะเวลาหนึ่ง ก่อนที่จะเปิดการซื้อขายอีกครั้ง และทำการปรับขยายระดับการเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดให้เพิ่มมากขึ้นเพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถซื้อขายได้ตามราคาที่อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงตามสถานการณ์หรือภาวะการซื้อขายของตลาดโดยในช่วงที่หยุดการซื้อขายในช่วงแรกนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้ลงทุนได้มีเวลาในการศึกษาข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของราคาว่ามีสาเหตุมาจากด้านใด และเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการซื้อขายหลังจากการเปิดการซื้อขายใหม่อีกครั้งต่อไป

อย่างไรก็ตามสำหรับ Options ซึ่งมีการกำหนดรูปแบบการเสนอราคาเป็นค่าพรีเมียมของ Options ดังกล่าว ซึ่งระดับราคาพรีเมียมของ Options มีความสัมพันธ์กับราคาสินค้าอ้างในรูปแบบที่ค่อนข้างซับซ้อน ซึ่งการกำหนดระดับการเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดของ Options จึงกำหนดให้อยู่ในรูปแบบของสัดส่วนของราคาสินค้าอ้างอิงของวันทำการก่อนหน้าเป็นหลัก

ดังนั้น TFEX จึงกำหนดให้ราคา SET50 Index Options ในแต่ละวันสามารถเปลี่ยนแปลงสูงสุดหรือต่ำสุดได้ในช่วงราคาเป็นสัดส่วนของดัชนี SET50 ดังนี้

การเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดแต่ละวัน = ± 30% ของราคาปิดของดัชนี SET50 ในวันทำการก่อนหน้า

ทั้งนี้ ในกรณีที่ราคาต่ำสุดที่คำนวณได้ติดลบ ให้กำหนดราคาต่ำสุดที่จะซื้อขายได้เท่ากับ 0.10 จุด ตัวอย่างเช่น

กำหนดให้ราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุด (latest settlement price) ของ SET50 Index Options ที่มีเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาในเดือนตุลาคม 2022 ราคาใช้สิทธิ 1,000 จุด เท่ากับ 30 จุด และกำหนดให้ราคาปิดของ SET50 Index ในวันทำการก่อนหน้าเท่ากับ 1,020 จุด

ในกรณีนี้ Daily Price Limit ของ SET50 Index Options ใน Series ดังกล่าว ในวันทำการถัดไปจะเป็นดังนี้

- ราคาสูงสุด: 30 + (0.3)(1,020) = 30 + 306 = 336 จุด
- ราคาต่ำสุด: 30 – (0.3)(1,020) = 30 - 306 ➔ 0.10 จุด (เนื่องจากราคาที่คำนวณได้ติดลบจึงกำหนดราคาต่ำสุดไว้ที่ 0.10 จุด)

5.7.3 การซื้อขายเมื่อราคาเปลี่ยนแปลงถึงระดับที่กำหนด

การซื้อขายใน TFEX สามารถส่งคำสั่งที่มีราคาเสนอซื้อขายอยู่ในช่วง Daily Price Limit ตามที่กำหนดในลักษณะสัญญาของแต่ละสินค้า ตัวอย่างเช่น TFEX กำหนดให้การเสนอซื้อขาย SET50 Index Futures มีการเปลี่ยนแปลงสูงสุดหรือต่ำสุดในแต่ละวันได้ไม่เกิน ± 30% ของราคาที่ใช้ชำระราคาล่าสุด เช่น หากวันที่ 1 ราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันของ SET50 Index Futures เท่ากับ 1,000 จุด ดังนั้น ราคา Futures ในวันที่ 2 จะเพิ่มขึ้นหรือลดลงได้ไม่เกิน 30% ของ 1,000 จุด นั่นคือ ± 300 จุด (1,000 x 30%) ดังนั้นราคาในวันที่ 2 จึงสามารถเปลี่ยนแปลงได้ในช่วง 700 – 1,300 จุด หรือกล่าวอีกนัยหนึ่ง Ceiling และ Floor ของราคาซื้อขาย ในวันที่ 2 คือ 1,300 จุด และ 700 จุด ตามลำดับนั่นเอง

ส่วนสินค้าที่มีการกำหนดระดับราคาที่เปลี่ยนแปลงสูงสุดของราคาซื้อขายไว้เป็นสองระดับ เมื่อราคาซื้อขายเคลื่อนไหวถึง Daily Price Limit ระดับแรก TFEX จะหยุดจับคู่การซื้อขายช่วงเวลาหนึ่ง (ปัจจุบันกำหนดหยุดซื้อขาย 2 นาที) และขยาย Daily Price Limit เป็นระดับสอง โดยในช่วงที่หยุดจับคู่ซื้อขายดังกล่าว กำหนดให้เป็นช่วง Pre-open และสามารถส่งคำสั่งซื้อขายได้

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตัวอย่างเช่น ณ สิ้นวันทำการ 50 Baht Gold Futures มีราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุดเท่ากับ 30,000 บาท Daily Price Limit ระดับแรกและระดับสอง เท่ากับ ± 10% และ ± 20% จากราคาที่ใช้ในการชำระราคาประจำวันล่าสุดตามลำดับ ดังนั้น Floor และ Ceiling ระดับแรก คือ 27,000 บาทและ 33,000 บาท หากมีการซื้อขายที่ราคา 27,000 บาท หรือ 33,000 บาท TFEX จะหยุดจับคู่ซื้อขายเป็นการชั่วคราว 2 นาที และขยาย Price Limit เป็น ± 20% จากราคาที่ใช้ในการชำระราคาประจำวันล่าสุด หรือปรับ Floor และ Ceiling ของราคาซื้อขายไปเป็น 24,000 บาท และ 36,000 บาท โดยผู้ลงทุนยังคงส่งคำสั่งซื้อขายในช่วง 2 นาทีนั้นได้

ทั้งนี้ หากในช่วงเวลาซื้อขายนั้น มีเวลาทำการซื้อขายคงเหลือน้อยกว่า 2 นาที TFEX อาจพิจารณาจับคู่ซื้อขายเมื่อสิ้นสุดช่วงเวลาซื้อขายนั้น

5.8 เวลาซื้อขาย

5.8.1 ความหมายและลักษณะของการกำหนดเวลาซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

การกำหนดเวลาซื้อขายสัญญา Futures หรือ Options มีหลักการเช่นเดียวกับประเด็นอื่นๆ ของลักษณะสัญญา โดยมุ่งเน้นเพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนสามารถซื้อขายได้สอดคล้องกับการเคลื่อนไหว หรือสภาพตลาดของสินค้าอ้างอิง ดังนั้น การกำหนดเวลาซื้อขายสัญญา Futures หรือ Options จะสอดคล้องกับการซื้อขายของสินค้าอ้างอิงนั่นเอง นอกจากนี้ TFEX ยังได้พิจารณาแนวทางในการบริหารกลยุทธ์การซื้อขายสัญญาที่อ้างอิงกับสินค้าที่มีการซื้อขายในตลาดต่างประเทศ อย่างเช่น Gold Futures และ Rubber Futures เป็นต้น โดยมีการปรับช่วงของเวลาให้สอดคล้องกับการซื้อขายในตลาดต่างประเทศเพื่อให้ผู้ลงทุนมีโอกาสทำกำไรระหว่างตลาดได้เช่นเดียวกัน

5.8.2 รายละเอียดของเวลาซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

เวลาซื้อขายสินค้าต่างๆ ใน TFEX สามารถแบ่งได้หลายลักษณะและอาจแตกต่างกันไปในแต่ละสินค้า โดยหลักแล้ว จะมีช่วงเวลา Pre-Open ซึ่งจะมีการจับคู่แบบ Auction ก่อนที่จะเข้าสู่ช่วงการจับคู่การซื้อขายโดยอัตโนมัติ โดยแบ่งช่วงการจับคู่แบบอัตโนมัติ ออกเป็น 3 Session หลัก คือ การซื้อขายช่วงเช้า การซื้อขายช่วงบ่าย และ การซื้อขายช่วงกลางคืน โดยมีรายละเอียดดังนี้

สำหรับการซื้อขายช่วงเช้า จะเริ่มตั้งแต่ เวลา 9:15 น. ที่เปิดให้ผู้ลงทุนส่งคำสั่งซื้อขาย และจะเริ่มจับคู่การซื้อขาย ตั้งแต่เวลา 9:45 น. เป็นต้นไป

- Pre-open: 9:15 - 9:45 น.
- Morning Session: 9:45 - 12:30 น.

ทั้งนี้ TFEX ได้กำหนดให้เวลาซื้อขายของ Rubber Futures ต่อเนื่องจากภาคเช้าไปจนถึงภาคบ่าย โดยไม่มีการหยุดการซื้อขายระหว่าง Session (intermission) โดยเมื่อถึงเวลา 12:30 น. ผู้ลงทุนก็ยังสามารถซื้อขาย Rubber Futures ต่อเนื่องไปในขณะที่สินค้าอื่นๆ เข้าสู่ช่วง Intermission ทั้งนี้ เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนได้สามารถติดตามราคา Rubber Futures ในตลาดต่างประเทศซึ่งในช่วงดังกล่าวเป็นเวลาทำการซื้อขายของตลาดหลักอย่าง เช่น TOCOM และตลาดอนุพันธ์ในประเภท India เป็นต้น เพื่อให้ผู้ลงทุนสามารถตัดสินใจซื้อขายได้ทันทีตามสถานการณ์ราคาโลก

สำหรับการซื้อขายช่วงบ่าย จะเริ่มตั้งแต่ เวลา 13:45 น. ที่เปิดให้ผู้ลงทุนส่งคำสั่งซื้อขายได้อีกครั้ง โดยจะเริ่มจับคู่การซื้อขาย ตั้งแต่เวลา 14:15 น. เป็นต้นไป

- Pre-open: 13:15 - 13:45 น.
- Afternoon Session: 13:45 - 16:55 น.

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ทั้งนี้ TFEX กำหนดให้เวลาซื้อขายของ Gold-D Futures สิ้นสุดช่วงบ่ายที่เวลา 16.30 น. และ Interest rate Futures มีเวลาซื้อขายในช่วงบ่ายสิ้นสุดที่เวลา 16:00 น. เพื่อให้สอดคล้องกับธุรกรรมของสินค้าอ้างอิงซึ่งอยู่ใน OTC เป็นหลัก และมีจำนวนธุรกรรมค่อนข้างน้อยตั้งแต่เวลาดังกล่าวเป็นต้นไป

สำหรับการซื้อขายช่วงกลางคืน TFEX จะเปิดให้มีการซื้อขายสำหรับสินค้าที่มีการซื้อขายในตลาดต่างประเทศในช่วงเวลาดังกล่าว เพื่อเปิดโอกาสให้ผู้ลงทุนปรับเปลี่ยนกลยุทธ์ได้ทันตามราคาตลาดโลก ประกอบด้วย Gold Futures, Gold Online Futures, Gold-D Futures และ Silver Futures จะเริ่มตั้งแต่ เวลา 18:45 น. ที่เปิดให้ผู้ลงทุนส่งคำสั่งซื้อขายได้อีกครั้ง โดยจะเริ่มจับคู่การซื้อขาย ตั้งแต่เวลา 18:50 น. เป็นต้นไป

- Pre-open: 18:45 - 18:50 น.
- Night Session: 18:50 - 03:00 น. (วันถัดไป)

5.9 วันซื้อขายวันสุดท้าย

5.9.1 ความหมายและลักษณะของการกำหนดวันซื้อขายวันสุดท้าย

การกำหนดวันซื้อขายวันสุดท้ายมีความสำคัญต่อการซื้อขายสัญญา Futures และ Options เนื่องจากเป็นวันที่ผู้ลงทุนที่มีฐานะสัญญาคงค้างอยู่จะถูกปิดสัญญาอัตโนมัติ หรือ ทำการใช้สิทธิอัตโนมัติให้สำหรับ Options โดย TFEX จะทำการประกาศราคาที่ใช้สำหรับปิดสัญญาดังกล่าวเป็นการทั่วไป ซึ่งคำนวณจากราคาสินค้าอ้างอิง ทำให้การกำหนดวันที่จะดำเนินการในส่วนดังกล่าว ต้องเป็นวันที่จะมีข้อมูลราคาสินค้าอ้างอิง ดังนั้น การกำหนดวันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญา Futures หรือ Options ที่อ้างอิงสินค้าชนิดเดียวกัน ก็จะมีวันซื้อขายวันสุดท้ายวันเดียวกัน อย่างเช่น SET50 Index Futures และ SET50 Index Options เป็นต้น

5.9.2 รายละเอียดของวันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ใน TFEX

การกำหนดวันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าต่างๆ ใน TFEX ส่วนใหญ่จะเป็นวันทำการก่อนหน้าวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาครบกำหนดอายุ อย่างไรก็ตาม หากสินค้าอ้างอิงมีสภาพคล่องการซื้อขายในช่วงอื่นๆ ของเดือน ก็จะมีการปรับเงื่อนไขเกี่ยวกับวันซื้อขายวันสุดท้ายให้สอดคล้องกัน เช่น Interest Rate Future ที่ธุรกรรมด้านอัตราดอกเบี้ยผ่านตลาดพันธบัตรจะมีสภาพคล่องสูงในช่วงที่มีการประมูลพันธบัตรรัฐบาล ซึ่งมีการกำหนดให้เป็นวันพุธลำดับที่ 3 ของเดือน ซึ่งภายใต้ลักษณะเช่นนี้ TFEX จึงกำหนดให้ Interest Rate Futures มีวันซื้อขายวันสุดท้ายในวันพุธลำดับที่ 3 ของเดือนที่ครบกำหนดอายุ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

5.10 ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย

5.10.1 ความหมายของราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย

เมื่อสิ้นสุดช่วงเวลาซื้อขายในวันซื้อขายวันสุดท้าย TFEX จะประกาศ “ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)” ซึ่งก็คือ ตัวแทนราคาสินค้าอ้างอิงที่จะใช้ในการชำระราคาครั้งสุดท้ายสำหรับสัญญาคงค้างอยู่หลังจากการหยุดการซื้อขาย (สำหรับ options ก็จะเป็นราคาที่ใช้ในการพิจารณาการใช้สิทธิซื้อ / ขายของผู้มีฐานะ long options นั้นๆ)

ภายใต้วัตถุประสงค์หลักของราคาที่ใช้ชำระราคาครั้งสุดท้าย การคำนวณเพื่อหาตัวแทนของราคาจะต้องดำเนินไปในลักษณะที่เป็นกลาง เป็นที่ยอมรับ และสะท้อนราคาตลาดของสินค้าอ้างอิงในวันดังกล่าว ซึ่งถือว่าเป็นวันส่งมอบ/ ชำระราคาสินค้าตามข้อผูกพันในสัญญา Futures / Options ดังกล่าว การกำหนดราคาที่ใช้ชำระราคาในวันดังกล่าวนี้ จึงต้องมีแนวทางที่ชัดเจนและตรวจสอบได้เพื่อสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้ลงทุนทุกฝ่าย

5.10.2 การกำหนดราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า

สำหรับสัญญาซื้อขายล่วงหน้าใน TFEX จะมีการกำหนดเงื่อนไขการคำนวณราคา Final Settlement Price ที่ชัดเจนและสามารถตรวจสอบได้ โดยข้อมูลที่ใช้ในการคำนวณจะมาจากแหล่งการซื้อขายสินค้าอ้างอิงของสัญญาดังกล่าว ดังนี้

SET50 Index Futures Sector Futures และ SET50 Index Options

TFEX กำหนดให้ราคาที่ใช้ชำระราคาสัญญาดังกล่าว คำนวณมาจากค่าดัชนีอ้างอิงของสัญญาดังกล่าว รายนาทีในช่วงก่อนที่ตลาดหลักทรัพย์ฯ จะปิดให้ทำการซื้อขาย 15 นาทีสุดท้าย (ช่วงระหว่างเวลาที่เกินกว่า 16.15 จนถึง 16.30) และราคาปิดของดัชนี ในวันนั้น โดยตัดค่าที่มากที่สุด และน้อยที่สุด 3 ลำดับออก แล้วจึงนำค่าดัชนีที่เหลือมาคำนวณค่าเฉลี่ยโดยใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง

ตัวอย่าง การคำนวณราคาที่ใช้ในการชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้ายของ SET50 Index Futures

หากดัชนี SET50 ในช่วงเวลา 16.15.01 – 16.30.00 น. และราคาปิดของดัชนี SET50 ในวันซื้อขายวันสุดท้ายมีการเคลื่อนไหวดังตารางที่ 5-8 สามารถคำนวณหาค่าดัชนีที่จะใช้ชำระราคาในวันดังกล่าวได้ดังนี้

ตารางที่ 5-8 การเคลื่อนไหวของดัชนี SET50 ในช่วง 15 นาทีก่อนตลาดหลักทรัพย์ฯ ปิดทำการ

	Time	SET50 Index	ค่าที่ตัดออก	ค่าที่ใช้คำนวณค่าเฉลี่ย
1	16:15:02	1,045.87		1,045.87
2	16:15:17	1,045.62		1,045.62
3	16:15:32	1,045.66		1,045.66
4	16:15:47	1,045.54	→ ต่ำสุดอันดับ 3	
5	16:16:02	1,046.02		1,046.02
6	16:16:16	1,045.96		1,045.96
7	16:16:32	1,045.75		1,045.75
8	16:16:47	1,046.40		1,046.40
9	16:17:02	1,046.01		1,046.01

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

	Time	SET50 Index	ค่าที่ตัดออก	ค่าที่ใช้คำนวณค่าเฉลี่ย
10	16:17:17	1,046.16		1,046.16
11	16:17:32	1,046.09		1,046.09
12	16:17:47	1,046.04		1,046.04
13	16:18:01	1,046.03		1,046.03
14	16:18:17	1,045.88		1,045.88
15	16:18:33	1,046.31		1,046.31
16	16:18:48	1,045.72		1,045.72
17	16:19:02	1,045.86		1,045.86
18	16:19:17	1,045.58		1,045.58
19	16:19:33	1,045.61		1,045.61
20	16:19:47	1,046.02		1,046.02
21	16:20:03	1,045.47	→ ต่ำสุดอันดับ 2	
22	16:20:18	1,045.41	→ ต่ำสุดอันดับ 1	
23	16:20:33	1,046.07		1,046.07
24	16:20:47	1,045.81		1,045.81
25	16:21:03	1,046.04		1,046.04
26	16:21:18	1,046.00		1,046.00
27	16:21:33	1,045.41	→ ต่ำสุดอันดับ 1	
28	16:21:48	1,046.21		1,046.21
29	16:22:03	1,046.59		1,046.59
30	16:22:18	1,045.99		1,045.99
31	16:22:33	1,045.72		1,045.72
32	16:22:48	1,045.85		1,045.85
33	16:23:03	1,045.67		1,045.67
34	16:23:18	1,046.15		1,046.15
35	16:23:33	1,045.99		1,045.99
36	16:23:48	1,046.34		1,046.34
37	16:24:03	1,046.33		1,046.33
38	16:24:18	1,046.70		1,046.70
39	16:24:33	1,046.66		1,046.66

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

	Time	SET50 Index	ค่าที่ตัดออก	ค่าที่ใช้คำนวณค่าเฉลี่ย
40	16:24:48	1,047.03	→ สูงสุดอันดับ 1	
41	16:25:03	1,046.94	→ สูงสุดอันดับ 2	
42	16:25:17	1,046.07		1,046.07
43	16:25:34	1,046.25		1,046.25
44	16:25:48	1,046.61		1,046.61
45	16:26:03	1,046.40		1,046.40
46	16:26:19	1,046.19		1,046.19
47	16:26:34	1,046.75		1,046.75
48	16:26:49	1,046.07		1,046.07
49	16:27:04	1,045.99		1,045.99
50	16:27:18	1,046.15		1,046.15
51	16:27:33	1,046.50		1,046.50
52	16:27:48	1,046.24		1,046.24
53	16:28:03	1,046.19		1,046.19
54	16:28:19	1,046.20		1,046.20
55	16:28:34	1,046.85		1,046.85
56	16:28:49	1,046.17		1,046.17
57	16:29:04	1,045.55		1,045.55
58	16:29:19	1,046.00		1,046.00
59	16:29:34	1,046.75		1,046.75
60	16:29:49	1,046.41		1,046.41
61	16:30:04	1,046.87	→ สูงสุดอันดับ 3	
62	16:36:34	1,046.19	ค่าดัชนีปิด	1,046.19
			ค่าเฉลี่ย	= 57,536.24 / 55 =1,046.11

หมายเหตุ จำนวนค่าต่ำสุดที่ตัดออกเท่ากับ 4 เนื่องจากมีค่าที่ซ้ำกัน 2 จำนวน คือ 1,045.41

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ราคาที่ใช้ชำระราคา = [(SET50 ในช่วง 15 นาทีสุดท้าย และราคาปิดของดัชนี SET50)
- (ค่าดัชนี SET50 สูงสุด 3 อันดับแรก) - (ค่าดัชนี SET50 ต่ำสุด 3 อันดับแรก)]
/ [(จำนวนข้อมูลของดัชนี SET50) – (จำนวนดัชนี SET50 สูงสุด)
- (จำนวนดัชนี SET50 ต่ำที่สุด)]
= [57,536.24] / [55]
= 1,046.11

เพราะฉะนั้นค่าดัชนี SET50 ที่จะใช้ชำระราคาสำหรับ SET50 Index Futures ใน Series ที่ครบอายุ จึงเท่ากับ 1,046.11 จุด

ทั้งนี้ ให้สังเกตว่า ในวันดังกล่าวนั้น สำนักหักบัญชีจะใช้ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price) ในการคำนวณมูลค่าชำระราคาเฉพาะ Series ที่ครบกำหนดอายุเท่านั้น สำหรับ Series อื่นๆ ของ SET50 Index Futures นั้น สำนักหักบัญชีจะคำนวณมูลค่าชำระราคาด้วยราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวัน (daily settlement price)

Single Stock Futures

TFEX กำหนดหลักการคำนวณ Final Settlement Price ของ Single Stock Futures เช่นเดียวกับสัญญา Futures ประเภทอื่นๆ คือ คำนวณหาตัวแทนราคาหุ้นอ้างอิงในวันดังกล่าว โดยกำหนดให้มีระดับเท่ากับค่าเฉลี่ยของราคาหุ้นสามัญอ้างอิงของวันสุดท้ายของการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยคำนวณจากราคาซื้อขายของหุ้นสามัญอ้างอิงในช่วง 15 นาทีสุดท้ายของการซื้อขาย และราคาปิดของหุ้นสามัญในวันนั้น โดยใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

Gold Futures

TFEX กำหนดให้ใช้ราคาทองคำของตลาดลอนดอน ซึ่งเป็นตลาดค้าทองคำที่ใหญ่และมีความสำคัญมากที่สุดแห่งหนึ่งในโลกมาอ้างอิงในการชำระหนี้ในวันซื้อขายวันสุดท้าย และเนื่องจาก Gold Futures ใน Series ที่กำลังจะหมดอายุนั้นจะซื้อขายถึงเวลา 16:30 น. ซึ่งตรงกับเวลา Fixing ในช่วงเช้าของตลาด London ที่เวลา 10:30 น. (London time) และใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์ในช่วงเวลา 15.30 น. ทั้งนี้ ผู้ซื้อและผู้ขายจะต้องทำการชำระราคาครั้งสุดท้ายในวันทำการถัดจากวันซื้อขายสุดท้าย (final settlement day) โดย TFEX จะคำนวณราคา Final Settlement Price ตามสูตรการคำนวณ ดังนี้

ราคาต่อน้ำหนักทองคำ 1 บาท = London Gold A.M. Fixing × (15.244/31.1035) × (0.965/0.995) × (THB/USD)

ตัวอย่าง โกลด์ฟิวเจอร์ส ที่หมดอายุในเดือนตุลาคม ค.ศ. 2022 จะมีวันซื้อขายวันสุดท้าย คือ วันที่ 28 ตุลาคม ซึ่งในวันดังกล่าวตลาดลอนดอนกำหนดราคาในช่วงเช้า 10.30 น. London Time (London Gold A.M. Fixing) ที่ 1,649.25 เหรียญดอลลาร์สหรัฐอเมริกาต่อหนึ่งทรอยเอานซ์ และ Thomson Reuters ทำการ Fixing อัตราแลกเปลี่ยนในช่วงเวลา 15:30 น. ที่อัตรา 37.8113 บาทต่อหนึ่งดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ตามรูปที่ 5-3

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รูปที่ 5-3 ราคาอ้างอิงที่ใช้ในการคำนวณ Final Settlement Price ของ Gold Futures

วันที่	ราคาทองคำ (LBMA Gold Price AM)		อัตราแลกเปลี่ยน	
	USD/troy ounce	เวลา	THB/USD	เวลา
28 ตุลาคม 2565	1,649.25	16:31	37.8113	15:30

Final Settlement Price = London Gold AM Fixing × (15.244/31.1035) × (0.965/0.995) × (THB/USD)
= 1,649.25 × (15.244/31.1035) × (0.965/0.995) × 37.8113
= 29,641.63 บาทต่อน้ำหนักทองคำ 1 บาททองคำ

Gold-D Futures

ในกรณีที่ผู้ลงทุนมีการถือครองสัญญา Gold-D Futures จนถึงวันสุดท้ายของการซื้อขายจะต้องชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชี (TCH) กำหนด โดยให้คำนวณราคาสำหรับการส่งมอบสินค้า (delivery price) ด้วยหลักเกณฑ์เดียวกับการคำนวณ Daily Settlement Price ของ Gold-D Futures โดยใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

โดย TFEX กำหนดวิธีการคำนวณ Daily Settlement Price ของ Gold-D Futures โดยใช้ราคาถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (volume weighted average price: VWAP) ของการซื้อขายสัญญา Gold-D Futures 30 นาทีสุดท้ายของช่วงเวลาซื้อขาย ซึ่งแนวทางดังกล่าวเป็นแนวทางในการกำหนดราคา Fixing ของ London Gold Fixing และถึงแม้ว่า Gold-D Futures จะกำหนดให้มีราคาซื้อขายด้วยสกุลเงินดอลลาร์สหรัฐ แต่ยังกำหนดให้มีการชำระราคาเป็นเงินบาทอยู่ ดังนั้น TFEX จึงจะใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์ในช่วงเวลา 15.30 น. เช่นกัน โดยการคำนวณและเผยแพร่ของ Thomson Reuters ซึ่งมีสูตรการคำนวณ ดังนี้

Settlement Value (THB) = Settlement Price (USD) × (THB/USD) x 3.2148

หมายเหตุ : ขนาดของสัญญา Gold-D Futures เท่ากับ 3.2148 ทรอยออนซ์

Gold Online Futures

TFEX กำหนดให้ชำระราคาเป็นเงินสด ใช้ราคา LBMA Gold AM Fixing ที่เผยแพร่โดย ICE Benchmark Administration ของวันสุดท้ายของการซื้อขาย เป็นราคาที่ใช้อ้างอิงในการคำนวณราคาสำหรับการส่งมอบหรือใช้อ้างอิงเพื่อคำนวณส่วนต่างของราคาเพื่อใช้ในการชำระหนี้ในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price) โดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ

Silver Online Futures

TFEX กำหนดให้ชำระราคาเป็นเงินสด ใช้ราคา LBMA Silver Price Fixing ที่เผยแพร่โดย ICE Benchmark Administration ของวันสุดท้ายของการซื้อขาย เป็นราคาที่ใช้อ้างอิงในการคำนวณราคาสำหรับการส่งมอบหรือใช้อ้างอิงเพื่อ

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

คำนวณส่วนต่างของราคาเพื่อใช้ในการชำระหนี้ในวันซื้อขายวันสุดท้าย (Final Settlement Price) โดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ

Interest Rate Futures – 5 Year Government Bond Futures

5 Year Government Bond Futures นั้นไม่มีการส่งมอบพันธบัตร แต่ใช้การชำระราคาเป็นเงินสดแทน โดยจะอ้างอิงกับอัตราคิดลดพันธบัตร (yield) ของกลุ่มพันธบัตร (basket of eligible bond) ที่เป็นตัวแทนของสินค้าอ้างอิงของแต่ละ Series ทั้งนี้ ราคาที่ใช้การชำระราคาในวันสุดท้ายของการซื้อขายนั้นคำนวณมาจากอัตราเสนอซื้อ-ขาย (bid-offer yield) ของพันธบัตรอ้างอิงของ Primary Dealers และ/หรือสถาบันการเงินอื่นตามหลักเกณฑ์ที่ TFEX กำหนดโดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การคำนวณอัตราคิดลดเฉลี่ยของพันธบัตรแต่ละรุ่นในกลุ่มพันธบัตร (mid range):
   - นำข้อมูล Yield ของพันธบัตรที่ได้รับจาก Primary Dealer และ/หรือสถาบันการเงินอื่น มาพิจารณาทีละรุ่น โดยในแต่ละรุ่นนั้นจะทำการเรียงลำดับ Bid Yield และ Offer Yield โดยพิจารณาจาก Bid-Offer Yield ทีละด้าน เช่น เริ่มต้นจากด้าน Bid Yield ให้นำอัตราที่เสนอมาเรียงลำดับจากมากไปน้อย จากนั้น ตัดค่าสูงสุดและค่าต่ำสุดของ Bid Yield และทำเช่นเดียวกันกับ Offer Yield การตัดค่าสูงสุดต่ำสุดดังกล่าวออกนั้นเพื่อให้ข้อมูลที่จะคำนวณต่อไปไม่ได้รับผลกระทบจากค่าที่เสนอโดยสถาบันใดสถาบันหนึ่งที่สูงหรือต่ำเกินไป
   - จากนั้นคำนวณค่า Mid Range จากค่าเฉลี่ยของ Bid Yield และ Offer Yield เพื่อใช้เป็นตัวแทนของ Yield สำหรับการคำนวณราคาพันธบัตรรุ่นดังกล่าว และทำการคำนวณหาตัวแทน Yield ของพันธบัตรที่เหลือใน Basket of Eligible Bonds ด้วยวิธีเดียวกัน

2. การคำนวณอัตราคิดลดของกลุ่มพันธบัตร (final yield):
   - นำค่า Mid Range ของพันธบัตรทุกรุ่นที่เป็นองค์ประกอบของ Basket of Eligible Bonds มาคำนวณหาค่าเฉลี่ยโดยให้น้ำหนักเท่ากันทุกรุ่น (equally weighted average) และใช้ค่าเฉลี่ยที่คำนวณได้เป็น Final Yield ที่จะใช้ในการหาราคาที่ใช้ชำระราคาครั้งสุดท้ายต่อไป โดยการคำนวณ Final Yield กำหนดให้ใช้ทศนิยม 4 ตำแหน่ง ตัวอย่างเช่น หากค่าที่คำนวณได้เท่ากับ 3.53285% ให้ปัดเป็น 3.5329% (หากทศนิยมตำแหน่งที่ 5 มีค่าตั้งแต่ 5 ขึ้นไปให้ปัดขึ้น)
3. การคำนวณ Final Settlement Price
   - คำนวณราคา Final Settlement Price จาก Final Yield โดยมีสูตรในการคำนวณ ดังนี้

Final Settlement Price = $$\sum_{i=1}^{10} \frac{2.5}{\left(1+\frac{y}{2}\right)^{i}} + \frac{100}{\left(1+\frac{y}{2}\right)^{10}}$$

หรือ

Final Settlement Price = $$\left\{\frac{c}{y}\left(1-\left(1+\frac{y}{2}\right)^{i}\right)+\left(1+\frac{y}{2}\right)^{-10}\right\}$$

โดย

c คือ อัตราดอกเบี้ยหน้าตั๋ว (coupon) กรณีนี้ กำหนดเท่ากับ 5% ค่า c เท่ากับ 0.05

y คือ Final Yield ตัวอย่างเช่น ค่า Final Yield 3.4050% ค่าเท่ากับ 0.034050

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ทั้งนี้ TFEX กำหนดราคา Final Settlement Price เป็นราคาต่อพันธบัตรมูลค่า 100 บาท และกำหนดจำนวนทศนิยมสำหรับการคำนวณ Final Settlement Price ที่ 4 ตำแหน่ง

ตัวอย่าง เช่น กำหนดให้ Basket of Eligible Bonds ประกอบด้วยพันธบัตร 3 รุ่น โดยในวันซื้อขายวันสุดท้ายมีสถาบันการเงิน จำนวน 9 ราย ทำการเสนอซื้อ-เสนอขายพันธบัตรแต่ละรุ่นมาดังรายละเอียดในรูปที่ 5-4

รูปที่ 5–4 ตัวอย่างการคำนวณอัตราคิดลดที่จะใช้ในการคำนวณ Final Settlment Price ของ 5 Year Government Bond Futures

	Bond 1	Bond 2	Bond 3	
Bid 1	~~3.2800%~~	~~3.1900%~~	~~3.3300%~~	
Bid 2	3.5935%	3.4000%	3.4200%	
Bid 3	3.6210%	3.4300%	3.5800%	
Bid 4	3.6800%	3.4710%	3.6500%	
Bid 5	3.6900%	3.5435%	3.7310%	
Bid 6	3.8300%	3.5800%	3.7400%	
Bid 7	3.8700%	3.5900%	3.8400%	
Bid 8	3.9400%	3.8400%	3.8800%	
Bid 9	~~3.9540%~~	~~3.9200%~~	~~3.9854%~~	
Offer 1	~~3.0100%~~	~~3.0100%~~	~~3.0300%~~	
Offer 2	3.1400%	3.0800%	3.0900%	
Offer 3	3.1400%	3.0900%	3.1200%	
Offer 4	3.1410%	3.1100%	3.1400%	
Offer 5	3.1500%	3.1100%	3.1750%	
Offer 6	3.1500%	3.2600%	3.1900%	
Offer 7	3.1570%	3.3100%	3.2510%	
Offer 8	3.1572%	3.3400%	3.2770%	
Offer 9	~~3.1600%~~	~~3.3600%~~	~~3.3990%~~	
Average	**3.447121%**	**3.368179%**	**3.434571%**	3.416624%
Final Yield	**3.4166%**			

อัตราคิดลดเฉลี่ยของพันธบัตรในกลุ่มพันธบัตร (mid range) จะคำนวณทีละรุ่น โดยเริ่มจากเรียงลำดับราคาเสนอซื้อ (bid) จากน้อยไปมากแล้ว จะทำการตัดข้อมูลราคาเสนอซื้อที่มีค่าน้อยที่สุดและค่าที่มากที่สุด ในรูปที่ 5–4 ราคาพันธบัตรที่ 1 จะตัดราคาเสนอซื้อที่ระดับ 3.2800% และ 3.9540% ออก และเรียงข้อมูลราคาเสนอขาย (offer) พร้อมตัดค่าที่น้อยที่สุดและมากที่สุดเช่นเดียวกัน เมื่อนำข้อมูล Bid และ Offer ที่เหลืออยู่ (ในกรณีนี้เหลืออยู่ 14 ข้อมูล) มาหาค่าเฉลี่ยปกติ พบว่า Mid Range ของพันธบัตรที่ 1 อยู่ที่ 3.447121%

คำนวณหาค่า Mid Range ของพันธบัตรรุ่นอื่นๆ ใน Basket of Eligible Bonds ที่เหลือทั้งหมด จากตัวอย่าง Mid Range ของพันธบัตรที่ 2 คือ 3.368179% และพันธบัตรที่ 3 คือ 3.434571% หลังจากได้ Mid Range ของพันธบัตรทุกรุ่นแล้ว นำค่าทั้งหมดมาคำนวณค่าเฉลี่ยเพื่อกำหนดเป็น Final Yield ที่จะนำไปคำนวณ Final Settlement Price ของ Bond Futures โดยกำหนดให้ใช้ความละเอียดของ Final Yield ที่ทศนิยมอันดับที่ 4 ดังนั้นจากตัวอย่าง ค่าเฉลี่ยของ Mid Range ทั้งหมด เท่ากับ 3.416624% ดังนั้น Final Yield จะมีค่าเท่ากับ 3.4166%

แทนค่า Final Yield ที่ได้ในการคำนวณหาราคาพันธบัตรที่อายุ 5 ปี คูปอง 5% ต่อปี โดยมีการจ่ายคูปอง 2 ครั้งต่อปี ตามสูตรการคำนวณที่ได้กล่าวมาแล้ว โดยกำหนดให้ Final Settlement Price มีค่าละเอียดอยู่ที่ 4 ตำแหน่ง ดังนั้น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

จากตัวอย่าง Final Yield ข้างต้น เมื่อคำนวณเป็นราคาพันธบัตร 5 ปีดังกล่าวได้ที่ 107.2212828 ก็จะกำหนดให้ Final Settlement Price มีค่าเท่ากับ 107.2213

Interest Rate Futures – 3M Bibor Futures

เมื่อสิ้นสุดช่วงเวลาซื้อขายในวันซื้อขายวันสุดท้าย TFEX จะกำหนดใช้ อัตราดอกเบี้ย 3M BIBOR ที่ ธนาคารแห่งประเทศไทย ประกาศในเวลา 11.00 น. ในวันดังกล่าว เป็น Final Settlement Price สำหรับสัญญารุ่นที่ครบกำหนดอายุ

Currency Futures

สำหรับ Baht/USD Futures ตลาด TFEX กำหนด ให้ใช้อัตราอัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกาที่คำนวณตามแนวทางและเผยแพร่ผ่าน Thomson Reuters ในเวลา 11:00 น. ซึ่งเป็นอัตราที่มี Contributors ในจำนวนมากและเป็นอัตราที่ธนาคารพาณิชย์ใช้อ้างอิงในการทำธุรกรรมในทางปฏิบัติ

ส่วน EUR/USD Futures และ EUR/JPY Futures ตลาด TFEX กำหนดใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ประกาศโดย Refinitiv (Thomson Reuters: WM Spot Rate) ณ เวลา 11.00 น. ของวันสุดท้ายของการซื้อขาย เป็นราคาที่ใช้อ้างอิงในการคำนวณ Final Settlement Price

Agriculture Futures:

TFEX กำหนดหลักการคำนวณ Final Settlement Price ของ Rubber Futures ตามประเภทของสัญญา คือ RSS3 Futures สัญญาประเภทที่ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement) และ RSS3D Futures สัญญาประเภทชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery) ดังนี้

1. หลักคำนวณ Final Settlement Price ของ RSS3 Futures

1.1 กรณีวันสุดท้ายของการซื้อขาย มีปริมาณการซื้อขายมากกว่า 100 สัญญาและไม่ต่ำกว่า 10% ของฐานะคงค้าง (open interest) ณ สิ้นวันทำการก่อนหน้า คำนวณจากราคาถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก (volume weighted average price: VWAP) ของการซื้อขายสัญญาในวันสุดท้ายของการซื้อขาย โดยใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

1.2 กรณีอื่น คำนวณจากราคาเฉลี่ย (average price) ของ Daily Settlement Price 3 วัน ทำการล่าสุดของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าดังกล่าว (รวมวันสุดท้ายของการซื้อขาย) โดยใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

2. หลักคำนวณ Final Settlement Priece ของ RSS3D Futures

2.1 คำนวณจากราคา VWAP ของการซื้อขายสัญญาในวันสุดท้ายของการซื้อขาย โดยใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

2.2 กรณีที่ไม่มีการซื้อขายสัญญาในวันสุดท้ายของการซื้อขาย ให้ใช้ราคาตลาดของสัญญา เทียบเคียง[8] หรือราคาสินค้าอ้างอิงในประเทศ โดยใช้ทศนิยม 2 ตำแหน่ง

สำหรับกำหนดหลักการคำนวณ Final Settlement Price ของ Japanese Rubber Futures ซึ่งเป็นสัญญาที่กำหนดให้ชำระราคาเป็นเงินสด โดยใช้ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ล่วงหน้า (settlement price) ที่เผยแพร่โดย Osaka Exchange : OSE ของวันสุดท้ายของการซื้อขาย เป็นราคาที่ใช้อ้างอิงในการคำนวณราคาสำหรับการส่งมอบหรือใช้อ้างอิง

[8] สัญญาเทียบเคียง หมายถึง สัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดในประเทศหรือต่างประเทศที่มีสินค้าอ้างอิงเดียวกันหรือ ใกล้เคียง และมีอายุคงเหลือเท่ากับหรือใกล้เคียงกับสัญญาใน TFEX

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

เพื่อคำนวณส่วนต่างของราคาเพื่อใช้ในการชำระหนี้ในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price) โดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ

5.11 วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา

5.11.1 ความหมายและลักษณะการส่งมอบและชำระราคา

หลักการในการส่งมอบสินค้าเมื่อสัญญา Futures ครบกำหนดส่งมอบหรือชำระราคาสำหรับสัญญาที่ยังมีฐานะคงค้างอยู่ ผู้ที่มีสถานะซื้อจะต้องทำการชำระเงินซื้อสินค้าพร้อมกับรับสินค้าดังกล่าว ในขณะที่ผู้ขายมีหน้าที่ต้องส่งสินค้าตามจำนวนและเงื่อนไขที่กำหนดในลักษณะสัญญาพร้อมได้รับเงินค่าสินค้าดังกล่าว ส่วนกรณี Options ก็จะเป็นตามสิทธิว่าเป็นสิทธิซื้อหรือสิทธิขาย โดยหากผู้ที่ Long Options ดังกล่าวใช้สิทธิ ก็จะมีกระบวนการส่งมอบหรือชำระราคาสินค้าเกิดขึ้น ซึ่งในปัจจุบันการส่งมอบสินค้าทางกายภาพมีต้นทุนสูง และอาจมีอุปสรรคในการส่งมอบอีกด้วย เช่น กรณีการส่งมอบดัชนีหลักทรัพย์ที่หากปฏิบัติตามหลักการดังกล่าวจะต้องทำการซื้อหลักทรัพย์เป็นหน่วยตามน้ำหนักของหุ้นแต่ละตัวในดัชนีนั้นๆ จึงกำหนดให้มีการชำระราคาแบบเงินสด หรือ Cash Settlement เพื่อลดข้อติดขัดของการส่งมอบตัวสินค้าจริง

5.11.2 รายละเอียดการส่งมอบหรือชำระราคาของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าใน TFEX

สัญญา Futures และ Options ในตลาด TFEX ส่วนใหญ่มีวิธีการส่งมอบหรือชำระราคาเป็นเงินสด ไม่มีการส่งมอบหลักทรัพย์หรือสินค้าจริง (cash settlement) ซึ่งเป็นแนวทางมาตรฐานของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในตลาดการเงินโดยทั่วไป ซึ่งผู้ร่วมตลาดส่วนใหญ่ไม่ได้มีความประสงค์ในตัวสินค้าอ้างอิงในทางกายภาพ โดยวิธี Cash Settlement นี้จะใช้ราคา Final Settlement ตามแนวทางที่ TFEX ประกาศกำหนด เป็นราคาอ้างอิงในการคำนวณกำไรขาดทุนจากส่วนต่างของราคา

อย่างไรก็ตาม สำหรับสินค้าที่ผู้ร่วมตลาดอาจมีความต้องการที่จะรับสินค้าจริง อย่างเช่น กรณี Gold-D Futures และ Rubber Futures TFEX ก็ได้ออกแบบสัญญา ให้เป็นการส่งมอบแบบกายภาพ (physical delivery) โดยกำหนดให้ทำการส่งมอบสินค้าตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด เช่น RSS3D Futures กำหนดให้ส่งมอบสินค้าภายในวันทำการสุดท้ายของเดือนที่ส่งมอบ (เดือนปฏิทินถัดจากเดือนที่ส่งมอบสินค้าหรือชำระราคา) โดยผู้ซื้อสามารถเลือกเงื่อนไขการส่งมอบสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ระหว่าง

1. การส่งมอบสินค้าแบบ Free On Board (F.O.B.) ณ ท่าเรือกรุงเทพ หรือ ท่าเรือแหลมฉบัง หรือ ท่าเรืออื่นๆ ตามที่ TFEX กำหนด

2. การส่งมอบสินค้าในประเทศ ณ คลังสินค้าหรือโรงงานในเขตกรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สระบุรี ชลบุรี และระยอง

รวมทั้งต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขที่สำนักหักบัญชีกำหนดเป็นการเพิ่มเติมสำหรับ Physical Delivery ทั้งนี้ ในกรณีที่ไม่สามารถดำเนินการส่งมอบสินค้าได้ ผู้ลงทุนอาจชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement) ได้เป็นอีกทางเลือกหนึ่ง

5.12 ค่าธรรมเนียมการซื้อขายและชำระราคา (exchange fee)

TFEX ได้กำหนดค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้องกับการซื้อขาย (exchange fee) ไว้เป็นส่วนหนึ่งของลักษณะสัญญา (contract specification) โดยระดับที่กำหนดดังกล่าวถือเป็นระดับขั้นสูง ซึ่งในแต่ช่วงเวลา TFEX จะมีการประกาศค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บจริงของแต่ละสัญญา โดยมีการแยกรายละเอียดของค่าธรรมเนียมการซื้อขาย (trading fee) และค่าธรรมเนียมการชำระราคา (clearing fee) ทั้งนี้ อาจมีค่าธรรมเนียมอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ค่าธรรมเนียมการใช้ข้อมูล (licensing fee) สำหรับการอ้างอิงสินค้าที่มีการเรียกเก็บ Licensing Fee เช่น Gold Futures เป็นต้น

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

5.13 จำนวนการถือครองสูงสุด

5.13.1 หลักการในการกำหนดจำนวนการถือครองสูงสุดของสินค้าแต่ละประเภทใน TFEX

TFEX กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับจำนวนการถือครองสูงสุดของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า เพื่อป้องกันมิให้ผู้ลงทุนรายใดรายหนึ่งทำการซื้อขายและถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าในระดับที่มากเกินไปจนอาจส่งผลให้การซื้อขายสัญญาดังกล่าวเบี่ยงเบนไปจากสภาพที่แท้จริงได้ อีกทั้งเป็นการจำกัดความเสี่ยงที่ผู้ลงทุนแต่ละรายจะได้รับจากการเปลี่ยนแปลงของราคาของสัญญาซึ่งอาจส่งผลกระทบเมื่อมีการถือครองสัญญาเป็นจำนวนมาก

TFEX จึงกำหนดให้มีการกำหนดจำนวนฐานะสูงสุดที่ผู้ลงทุนรายใดรายหนึ่งจะสามารถถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภทต่างๆ ดังนี้

ตารางที่ 5-9 จำนวนการถือครองสูงสุด (speculative position limit) ของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภทต่าง ๆ

ประเภทสินค้า	จำนวนการถือครองสูงสุด (speculative position limit)
SET50 Index Futures	ไม่เกิน 100,000 สัญญา โดยรวมฐานะของ SET50 Index Futures และ SET50 Options เมื่อเทียบเท่ากับฐานะใน SET50 Index Futures ที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งในด้านใดด้านหนึ่งของตลาด หรือทุกเดือนรวมกัน
Sector Futures	ไม่เกิน 20,000 สัญญา ของดัชนีหมวดธุรกิจใดหมวดธุรกิจหนึ่งที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทุกเดือนรวมกัน
SET50 Index Options	ไม่เกิน 100,000 สัญญา โดยรวมฐานะของ SET50 Index Futures และ SET50 Options เมื่อเทียบเท่ากับฐานะใน SET50 Index Futures ที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งในด้านใดด้านหนึ่งของตลาด หรือทุกเดือนรวมกัน
Single Stock Futures	ห้ามมีฐานะสุทธิรวมใน Stock Futures ของหุ้นใดหุ้นหนึ่งในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันไม่เกินกว่าจำนวนที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประกาศกำหนด ซึ่งมีจำนวนที่แตกต่างกันไปตามแต่ละหุ้นสามัญที่เป็นสินค้าอ้างอิง สามารถดูรายละเอียดได้ที่ https://www.tfex.co.th/th/products/stock-spec.html
Gold-D Futures	ไม่เกิน 5,000 สัญญา ของ Gold-D Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทุกเดือนรวมกัน
5 Year Government Bond Futures	ไม่เกิน 10,000 สัญญา ของ 5 Year Government Bond Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทุกเดือนรวมกัน
3M BIBOR Futures	ไม่เกิน 2,000 สัญญา ของ 3M BIBOR Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทุกเดือนรวมกัน
USD Futures	ไม่เกิน 10,000 สัญญา ของ USD Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทุกเดือนรวมกัน
EUR/USD Futures	ไม่เกิน 50,000 สัญญา ของ EUR/USD Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทั้งหมด
USD/JPY Futures	ไม่เกิน 50,000 สัญญา ของ USD/JPY Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทั้งหมด
RSS3 Futures	ไม่เกิน 10,000 สัญญาที่หมดอายุทุกเดือนรวมกัน โดยในเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาใกล้ที่สุดต้องไม่เกิน 1,000 สัญญา
RSS3D Futures	ไม่เกิน 10,000 สัญญาที่หมดอายุทุกเดือนรวมกัน โดยในเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาใกล้ที่สุดต้องไม่เกิน 1,000 สัญญา

หมายเหตุ: ในปัจจุบัน TFEX ยังไม่ได้กำหนดจำนวนการถือครองสูงสุดสำหรับ Gold Futures / Gold Online Futures / Silver Online Futures และ Japanese Rubber Futures อย่างไรก็ตาม TFEX อาจประกาศกำหนดจำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุดเมื่อเห็นสมควรในช่วงเวลานั้นๆ

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

จากตารางที่ 5-9 จะเห็นได้ว่า Speculative Position Limit ของ SET50 Index Futures และ SET50 Index Options มีการกำหนดเหมือนกัน คือ นำฐานะของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าทั้ง 2 ประเภทมาพิจารณารวมกันเนื่องจาก สัญญาทั้ง 2 ประเภทมีสินค้าอ้างอิงเดียวกัน คือ SET50 Index ซึ่งหากมีความผันผวนเกิดขึ้นในดัชนีดังกล่าวอาจสร้างผลกระทบต่อสภาพตลาดของสัญญาทั้งสองได้ ทั้งนี้ ได้กำหนดให้บุคคลใดบุคคลหนึ่งสามารถมีฐานะสุทธิรวมของการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options เมื่อเทียบเท่ากับฐานะใน SET50 Index Futures ที่ครบกำหนดส่งมอบในเดือนใดเดือนหนึ่งในด้านใดด้านหนึ่งของตลาดไม่เกิน 100,000 สัญญา และมีฐานะรวมสุทธิของทุกเดือนรวมกัน ก็ต้องไม่เกิน 100,000 สัญญาเช่นกัน ยกเว้นได้รับอนุญาตจาก TFEX

การนับจำนวนการถือครองสัญญาของบุคคลใดนั้น ให้นับรวมบัญชีซื้อขายทุกบัญชีของบุคคลและ/หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง รวมถึงบัญชีซื้อขายทุกบัญชีที่บุคคลนั้นเป็นผู้รับประโยชน์จากการซื้อขายสัญญา และคำว่าฐานะรวมในที่นี้หมายถึงฐานะการถือครอง SET50 Index Futures รวมกับฐานะการถือครองใน SET50 Index Options เมื่อคำนวณเป็นจำนวนเทียบเท่ากับฐานะการถือครองใน SET50 Index Futures (equivalent positions) โดยการใช้ค่าเดลต้า (delta) ในการคำนวณเพื่อปรับฐานะเทียบเท่า โดยมีหลักการและรายละเอียดของการคำนวณ ดังนี้

1. ให้พิจารณาฐานะการถือครองแยกเป็นด้าน Long และ ด้าน Short
2. คำนวณฐานะเทียบเท่าใน SET50 Index Futures ทั้งด้าน Long และ Short โดยใช้สูตรดังนี้

จำนวนฐานะเทียบเท่าใน SET50 Index Futures = จำนวนฐานะใน SET50 Index Options x Delta

โดยที่ Delta หมายถึง ค่าเดลต้าของออปชัน ซึ่งจะมีค่าแตกต่างกันไปในแต่ละ Series ทั้งนี้ค่า Delta ที่จะนำมาใช้ในการปรับค่านั้น กำหนดให้ใช้ค่า Composite Delta ที่สำนักหักบัญชีประกาศทุกสิ้นวันทำการ ทั้งนี้ในการคำนวณให้นำเครื่องหมายของค่า Delta มาคำนวณด้วย

3. ให้นำฐานะของ SET50 Index Options ที่คำนวณเป็นฐานะเทียบเท่ากับ SET50 Index Futures แล้ว มารวมฐานะของ SET 50 Index Futures ในเดือนเดียวกัน เพื่อคำนวณหาฐานะรวมสุทธิของสัญญาทั้งสองในเดือนใดเดือนหนึ่งและของทุกเดือนรวมกัน โดยพิจารณาในแต่ละด้านเพื่อประเมินว่าเกิน Position Limit หรือไม่

5.13.2 ตัวอย่างการคำนวณฐานะการในถือครองเปรียบเทียบกับจำนวนการถือครองสูงสุด

ตัวอย่าง นายยิ่งรวย มีการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ดังต่อไปนี้

วันที่ 1

- ซื้อ (long) SET50 Index Futures ที่ครบอายุสัญญาในเดือนกันยายน 2022 จำนวน 5,000 สัญญา
- ขาย (short) SET50 Index Futures ที่ครบอายุสัญญาในเดือนธันวาคม 2022 จำนวน 4,000 สัญญา

ตารางที่ 5-10 แสดงการคำนวณจำนวนการถือครอง SET50 Index Futures

	Long	Short	**Net**
S50U22 (Sep 22)	5,000		*Long 5,000*
S50Z22 (Dec 22)		4,000	*Short 4,000*
Total			**Long 1,000**

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

จากตารางที่ 5-10 จะเห็นได้ว่า ในวันที่ 1 นายยิ่งรวยมีการซื้อขายเฉพาะ SET50 Index Futures โดยมี

- ฐานะสุทธิของการถือครองสัญญาแต่ละเดือน คือ สัญญาเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 มีฐานะสุทธิ Long 5,000 สัญญา และเดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 มีฐานะสุทธิ Short 4,000 สัญญา
- ฐานะสุทธิของทุกเดือนรวมกันไม่เกินเท่ากับ Long 1,000 สัญญา

ซึ่งจากฐานะสุทธิของแต่ละเดือนและทุกเดือนรวมกันไม่เกิน 100,000 สัญญา ดังนั้น นายยิ่งรวย จึงถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไม่เกิน Position Limit

วันที่ 2 นายยิ่งรวย มีการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเพิ่มเติม ดังต่อไปนี้

- ซื้อ (long) SET50 Index Futures ที่ครบอายุสัญญาในเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 จำนวน 90,000 สัญญา
- ซื้อ (long) SET50 Index Futures ที่ครบอายุสัญญาในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2023 จำนวน 9,100 สัญญา

ตารางที่ 5-11 แสดงการคำนวณจำนวนการถือครอง SET50 Index Futures

	Long	Short	**Net**
S50U22 (Sep 22)	5,000 + 90,000		*Long 95,000*
S50Z22 (Dec22)		4,000	*Short 4,000*
S50H23 (Mar23)	9,100		Long 9,100
Total			**Long 100,100**

จากตารางที่ 5-11 จะเห็นได้ว่า ในวันที่ 2 การซื้อขาย SET50 Index Futures เพิ่มเติม ทำให้นายยิ่งรวยมีการถือครองสัญญา ดังนี้

- ฐานะสุทธิของการถือครองสัญญาแต่ละเดือน คือ สัญญาเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 มีฐานะสุทธิ Long ซื้อ 95,000 สัญญา เดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 มีฐานะสุทธิ Short 4,000 สัญญา และ สัญญาเดือนมีนาคม ค.ศ. 2023 มีฐานะสุทธิ Long 9,100 สัญญา
- ฐานะสุทธิของทุกเดือนรวมกันเท่ากับ Long 100,100 สัญญา

ซึ่งจากฐานะสุทธิของแต่ละเดือนจะเห็นได้ว่ายังไม่เกิน 100,000 สัญญา แต่เมื่อพิจารณาฐานะสุทธิของทุกเดือนรวมกันพบว่ามีฐานะสุทธิเท่ากับ 100,100 สัญญา ดังนั้นในกรณีนายยิ่งรวยถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเกิน Position Limit จะต้องทำการล้างฐานะบางส่วนออกไปเพื่อให้ฐานะสุทธิไม่เกินระดับที่กำหนด

วันที่ 3 นาย ยิ่งรวย มีการซื้อขายเพื่อปิดฐานะ SET50 Index Futures บางส่วน และเปิดฐานะ SET50 Index Options เพิ่ม ดังนี้

- ขาย (short) SET50 Index Futures ที่ครบอายุสัญญาในเดือนมีนาคม ค.ศ. 2023 จำนวน 5,000 สัญญา
- ซื้อ (long) SET50 Call Option ที่ครบอายุสัญญาในเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 และมีราคาใช้สิทธิ 1,030 (S50U22C1030) จำนวน 6,000 สัญญา
- ซื้อ (long) SET50 Put Option ที่ครบอายุสัญญาในเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 และมีราคาใช้สิทธิ 1,030 (S50U22P1030) จำนวน 5,000 สัญญา

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 5-11a แสดงการคำนวณจำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options

	Long	Short	**Net**
Futures			
S50U22 (Sep 22)	95,000		*Long 95,000*
S50Z22 (Dec22)		4,000	*Short 4,000*
S50H23 (Mar23)	9,100	5,000	*Long 4,100*
Options			
S50U22C1030 (Sep 22)	6,000		??
S50U22P1030 (Sep 22)	5,000		??
Total			**??**

เนื่องจากไม่สามารถนำฐานะใน SET50 Index Options ไปรวมกับ SET50 Index Futures ได้โดยตรง ต้องคำนวณฐานะเทียบเท่าใน SET50 Index Futures ก่อน โดยกำหนดให้ ค่าเดลต้าของ Call Options และ Put Options ใน Series ดังกล่าว เท่ากับ +0.35 และ-0.65 ตามลำดับ ดังนั้นฐานะของ SET50 Index Options แต่ละ Series มีฐานะเทียบเท่ากับ SET50 Index Futures ดังนี้

S50U22C1030 : 6,000 x (+0.35) = 2,100 สัญญา

S50U22P1030 : 5,000 x (-0.65) = -3,250 สัญญา

พบว่า การ Long Call Options (S50U22C1030) จำนวน 6,000 สัญญา เทียบเท่ากับการ Long SET50 Index Futures จำนวน 2,100 สัญญา ในขณะที่การ Long Put Options (S50U22P1030) จำนวน 5,000 สัญญา เทียบเท่ากับการ Short SET50 Index Futures จำนวน 3,250 สัญญา ทั้งนี้เนื่องจาก ค่า Delta ของ Put Options มีค่าติดลบทำให้การ Long Put จึงเทียบเคียงฐานะในการ Short Futures นั่นเอง

ดังนั้น จำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options หลังเทียบเท่าฐานะใน SET50 Index Futures จึงมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5-11b แสดงการคำนวณจำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options เทียบเท่าฐานะใน SET50 Index Futures

	Long	Short	**Net**
September 22 Contract			
S50U22 (Sep 22)	95,000		*Long 95,000*
S50U22C1030 (Sep 22)	2,100		*Long* 2,100
S50U22P1030 (Sep 22)	-3,250		*Short* 3,250
Total September 22 Contract			***Long 93,850***
December 22 Contract			
S50Z22 (Dec22)		4,000	*Short 4,000*
Total December 22 Contract			***Short 4,000***
March 23 Contract			

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

S50H23 (Mar23)	9,100	5,000	*Long 4,100*
Total March 23 Contract			***Long 4,100***
Total All Months Combined			**Long 93,950**

ในการพิจารณาฐานะของสัญญาในแต่ละเดือนนั้นจะนับรวมฐานะใน Futures และ Options หลังคำนวณฐานะเทียบเท่า SET50 Index Futures ดังนั้น นายยิ่งรวยจึงมีฐานะสุทธิในสัญญาเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 เท่ากับ Long 93,850 สัญญา (95,000 + 2,100 – 3,250) ในขณะที่มีฐานะสุทธิในสัญญาเดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 และมีนาคม ค.ศ. 2023 เท่ากับ Short 4,000 สัญญา และ Long 4,100 สัญญาตามลำดับ ส่วนฐานะสุทธิทุกเดือนรวมกันมีค่าเท่ากับ Long 93,950 สัญญา ซึ่งจากฐานะสุทธิของแต่ละเดือนและทุกเดือนรวมกัน ไม่เกิน 100,000 สัญญา ดังนั้น นายยิ่งรวย จึงถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไม่เกิน Position Limit

วันที่ 4 นายยิ่งรวยมีการซื้อขายเพื่อเปิดฐานะ SET50 Index Options เพิ่มเติม ดังนี้

- ขาย (short) SET50 Put Options ที่ครบอายุสัญญาในเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 และมีราคาใช้สิทธิ 1,000 จำนวน 1,000 สัญญา
- ซื้อ (long) SET50 Call Options ที่ครบอายุสัญญาในเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 และมีราคาใช้สิทธิ 1,010 จำนวน 1,000 สัญญา

สมมติค่าเดลต้าของ Options แต่ละ Series มีค่าดังนี้

- SET50 Call Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,030 เท่ากับ 0.35
- SET50 Put Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,030 เท่ากับ -0.65
- SET50 Put Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,000 เท่ากับ -0.46
- SET50 Call Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,010 เท่ากับ 0.54

ในที่นี้ สมมติให้ค่า Delta ของ Options มีค่าคงที่ เพื่อยกตัวอย่างที่ง่ายแก่การเข้าใจขั้นตอนการคำนวณ ซึ่งในความเป็นจริงค่า Delta จะมีการเปลี่ยนแปลงทุกวัน

ตารางที่ 5-12a แสดงการคำนวณจำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options

	Long	Short	**Net**
September 22 Contract			
S50U22 (Sep 22)	95,000		*Long 95,000*
S50U22C1030 (Sep 22)	6,000		*??*
S50U22P1030 (Sep 22)	5,000		*??*
S50U22P1000 (Sep 22)		1,000	*??*
S50U22C1010 (Sep 22)	1,000		*??*
Total September 22 Contract			**??**
December 22 Contract			
S50Z22 (Dec22)		4,000	*Short 4,000*
Total December 22 Contract			***Short 4,000***

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

March 23 Contract			
S50H23 (Mar23)	9,100	5,000	*Long 4,100*
Total March 23 Contract			***Long 4,100***
Total All Months Combined			**??**

จากตารางที่ 5-12a จะต้องแปลงฐานะของ SET50 Index Options ที่ครบอายุในเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 ให้มีฐานะเทียบเท่ากับ SET50 Index Futures ก่อนการคำนวณหาฐานะรวม ดังนี้

S50U22C1030 : 6,000 x (+0.35) = 2,100 สัญญา

S50U22P1030 : 5,000 x (-0.65) = -3,250 สัญญา

S50U22P1000 : 1,000 x (-0.46) = -460 สัญญา

S50U22C1010 : 1,000 x (+0.54) = 540 สัญญา

พบว่าการ Short Put Options (S50U22P1000) จำนวน 1,000 สัญญา เทียบเท่ากับการ Long SET50 Index Futures จำนวน 460 สัญญา ในขณะที่การ Long Call Options (S50U22C1010) จำนวน 1,000 สัญญาเทียบเท่ากับการ Long SET50 Index Futures จำนวน 540 สัญญา

นอกจากนี้ สัญญา S50Z22 จะมีฐานะสุทธิเท่ากับ 4,000 สัญญา และ S50H23 จะมีฐานะสุทธิ เท่ากับ 4,100 สัญญา ดังนั้น จำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options หลังคำนวณเทียบเท่าฐานะใน SET50 Index Futures จึงมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5-12b แสดงการคำนวณจำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options เทียบเท่าฐานะใน SET50 Index Futures

	Long	Short	**Net**
September 22 Contract			
S50U22 (Sep 22)	95,000		*Long 95,000*
S50U22C1030 (Sep 22)	2,100		*Long* 2,100
S50U22P1030 (Sep 22)	-3,250		*Short* 3,250
S50U22P1000 (Sep 22)		-460	*Long* 460
S50U22C1010 (Sep 22)	540		*Long* 540
Total September 22 Contract			***Long 94,850***
December 22 Contract			
S50Z22 (Dec22)		4,000	*Short 4,000*
Total December 22 Contract			***Short 4,000***
March 23 Contract			
S50H23 (Mar23)	9,100	5,000	*Long 4,100*
Total March 23 Contract			***Long 4,100***
Total All Months Combined			**94,950**

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ในการพิจารณาสัญญาในแต่ละเดือนนั้น นายยิ่งรวยมีฐานะสุทธิในสัญญาเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 เท่ากับ Long SET50 Index Futures 94,850 สัญญา (95,000 + 2,100 – 3,250 + 460 + 540) ในขณะที่มีฐานะในสัญญาเดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 และมีนาคม ค.ศ. 2023 เท่ากับ Short 4,000 สัญญา และ Long 4,100 สัญญา ตามลำดับ ทำให้ฐานะสุทธิทุกเดือนรวมกันเท่ากับ Long 94,950 สัญญา ซึ่งจากฐานะสุทธิของแต่ละเดือนและทุกเดือนรวมกันไม่เกิน 100,000 สัญญา ดังนั้น นายยิ่งรวย จึงถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไม่เกิน Position Limit

วันที่ 5 นายยิ่งรวยมีการซื้อขายเพื่อปิดฐานะ SET50 Index Futures บางส่วน และเปิดฐานะ SET50 Index Options เพิ่มเติม ดังนี้

- ขาย (short) SET50 Index Futures ที่ครบอายุสัญญาในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 จำนวน 5,000 สัญญา
- ซื้อ (long) SET50 Put Option ที่ครบอายุสัญญาในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 และมีราคาใช้สิทธิ 1,030 (S50Z22P1030) จำนวน 2,000 สัญญา
- ขาย (short) SET50 Put Option ที่ครบอายุสัญญาในเดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 และมีราคาใช้สิทธิ 1,040 (S50Z22P1040) จำนวน 1,000 สัญญา

  สมมติค่าเดลต้าของ Options แต่ละ Series มีค่าดังนี้

  - SET50 Call Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,030 เท่ากับ 0.35
  - SET50 Put Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,030 เท่ากับ -0.65
  - SET50 Put Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,000 เท่ากับ -0.46
  - SET50 Call Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,010 เท่ากับ 0.54
  - SET50 Put Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,030 เท่ากับ -0.57
  - SET50 Put Option ที่ราคาใช้สิทธิ 1,040 เท่ากับ -0.62

ตารางที่ 5-13a แสดงการคำนวณจำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options

	Long	Short	**Net**
September 22 Contract			
S50U22 (Sep 22)	95,000		*Long 95,000*
S50U22C1030 (Sep 22)	6,000		*??*
S50U22P1030 (Sep 22)	5,000		*??*
S50U22P1000 (Sep 22)		1,000	*??*
S50U22C1010 (Sep 22)	1,000		*??*
Total September 22 Contract			**??**
December 22 Contract			
S50Z22 (Dec22)		4,000 + 5,000	*Short 9,000*
S50Z22P1030 (Dec22)	2,000		*??*
S50Z22P1040 (Dec22)		1,000	*??*
Total December 22 Contract			**??**
March 23 Contract			

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

S50H23 (Mar23)	9,100	5,000	*Long 4,100*
Total March 23 Contract			***Long 4,100***
Total All Months Combined			**??**

จาก ค่า Delta และฐานะในสัญญา Options ดังกล่าว ดังนั้นฐานะของ SET50 Index Options แต่ละ Series มีฐานะเทียบเท่ากับ SET50 Index Futures ดังนี้

S50U22C1030 : 6,000 x (+0.35) = 2,100 สัญญา

S50U22P1030 : 5,000 x (-0.65) = -3,250 สัญญา

S50U22P1000 : 1,000 x (-0.46) = -460 สัญญา

S50U22C1010 : 1,000 x (+0.54) = 540 สัญญา

S50Z22P1030 : 2,000 x (-0.57) = -1,140 สัญญา

S50Z22P1040 : 1,000 x (-0.62) = -620 สัญญา

พบว่า การ Long Put Options (S50Z22P1030) จำนวน 2,000 สัญญา เทียบเท่ากับการ Short SET50 Index Futures จำนวน 1,140 สัญญา ในขณะที่การ Short Put Options (S50Z22P1040) จำนวน 1,000 เทียบเท่ากับการ Long SET50 Index Futures จำนวน 620 สัญญา

นอกจากนี้ สัญญา S50Z22 จะมีฐานะสุทธิ Short เพิ่มขึ้นเท่ากับ 9,000 สัญญา และ S50H23 จะมีฐานะ Long เท่ากับ 4,100 สัญญา

ดังนั้น จำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options หลังเทียบเท่าฐานะใน SET50 Index Futures จึงมีรายละเอียดดังนี้

ตารางที่ 5-13b แสดงการคำนวณจำนวนการถือครอง SET50 Index Futures และ SET50 Index Options เทียบเท่าฐานะใน SET50 Index Futures

	Long	Short	**Net**
September 22 Contract			
S50U22 (Sep 22)	95,000		*Long 95,000*
S50U22C1030 (Sep 22)	2,100		*Long* 2,100
S50U22P1030 (Sep 22)	-3,250		*Short* 3,250
S50U22P1000 (Sep 22)		-460	*Long* 460
S50U22C1010 (Sep 22)	540		*Long* 540
Total September 22 Contract			***Long 94,850***
December 22 Contract			
S50Z22 (Dec22)		4,000 + 5,000	*Short 9,000*
S50Z22P1030 (Dec22)	-1,140		*Short* 1,140
S50Z22P1040 (Dec22)		-620	*Long 620*
Total December 22 Contract			***Short 9,520***
March 23 Contract			
S50H23 (Mar23)	9,100	5,000	*Long 4,100*

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

Total March 23 Contract			***Long 4,100***
Total All Months Combined			**89,430**

ในการพิจารณาสัญญาในแต่ละเดือนนั้น นายยิ่งรวยมีฐานะสุทธิในสัญญาเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 เท่ากับ Long 94,850 สัญญา ในขณะที่มีฐานะในสัญญาเดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 เท่ากับ Short 9,520 สัญญา (-9,000 -1,140 +620) และสัญญาเดือนมีนาคม ค.ศ. 2023 เท่ากับ Long 4,100 สัญญา ทำให้ฐานะสุทธิทุกเดือนรวมกันเท่ากับ Long 89,430 สัญญา ซึ่งจากฐานะสุทธิของแต่ละเดือนและทุกเดือนรวมกัน ไม่เกิน 100,000 สัญญา ดังนั้น นายยิ่งรวย จึงถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าไม่เกิน Position Limit

ทั้งนี้ การกำหนดฐานะสูงสุดที่ผู้ลงทุนรายใดรายหนึ่งจะถือครองได้ข้างต้นมีวัตถุประสงค์เพื่อไม่ให้มีการเก็งกำไรมากเกินไปจนอาจเกิดความเสียหายให้กับผู้ลงทุนดังกล่าว แต่ในกรณีที่บุคคลใดมีความจำเป็นที่จะต้องมีฐานะในสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเกินกว่าจำนวนที่ TFEX กำหนด เพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันความเสี่ยงหรือเพื่อวัตถุประสงค์อื่น ก็สามารถขออนุญาตเพื่อมีฐานะเกินกว่าที่กำหนดได้ โดยต้องทำการยื่นขออนุญาตพร้อมแจ้งเหตุผลในการมีฐานะเกินและเอกสารหลักฐานสนับสนุนเหตุผลดังกล่าวต่อ TFEX โดย TFEX อาจพิจารณาอนุญาตให้มีฐานะในสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเกินจำนวนที่กำหนดได้เป็นรายกรณีไป

5.14 จำนวนการถือครองที่ต้องรายงาน

5.14.1 หลักการในการกำหนดจำนวนการถือครองที่ต้องรายงานของสินค้าแต่ละประเภท

ในการกำกับดูแลการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้านอกจากการกำหนดฐานะสูงสุดที่ผู้ลงทุนรายใดรายหนึ่งจะถือครองได้แล้ว ยังจำเป็นที่จะต้องมีการรายงานข้อมูลเกี่ยวกับการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าของผู้ลงทุนเพื่อใช้ในการติดตามและตรวจสอบฐานะการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเพื่อให้สามารถเข้าใจภาวะตลาดและองค์ประกอบของผู้ถือครองฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้า ซึ่งจะช่วยให้การกำกับดูแลการซื้อขายใน TFEX เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและลดความเสี่ยงจากการกระทำที่กระทบต่อการซื้อขาย และชำระราคาหรือส่งมอบของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าได้

ด้วยหลักการดังกล่าว TFEX จึงกำหนดให้มีการรายงานข้อมูลการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้า หรือที่เรียกว่า Large Position Report ตามหลักสากล โดยให้มีการรายงานข้อมูลสำหรับผู้ลงทุนแต่ละรายที่มีการถือครองฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าถึงระดับที่ TFEX กำหนด ซึ่งต้องรายงานฐานะการถือครองให้กับ TFEX ตามหลักเกณฑ์ที่ TFEX กำหนด ทั้งนี้ TFEX ได้กำหนดระดับฐานะการถือครองที่ต้องรายงาน ในสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแต่ละประเภท ดังนี้

ตารางที่ 5-14 ระดับฐานะการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงานใน TFEX

ประเภทสัญญา	รายละเอียด
SET50 Index Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน SET50 Index Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน SET50 Index Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 2,500 สัญญา
SET50 Index Options	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน SET50 Index Options ใน Options Series ใดๆ หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน SET50 Index Call Options หรือ SET50 Index Put Options แล้วแต่กรณี ตั้งแต่ 2,500 สัญญา

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ประเภทสัญญา	รายละเอียด
Sector Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Sector Futures ที่มีสินค้าอ้างอิงเป็นดัชนีหมวดธุรกิจใดหมวดธุรกิจหนึ่งที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Sector Futures ที่มีสินค้าอ้างอิงเป็นดัชนีหมวดธุรกิจใดหมวดธุรกิจหนึ่งทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
Single Stock Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Single Stock Futures ที่มีสินค้าอ้างอิงเป็นหุ้นสามัญใดหุ้นสามัญหนึ่งที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Single Stock Futures ที่มีสินค้าอ้างอิงเป็นหุ้นสามัญใดหุ้นสามัญหนึ่งทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
50 Baht Gold Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 50 Baht Gold Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 50 Baht Gold Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 1,000 สัญญา
10 Baht Gold Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 10 Baht Gold Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 10 Baht Gold Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 1,000 สัญญา
Gold-D Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Gold-D Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Gold-D Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
Gold Online Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Gold Online Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Gold Online Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
Silver Online Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Silver Online Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Silver Online Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 1,000 สัญญา
RSS3 Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน RSS3 Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน RSS3 Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
RSS3D Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน RSS3D Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน RSS3D Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
Japanese Rubber Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Japanese Rubber Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Japanese Rubber Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
5 Year Government Bond Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 5 Year Government Bond Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 5 Year Government Bond Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ประเภทสัญญา	รายละเอียด
3M BIBOR Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 3M BIBOR Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 3M BIBOR Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
Currency Futures	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิในแต่ละแบบของ Currency Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิในแต่ละแบบของ Currency Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา

จากตารางจะเห็นได้ว่าการพิจารณาระดับฐานะการถือครองที่ต้องรายงานใน TFEX ของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าแต่ละประเภทแยกจากกัน โดยจะมีหลักการในการพิจารณาทั้งในแบบฐานะในสัญญาที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทุกเดือนรวมกัน ยกเว้น SET50 Index Options ซึ่งจะพิจารณาในสองลักษณะคือ พิจารณาเป็นราย Series ว่าถึงระดับที่ต้องรายงานหรือไม่ และพิจารณาทั้งหมดของ Call Options ทุกเดือนทุก Series รวมกัน แยกจาก Put Options ทุกเดือนทุก Series ทั้งหมด

นอกจากนี้ จะเห็นได้ว่าในส่วนของการพิจารณาจำนวนฐานะที่เข้าข่ายการรายงานฐานะการถือครองของ SET50 Index Futures และ SET50 Index Options นั้น TFEX กำหนดวิธีการคำนวณแตกต่างไปจากการประเมินว่ามีฐานะการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าเกินกว่า Speculative Position Limit หรือไม่ โดยการพิจารณาฐานะการถือครองใน SET50 Index Futures จะแยกออกจากฐานะการถือครองใน SET50 Index Options

หากฐานะการถือครองของ SET50 Index Futures มีจำนวนเข้าข่ายต้องรายงานฐานะการถือครองแล้ว จะต้องรายงานฐานะการถือครอง SET50 Index Futures ทั้งหมด และต้องรายงานเพิ่มเติมในส่วนของ SET50 Index Options ทั้งหมดที่สมาชิก TFEX ถือครองด้วย หรือในทางกลับกัน คือ หากมีฐานะใน SET50 Index Options .ในระดับที่ต้องรายงานก็ต้องรายงานเพิ่มเติมในส่วนของ SET50 Index Futures เนื่องจากทั้งสองสินค้ามีสินค้าอ้างอิงเดียวกัน

5.14.2 ตัวอย่างการคำนวณฐานะการถือครองเปรียบเทียบกับจำนวนการถือครองที่ต้องรายงาน

การคำนวณระดับการถือครองที่ต้องรายงาน

ตัวอย่าง กรณีถือครองเฉพาะสินค้าใดสินค้าหนึ่งของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภท Futures

หลักการ ในการพิจารณาว่าการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าดังกล่าวถึงระดับที่ต้องรายงานหรือไม่นั้น ให้เริ่มพิจารณาจาก

- ฐานะสุทธิของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้นๆ ในเดือนใดเดือนหนึ่งว่ามีระดับการถือครองถึงระดับที่กำหนดหรือไม่
- ฐานะสุทธิของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าดังกล่าวทั้งหมดในทุกเดือนรวมกัน ว่ามีระดับที่เข้าข่ายต้องรายงานหรือไม่

ในที่นี้ขอยกตัวอย่างกรณีของ SET50 Index Futures ซึ่งกำหนดระดับจำนวนการถือครองที่ต้องรายงานเท่ากับ 2,500 สัญญา

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ตารางที่ 5-15 แสดงการคำนวณจำนวนการถือครองที่ต้องรายงานของ SET50 Index Futures

	Long	Short	**Net**
S50U22 (Sep22)	500	400	*Long 100*
S50Z22 (Dec22)		1,200	*Short 1,200*
S50H23 (Mar23)		1,400	*Short 1,400*
Total All Months Combined			**Short 2,500**

จากข้อมูลในตารางที่ 5-15 พบว่าการถือครองเฉพาะ SET50 Index Futures ซึ่งจำนวนการถือครองสุทธิของสัญญาเดือนใดเดือนหนึ่งนั้น มีระดับต่ำกว่า 2,500 สัญญา ไม่ถึงระดับที่ต้องรายงาน แต่หากพิจารณาฐานะการถือครองสัญญาทุกเดือนรวมกัน พบว่ามีฐานะสุทธิเป็น Short Position 2,500 สัญญา ซึ่งเข้าข่ายต้องรายงานจำนวนการถือครอง ดังนั้น ในกรณีนี้จะต้องรายงานรายละเอียดการถือครอง SET50 Index Futures ทั้งหมดทุกเดือนของสัญญา

ทั้งนี้ สามารถประยุกต์ใช้หลักการนี้ในการพิจารณาฐานะการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้า Futures ประเภทอื่นๆ ได้

ตัวอย่าง กรณีถือครองเฉพาะสินค้าใดสินค้าหนึ่งประเภทเดียวของสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเภท SET50 Index Options

หลักการ ในการพิจารณาว่าการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าดังกล่าวถึงระดับที่ต้องรายงานหรือไม่นั้น ให้เริ่มพิจารณาจาก

- ฐานะสุทธิของ SET50 Index Options ใน Series ใด Series หนึ่ง เท่านั้น โดยไม่ต้องรวมเป็นรายเดือน และไม่ต้องคำนวณฐานะเทียบเท่าหรือนำไปรวมกับฐานะใน SET50 Index Futures
- ในการพิจารณาฐานะสุทธิรวมของ SET50 Index Options ให้พิจารณาแยกระหว่าง Call Options และ Put Opions
- เมื่อพบว่ามี SET50 Index Options Series ใดที่มีจำนวนการถือครองเข้าข่ายต้องรายงาน ให้รายงานการถือครอง SET50 Index Options ทั้ง Call Options และ Put Options ทุก Series ที่มีการถือครอง

ในที่นี้ขอยกตัวอย่างกรณีของ SET50 Index Options เป็นตัวอย่าง ซึ่งกำหนดระดับฐานะการถือครองที่ต้องรายงานเท่ากับ 2,500 สัญญา

ตารางที่ 5-16 แสดงการคำนวณระดับการถือครองที่ต้องรายงานของ SET50 Index Options

	Long	Short	**Net**
Call Options			
S50U22C1010	2,000		*Long 2,000*
S50Z22C1050		500	*Short 500*
Call Options: **Total All Months Combined**			**Long 1,500**
Put Options			
S50Z22P1000		2,000	*Short 2,000*

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

	Long	Short	**Net**
S50Z22P1010		200	*Short 200*
S50M23P1020	3,000		*Long 3,000*
Put Options: **Total All Months Combined**			**Long 800**

จากข้อมูลในตารางที่ 5-16 พบว่าการถือครอง Call Options ในแต่ละ Series และผลรวมของทุกเดือนรวมกันน้อยกว่า 2,500 สัญญา ซึ่งเป็นระดับที่กำหนดไว้ให้ต้องรายงาน ในขณะที่ Put Options เดือนมีนาคม ค.ศ. 2023 ที่ราคาใช้สิทธิ 1,020 (S50M15P1020) มีฐานะซื้อ 3,000 สัญญา ซึ่งเกินกว่าระดับที่กำหนดให้ต้องรายงาน ดังนั้น ในกรณีนี้ ถึงแม้ฐานะสุทธิทุกเดือนรวมกันของ Put Options จะเท่ากับ Long 800 สัญญาก็ตาม แต่เนื่องจาก Series S50M23P1020 เข้าข่ายต้องรายงาน ดังนั้น บริษัทสมาชิกที่ผู้ลงทุนรายนี้ซื้อขายผ่านต้องทำหน้าที่รายงานการถือครองสัญญาของผู้ลงทุนใน SET50 Index Options ทั้ง 5 Series ข้างต้นตามเงื่อนไขที่ TFEX กำหนด

ตัวอย่าง กรณีถือครองสินค้าหลายประเภท: SET50 Index Futures และ SET50 Index Options

ตาราง 5-17 แสดงการคำนวณจำนวนการถือครองที่ต้องรายงานของ SET50 Index Futures และ SET50 Index Options

	Long	Short	**Net**
SET50 Index Futures			
S50U22 (Sept22)	500		*Long 500*
S50Z22 (Dec22)		200	*Short 200*
SET50 Index Futures **Total All Months Combined**			**Long 300**
Call Options			
S50U22C1010	2,500		*Long 2,500*
S50Z22C1050		1,500	*Short 1,500*
Call Options: **Total All Months Combined**			**Long 1,500**
Put Options			
S50Z22P1000		2,000	*Short 2,000*
S50Z22P1010		100	*Short 100*
S50M22P1020	100		*Long 100*
Put Options: **Total All Months Combined**			**Short 2,000**

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

จากข้อมูลในตารางข้างต้น พบว่าการถือครอง SET50 Index Futures ในแต่ละเดือนและทุกเดือนรวมกัน ไม่ถึงระดับการรายงาน ในขณะที่ Call Options เดือนกันยายน ที่ราคาใช้สิทธิ 1,010 (S50U22C1010) มีฐานะเท่ากับ Long 2,500 สัญญา ซึ่งเป็นระดับที่ต้องรายงาน ถึงแม้ Series อื่นๆ ของ Options หรือผลรวมของทุกเดือนรวมกันทั้ง Call Options และ Put Options น้อยกว่า 2,500 สัญญา โดยบริษัทสมาชิกที่ผู้ลงทุนรายนี้ซื้อขายผ่านจะต้องรายงานการถือครองฐานะของผู้ลงทุนใน SET50 Index Options ทั้ง 5 Series รวมทั้งฐานะใน SET50 Index Futures สัญญาเดือนกันยายน ค.ศ. 2022 และสัญญาเดือนธันวาคม ค.ศ. 2022 ด้วย

5.14.3 แนวปฏิบัติในการรายงานกรณีที่มีจำนวนการถือครองถึงระดับที่ต้องรายงาน

การรายงานการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (large open position) ในกรณีที่มีจำนวนการถือครองถึงระดับจำนวนที่กำหนดนั้น เป็นหน้าที่ของบริษัทสมาชิกที่เป็นนายหน้าซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าให้กับผู้ลงทุนจะต้องทำการรายงานฐานะการถือครองต่อ TFEX โดยมีหน้าที่ตรวจสอบข้อมูลในบัญชีลูกค้าและส่งรายงานดังกล่าวตามหลักเกณฑ์ที่ TFEX กำหนด และจะต้องรายงานภายในวันทำการถัดไปจากวันที่มีจำนวนการถือครองถึงเกณฑ์ที่ต้องรายงาน และให้รายงานต่อเนื่องไปจนกว่าบัญชีซื้อขายนั้นจะมีจำนวนการถือครองลดลงต่ำกว่าเกณฑ์ 2 วันทำการติดต่อกัน โดยในปัจจุบันได้มีการปรับระบบงานให้สามารถส่งข้อมูลการถือครองได้โดยอัตโนมัติเมื่อเข้าเงื่อนไขการรายงาน

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ภาคผนวก

ตามพระราชบัญญัติสัญญาซื้อขายล่วงหน้า พศ. 2546 นั้น TFEX สามารถจัดให้มีการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าได้หลายหลากประเภท ไม่ว่าจะเป็นฟิวเจอร์สหรือออปชัน และสินค้าที่นำมาใช้เป็นสินค้าอ้างอิงนั้นสามารถเป็นได้ทั้งดัชนีราคาหลักทรัพย์ หลักทรัพย์ อัตราดอกเบี้ย อัตราแลกเปลี่ยนเงิน และสินค้าโภคภัณฑ์ทั้งนี้ ในปัจจุบัน TFEX มีการซื้อขายสินค้า ดังนี้

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ SET50 Index Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	ดัชนี SET50 ที่คำนวณและเผยแพร่โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ประเภทของสัญญา (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	S50
ตัวคูณดัชนี (multiplier)	200 บาทต่อ 1 จุดของดัชนี
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนใกล้ 3 เดือนติดต่อกัน และ เดือนสุดท้ายของไตรมาสใน 3 ไตรมาสถัดไป
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายเป็นระดับดัชนีโดยแสดงจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (tick size)	0.1 จุดของดัชนี (หรือคิดเป็น 20 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	ไม่เกิน ±30% ของราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุด
เวลาซื้อขาย (trading hours)	Pre-open: 9:15 - 9:45 น. Morning Session: 9:45 - 12:30 น. Pre-open: 13:15 - 13:45 น. Afternoon Session: 13:45 - 16:55 น.
วันซื้อขายวันสุดท้าย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ และจะสามารถซื้อขายได้ถึง 16:30 น.
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	ค่าเฉลี่ยของดัชนี SET50 ของวันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยคำนวณจากค่าดัชนี SET50 ในช่วง 15 นาทีสุดท้าย และค่าดัชนีราคาปิดของวันนั้น โดยตัดค่าที่มากที่สุด 3 ค่า และค่าที่น้อยที่สุด 3 ค่าออก และใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง
จำนวนการถือครองสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะรวมสุทธิใน SET50 Index Futures และ SET50 Index Options เมื่อคำนวณเทียบเท่ากับฐานะใน SET50 Index Futures (equivalent positions) ที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทั้งหมดทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 100,000 สัญญา
จำนวนการถือครองที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสุทธิใน SET50 Index Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่งหรือมีฐานะสุทธิใน SET50 Index Futures ทั้งหมดตั้งแต่ 2,500 สัญญา
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียมการซื้อขายและชำระราคา (exchange fee)	ไม่เกิน 7 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ Sector Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	ดัชนีหมวดธุรกิจ ซึ่งคำนวณและเผยแพร่โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย ดังต่อไปนี้ ● ดัชนีหมวดธุรกิจธนาคาร (BANK) ● ดัชนีหมวดธุรกิจเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) ● ดัชนีหมวดธุรกิจพลังงาน (ENERG) ● ดัชนีหมวดธุรกิจอาหารและเครื่องดื่ม (FOOD) ● ดัชนีหมวดธุรกิจพาณิชย์ (COMM)
ประเภทของสัญญา (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	BANK, ICT, ENERG, FOOD, COMM
ตัวคูณดัชนี (multiplier)	● 1,000 บาท ต่อ 1 จุดของดัชนี: สำหรับ BANK และ ICT Futures ● 10 บาท ต่อ 1 จุดของดัชนี: สำหรับ ENERG, FOOD และ COMM Futures
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนสุดท้ายของไตรมาส ได้แก่ เดือน มีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม โดยนับไปไม่เกิน 4 ไตรมาส
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายเป็นระดับดัชนี
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (tick size)	● 0.1 จุดของดัชนี หรือคิดเป็นมูลค่า 100 บาท: สำหรับ BANK และ ICT Futures ● 1 จุดของดัชนี หรือคิดเป็นมูลค่า 10 บาท: สำหรับ ENERG, FOOD และ COMM Futures
การเปลี่ยนแปลงของราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	ไม่เกิน ±30% ของราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุด
เวลาซื้อขาย (trading hours)	Pre-open: 9:15 - 9:45 น. Morning session: 9:45 - 12:30 น. Pre-open: 13:15 - 13:45 น. Afternoon session: 13:45 - 16:55 น.
วันซื้อขายวันสุดท้าย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ และจะสามารถซื้อขายได้ถึง 16:30 น.
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	ค่าเฉลี่ยของดัชนีหมวดธุรกิจอ้างอิงในวันซื้อขายวันสุดท้ายของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า โดยคำนวณจากค่าดัชนีหมวดธุรกิจอ้างอิงในช่วง 15 นาทีสุดท้าย และค่าดัชนีราคาปิดของวันนั้น โดยตัดค่าที่มากที่สุด 3 ค่า และค่าที่น้อยที่สุด 3 ค่าออก และใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
จำนวนการถือครองสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะรวมสุทธิใน Sector Futures ที่อ้างอิงกับดัชนีหมวดธุรกิจใดหมวดธุรกิจหนึ่ง ที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทั้งหมดทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 20,000 สัญญา
จำนวนการถือครองที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสุทธิใน Sector Futures ที่อ้างอิงกับดัชนีหมวดธุรกิจใดหมวดธุรกิจหนึ่งที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียมการซื้อขายและชำระราคา (exchange fee)	ไม่เกิน 20 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ SET50 Index Options

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	ดัชนี SET50 ซึ่งคำนวณและเผยแพร่โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย
ประเภทของสัญญา (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าออปชัน โดยมีการซื้อขายทั้ง Call Options และ Put Options
ประเภทของการใช้สิทธิ (exercise style)	ใช้สิทธิได้เมื่อถึงกำหนดเท่านั้น (European options)
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	S50C: Call Options S50P: Put Options
ตัวคูณดัชนี (multiplier)	200 บาท ต่อ 1 จุดของดัชนี
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนใกล้ 3 เดือนติดต่อกัน และเดือนสุดท้ายของไตรมาสถัดไป
ราคาใช้สิทธิ (strike price)	• ให้ช่วงห่างของราคาใช้สิทธิของออปชันเท่ากับ 25 จุด • ในช่วงเริ่มต้นของทุกวันทำการ กำหนดให้มีออปชันต่อไปนี้ ▪ At-the-money Options จำนวน 1 Series (เทียบกับ ราคาปิดของดัชนี SET50 ของวันทำการก่อนหน้า) ▪ In-the-money Options และ Out-of-the-money Options จำนวนอย่างละไม่น้อยกว่า 4 Series
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือเสนอขายเป็นระดับดัชนีโดยแสดงจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.1 จุดของดัชนี (เทียบเท่า 20 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	ไม่เกิน ±30% ของราคาปิดของดัชนี SET50 ล่าสุด
เวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Morning session: 9:45 น. - 12:30 น. Pre-open: 13:15 น. - 13:45 น. Afternoon session: 13:45 น. - 16:55 น.
วันซื้อขายวันสุดท้าย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ โดยสัญญาที่ครบอายุจะสิ้นสุดการซื้อขายในเวลา 16:30 น.
ราคาที่ใช้เพื่อชำระราคาวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	คำนวณจากค่าเฉลี่ยของดัชนี SET50 ในวันซื้อขายวันสุดท้าย โดยคำนวณจากค่าดัชนี SET50 ในช่วง 15 นาทีสุดท้าย และค่าดัชนีราคาปิดของวันนั้น โดยตัดค่าที่มากที่สุด 3 ค่า และค่าที่น้อยที่สุด 3 ค่าออก และใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
จำนวนการถือครองสูงสุด (speculative position limit)	ไม่เกิน 100,000 สัญญา โดยรวมฐานะของ SET50 Index Futures และ SET50 Options เมื่อเทียบเท่ากับฐานะใน SET50 Index Futures ที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งในด้านใดด้านหนึ่งของตลาด หรือทุกเดือนรวมกัน
จำนวนการถือครองที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสุทธิใน SET50 Index Options ใน Options Series ใดๆ หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน SET50 Index Call Options หรือ SET50 Index Put Options แล้วแต่กรณี ตั้งแต่ 2,500 สัญญา
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียมการซื้อขายและชำระราคา (exchange fee)	ไม่เกิน 5 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ Single Stock Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	หุ้นสามัญที่เป็นหลักทรัพย์จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย โดย TFEX จะประกาศรายชื่อหลักทรัพย์เป็นครั้งๆ ไป
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ขนาดของสัญญา (contract size)	1,000 หุ้นต่อ 1 สัญญา
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม โดยนับไปไม่เกิน 4 ไตรมาส
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือเสนอขายเป็นระดับราคาฟิวเจอร์สของหลักทรัพย์ โดยเป็นราคาต่อหุ้น
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.01 บาท หรือคิดเป็นมูลค่า 10 บาทต่อหนึ่งสัญญา
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	ไม่เกิน ± 30% ของราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Morning Session: 9:45 น. - 12:30 น. Pre-open: 13:15 น. - 13:45 น. Afternoon Session: 13:45 น. - 16:55 น.
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	คำนวณจากค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของการซื้อขายของหุ้นอ้างอิงของ Stock Futures ในช่วง 15 นาทีสุดท้าย และ ณ เวลาปิดทำการซื้อขายของหุ้นอ้างอิงในวันซื้อขายวันสุดท้าย โดยใช้ค่าทศนิยม 2 ตำแหน่ง
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะสุทธิรวมใน Stock Futures ของหุ้นใดหุ้นหนึ่งในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันไม่เกินกว่าจำนวนที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประกาศกำหนด ซึ่งมีจำนวนที่แตกต่างกันไปตามแต่ละหุ้นสามัญที่เป็นสินค้าอ้างอิง สามารถดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ที่ https://www.tfex.co.th/th/products/stock-spec.html
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Single Stock Futures ที่มีสินค้าอ้างอิงเป็นหุ้นสามัญใดหุ้นสามัญหนึ่งที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Single Stock Futures ที่มีสินค้าอ้างอิงเป็นหุ้นสามัญใดหุ้นสามัญหนึ่งทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ โดยสัญญาที่ครบอายุจะสิ้นสุดการซื้อขายในเวลา 16:30 น.
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียม (exchange fee)	ไม่เกินกว่า 5 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ Gold Futures

รายการ	10 Baht Gold Futures	50 Baht Gold Futures
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	ทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 96.5%	
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส	
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	GF10	GF
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนคู่ (กุมภาพันธ์ เมษายน มิถุนายน สิงหาคม ตุลาคม และธันวาคม) ใกล้สุด 3 ลำดับ	
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายต่อหน่วยเป็นเงินบาทต่อน้ำหนักทองคำ 1 บาท โดยไม่มีจุดทศนิยม	
ขนาดของสัญญา (contract size)	ทองคำหนัก 10 บาท (ทองคำหนัก 1 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 15.244 กรัม)	ทองคำหนัก 50 บาท (ทองคำหนัก 1 บาท มีน้ำหนักเท่ากับ 15.244 กรัม)
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	10 บาท หรือคิดเป็นมูลค่า 100 บาทต่อหนึ่งสัญญา	10 บาท หรือคิดเป็นมูลค่า 500 บาทต่อหนึ่งสัญญา
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	หากมีการซื้อขายที่ราคา ± 10% ของราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุด TFEX จะหยุดการซื้อขายเป็นช่วงระยะเวลาหนึ่งก่อนจะเปิดการซื้อขายอีกครั้งตามหลักเกณฑ์ที่ TFEX กำหนด และจะขยาย Daily Price Limit เป็นไม่เกิน ± 20% ของราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุด	
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Day session: 9:45 น. - 16:55 น. Pre-open: 18:45 น. - 18:50 น. Night Session: 18:50 น. - 3:00 น. (ของวันถัดไป)	
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	• ใช้ราคา London Gold AM Fixing ที่เผยแพร่โดย ICE Benchmark Administration (IBA) เป็นราคาอ้างอิงในการคำนวณราคา Final Settlement Price โดยการคำนวณจะปรับอัตราแลกเปลี่ยน น้ำหนักและความบริสุทธิ์ของทองคำตามสูตรการคำนวณ ดังนี้ • ราคาต่อน้ำหนักทองคำ 1 บาท = London Gold AM Fixing × (15.244/31.1035) × (0.965/0.995) × (THB/USD) โดยที่ ✓ London Gold AM Fixing เป็นราคาต่อ 1 Troy Ounce ของทองคำที่มีความบริสุทธิ์ 99.5% ซึ่งมีน้ำหนักเท่ากับ 31.1035 กรัม ✓ ทองคำหนัก 1 บาท เท่ากับ 15.244 กรัม ✓ 0.965 คือ ตัวแปรที่ใช้ปรับค่าความบริสุทธิ์ของทองคำให้เป็น 96.5%	

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	10 Baht Gold Futures	50 Baht Gold Futures
	• อัตราแลกเปลี่ยน THB/USD นั้นจะใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่TFEX ประกาศกำหนด ซึ่งจะคำนวณมาจากค่าเฉลี่ยของอัตราแลกเปลี่ยนที่ได้รับจากธนาคารพาณิชย์	
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (Speculative Position Limit)	TFEX อาจประกาศกำหนดจำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุดได้ตามที่เห็นสมควร	
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสุทธิใน Gold Futures ที่หมดอายุ เดือนใดเดือนหนึ่งหรือทั้งหมดตั้งแต่ 1,000 สัญญา	
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นสุดอายุ โดยสัญญาที่ครบอายุจะสิ้นสุดการซื้อขายในเวลา 16:30 น. ในกรณีที่วันซื้อขายสุดท้าย ตรงกับวันหยุดทำการของตลาดสินค้าอ้างอิง (LBMA) ให้วันสุดท้ายของการซื้อขายเป็นไปตามแนวทางที่ TFEX ประกาศกำหนด	
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)	
ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับการซื้อขาย (exchange fee)	ไม่เกิน 7 บาท ต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย	ไม่เกิน 35 บาท ต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ Gold Online Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	ทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 99.5%
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	GO
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และ ธันวาคม โดยนับไปไม่เกิน 2 ไตรมาสที่ใกล้ที่สุด
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐ ต่อน้ำหนักทองคำ 1 ทรอยออนซ์ โดยแสดงจุดทศนิยม 1 ตำแหน่ง
ขนาดของสัญญา (contract size)	300 เท่าของราคาสินค้าอ้างอิง (multiplier) โดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.1 ดอลลาร์สหรัฐต่อทรอยออนซ์ (คิดเป็นมูลค่า 30 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	± 10% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด โดยหากมีการซื้อขายที่ Ceiling & Floor จะหยุดการซื้อขายชั่วคราว และจะขยาย Daily Price Limit เป็น ± 20% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Day session: 9:45 น. - 16:55 น. Pre-open: 18:45 น. - 18:50 น. Night Session: 18:50 น. - 3:00 น. (ของวันถัดไป)
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	ใช้ราคา LBMA Gold AM Fixing ที่เผยแพร่โดย ICE Benchmark Administration ของวันสุดท้ายของการซื้อขาย เป็นราคาที่ใช้อ้างอิงในการคำนวณราคาสำหรับการส่งมอบหรือใช้อ้างอิงเพื่อคำนวณส่วนต่างของราคาเพื่อใช้ในการชำระหนี้ในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price) โดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (Speculative Position Limit)	TFEX อาจประกาศกำหนดจำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุดได้ตามที่เห็นสมควร
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Gold Online Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Gold Online Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้น โดยให้ช่วงเวลาซื้อขายในวันสุดท้ายสิ้นสุดในเวลา 16:55 น. ใน

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
	กรณีที่วันซื้อขายวันสุดท้าย ตรงกับวันหยุดทำการของตลาดสินค้าอ้างอิง (LBMA) ให้วันสุดท้ายของการซื้อขายเป็นไปตามแนวทางที่ TFEX ประกาศกำหนด
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับการซื้อขาย (exchange fee)	ไม่เกิน 14 บาท ต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย
ค่าธรรมเนียมการใช้ข้อมูล	2 บาทต่อสัญญา โดยเรียกกับจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ Gold-D Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	ทองคำแท่งที่มีความบริสุทธิ์ 99.99%
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	GD
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และ ธันวาคม โดยนับไปไม่เกิน 1 ไตรมาสที่ใกล้ที่สุด
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	เสนอซื้อขายเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐอเมริกา ต่อน้ำหนักทองคำ 1 ทรอยออนซ์
ขนาดของสัญญา (contract size)	ทองคำหนัก 100 กรัม (3.2148 ทรอยออนซ์)
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.10 ดอลลาร์สหรัฐอเมริกา
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	± 10% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด โดยหากมีการซื้อขายที่ Ceiling & Floor จะหยุดการซื้อขายชั่วคราว และจะขยาย Daily Price Limit เป็น ± 20% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Day session: 9:45 น. - 16:30 น. Pre-open: 18:45 น. - 18:50 น. Night Session: 18:50 น. - 3:00 น. (ของวันถัดไป)
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (Speculative Position Limit)	ห้ามมีฐานะสุทธิในสัญญาที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันเกิน 5,000 สัญญา
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสุทธิใน Gold Futures ที่หมดอายุ เดือนใดเดือนหนึ่งหรือทั้งหมดตั้งแต่ 1,000 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาสิ้นอายุ โดยในวันนั้นสัญญาที่หมดอายุจะซื้อขายได้ถึงเวลา 16:30 น.
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery) ตามวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด
ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับการซื้อขาย (exchange fee)	ไม่เกิน 5 บาท ต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ Silver Online Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	โลหะเงินที่มีความบริสุทธิ์ 99.9%
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	SVF
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม โดยนับไม่เกิน 2 ไตรมาสที่ใกล้ที่สุด
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายเป็นเงินดอลลาร์สหรัฐต่อน้ำหนักโลหะเงิน 1 ทรอยออนซ์ โดยแสดงจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
ขนาดของสัญญา (contract size)	3,000 เท่าของราคาสินค้าอ้างอิง (multiplier) โดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.01 ดอลลาร์สหรัฐต่อทรอยออนซ์ (คิดเป็นมูลค่า 30 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	± 10% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด โดยหากมีการซื้อขายที่ Ceiling & Floor จะหยุดการซื้อขายชั่วคราว และจะขยาย Daily Price Limit เป็น ± 20% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Day session: 9:45 น. - 16:30 น. Pre-open: 18:45 น. - 18:50 น. Night Session: 18:50 น. - 3:00 น. (ของวันถัดไป)
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	ใช้ราคา LBMA Silver Price Fixing ที่เผยแพร่โดย ICE Benchmark Administration ของวันสุดท้ายของการซื้อขาย เป็นราคาที่ใช้อ้างอิงในการคำนวณราคาสำหรับการส่งมอบหรือใช้อ้างอิงเพื่อคำนวณส่วนต่างของราคาเพื่อใช้ในการชำระหนี้ในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price) โดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (Speculative Position Limit)	TFEX อาจประกาศกำหนดจำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุดได้ตามที่เห็นสมควร
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสุทธิใน Gold Futures ที่หมดอายุ เดือนใดเดือนหนึ่งหรือทั้งหมดตั้งแต่ 1,000 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้น โดยให้ช่วงเวลาซื้อขายในวันสุดท้ายสิ้นสุดในเวลา 16:55 น. ใน

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
	กรณีที่วันซื้อขายวันสุดท้าย ตรงกับวันหยุดทำการของตลาดสินค้าอ้างอิง (LBMA) ให้วันสุดท้ายของการซื้อขายเป็นไปตามแนวทางที่ TFEX ประกาศกำหนด
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับการซื้อขาย (exchange fee)	ไม่เกิน 4 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย
ค่าธรรมเนียมการใช้ข้อมูล	0.5 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ 5 Year Government Bond Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	พันธบัตรรัฐบาล อายุ 5 ปี ที่มีอัตราดอกเบี้ยหน้าตั๋ว (coupon) ร้อยละ 5 ต่อปี จ่ายดอกเบี้ย 2 ครั้งต่อปี โดยมีกลุ่มพันธบัตรที่ TFEX ประกาศกำหนด (basket of eligible bonds) เป็นตัวแทนของสินค้าอ้างอิง
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	TGB5
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม โดยนับไปไม่เกิน 2 ไตรมาส
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	เสนอซื้อขายเป็นราคาต่อพันธบัตรมูลค่า 100 บาท
ขนาดของสัญญา (contract size)	มูลค่าเท่ากับ 1,000,000 บาท
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.01 (คิดเป็น 100 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	± 5% ของราคาที่ใช้ชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Morning session: 9:45 น. - 12:30 น. Pre-open: 13:15 น. - 13:45 น. Afternoon session: 13:45 น. - 16:00 น.
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	กำหนดเป็นราคาต่อพันธบัตรมูลค่า 100 บาท และคำนวณจากอัตราคิดลด (yield) ของกลุ่มพันธบัตร (basket of eligible bonds) ในวันสุดท้ายของการซื้อขาย ซึ่งอัตราคิดลดของพันธบัตรแต่ละรุ่นในกลุ่มพันธบัตรนั้นจะเป็นข้อมูลที่ได้รับจากสถาบันการเงินที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากำหนด
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะสุทธิรวมในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า 5Year Government Bond Futures ในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 10,000 สัญญา
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	รายงานหากมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 5 Year Government Bond Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 5 Year Government Bond Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (Last Trading Day)	วันพุธที่สามของเดือนที่ชำระราคาหรือส่งมอบของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้น โดยให้ช่วงเวลาซื้อขายในวันสุดท้ายของการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ครบกำหนดชำระราคาหรือส่งมอบสิ้นสุดในเวลา 16:00 น.
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียม (exchange fee)	ไม่เกินกว่า 10 บาท ต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ 3M BIBOR Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlyinf asset)	อัตราดอกเบี้ย BIBOR ประเภท 3 เดือน (3M BIBOR)
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	BB3
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม โดยนับไปไม่เกิน 2 ไตรมาส
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	เสนอซื้อขายต่อหน่วยเป็นค่า 100 - อัตราดอกเบี้ยล่วงหน้าของ 3M BIBOR
ขนาดของสัญญา (contract size)	มูลค่าเท่ากับ 10,000,000 บาท
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.005 (คิดเป็นมูลค่า 125 บาท ต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	± 2.5% ของราคาที่ใช้ชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Morning session: 9:45 น. - 12:30 น. Pre-open: 13:15 น. - 13:45 น. Afternoon session: 13:45 น. - 16:00 น.
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	กำหนดให้เท่ากับ 100 - อัตราดอกเบี้ย 3M BIBOR ซึ่งอัตราดอกเบี้ย 3M BIBOR ประกาศโดยธนาคารแห่งประเทศไทย ณ เวลา 11:00 น. ในวันซื้อขายวันสุดท้าย
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะสุทธิรวมใน 3M BIBOR Futures ในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 2,000 สัญญา
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 3M BIBOR Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน 3M BIBOR Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันพุธที่สามของเดือนที่ชำระราคาหรือส่งมอบของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้น โดยให้ช่วงเวลาซื้อขายในวันสุดท้ายของการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ครบกำหนดชำระราคาหรือส่งมอบสิ้นสุดในเวลา 11:00 น.
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียม (exchange fee)	ไม่เกิน 20 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ Baht/USD Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์สหรัฐ
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	USD
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนปฏิทินที่ต่อเนื่องเรียงลำดับกัน 3 เดือนที่ใกล้ที่สุด และเดือนสุดท้ายของไตรมาสถัดไป (มีนาคม มิถุนายน กันยายน และธันวาคม) อีก 1 เดือน
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	เป็นเงินบาทต่อดอลลาร์สหรัฐอเมริกา โดยมีจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
ขนาดของสัญญา (contract size)	1,000 USD
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.01 บาท หรือเทียบเท่า 10 บาทต่อสัญญา
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	±2% ของราคาที่ใช้ชำระราคาล่าสุด โดยหากมีการซื้อขายที่ Ceiling & Floor จะหยุดการซื้อขายชั่วคราว และจะขยาย Daily Price Limit เป็น ±4% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Morning Session: 9:45 น. - 12:30 น. Pre-open: 13:15 น. - 13:45 น. Afternoon Session: 13:45 น. - 16:55 น. Pre-open: 18.45 น. - 18.50 น. Night Session: 18.50 น. - 03.00 น. (ของวันถัดไป)
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	ใช้อัตราแลกเปลี่ยนเงินบาทต่อเงินดอลลาร์สหรัฐ ที่ประกาศ โดย Thomson Reuters ณ เวลา 11:00 น. ในวันสุดท้ายของการซื้อขาย
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะสุทธิใน Baht/USD Futures ที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 10,000 สัญญา

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสุทธิรวมใน Baht/USD Futures ในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่ชำระราคาหรือส่งมอบของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้น โดยให้ช่วงเวลาซื้อขายในวันสุดท้ายของการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ครบกำหนดชำระราคาหรือส่งมอบสิ้นสุดในเวลา 11:00 น.
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียมการซื้อขายและชำระราคา (exchange fee)	ไม่เกิน 1 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ EUR/USD Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	อัตราแลกเปลี่ยนเงินยูโรต่อเงินดอลลาร์สหรัฐฯ
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	EURUSD
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และ ธันวาคม โดยนับไปไม่เกิน 1 ไตรมาสที่ใกล้ที่สุด
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	เสนอซื้อขายเป็นเงิน USD ต่อ 1 EUR โดยมีจุดทศนิยม 4 ตำแหน่ง
ตัวคูณดัชนี (multiplier)	30,000
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.0001 USD (คิดเป็นมูลค่า = 3 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	±2.5% ของราคาที่ใช้ชำระราคาล่าสุด โดยหากมีการซื้อขายที่ Ceiling & Floor จะหยุดการซื้อขายชั่วคราว และจะขยาย Daily Price Limit เป็น ±5% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Morning session: 9:45 น. - 12:30 น. Pre-open: 13:15 น. - 13:45 น. Afternoon session: 13:45 น. - 16:55 น. Pre-open: 18.45 น. - 18.50 น. Night Session: 18.50 น. - 03.00 น. (ของวันถัดไป)
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	ใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ประกาศโดย Refinitiv (Thomson Reuters: WM Spot Rate) ณ เวลา 11.00 น. ของวันสุดท้ายของการซื้อขาย เป็นราคาที่ใช้อ้างอิงในการคำนวณ Final Settlement Price
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะสุทธิใน EUR/USD Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทั้งหมด เกิน 50,000 สัญญา

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสุทธิรวมใน **EUR/USD Futures** ในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่ชำระราคา หรือส่งมอบของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้น โดยในวันนั้นสัญญาที่สิ้นสุดอายุจะซื้อขายได้ถึงเวลา 11:00 น.
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียม (exchange fee)	ไม่เกิน 1 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ USD/JPY Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง (underlying asset)	อัตราแลกเปลี่ยนเงินดอลลาร์สหรัฐฯ ต่อเงินเยนญี่ปุ่น
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	USDJPY
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนมีนาคม มิถุนายน กันยายน และ ธันวาคม โดยนับไปไม่เกิน 1 ไตรมาสที่ใกล้ที่สุด
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	เสนอซื้อขายเป็นเงิน JPY ต่อ 1 USD โดยมีจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
ตัวคูณดัชนี (multiplier)	300
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.01 JPY (คิดเป็นมูลค่า = 3 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	±2.5% ของราคาที่ใช้ชำระราคาล่าสุด โดยหากมีการซื้อขายที่ Ceiling & Floor จะหยุดการซื้อขายชั่วคราว และจะขยาย Daily Price Limit เป็น ±5% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. - 9:45 น. Morning session: 9:45 น. - 12:30 น. Pre-open: 13:15 น. - 13:45 น. Afternoon session: 13:45 น. - 16:55 น. Pre-open: 18.45 น. - 18.50 น. Night Session: 18.50 น. - 03.00 น. (ของวันถัดไป)
ราคาที่ใช้ชำระราคาในวันซื้อขายวันสุดท้าย (final settlement price)	ใช้อัตราแลกเปลี่ยนที่ประกาศโดย Refinitiv (Thomson Reuters: WM Spot Rate) ณ เวลา 11.00 น. ของวันสุดท้ายของการซื้อขาย เป็นราคาที่ใช้อ้างอิงในการคำนวณ Final Settlement Price
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	ห้ามมีฐานะสุทธิใน USD/JPY Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือทั้งหมด เกิน 50,000 สัญญา
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีฐานะสุทธิรวมใน **USD/JPY Futures** ในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันเกินกว่า 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่ชำระราคา หรือส่งมอบของสัญญาซื้อขายล่วงหน้านั้น โดยในวันนั้นสัญญาที่สิ้นสุดอายุจะซื้อขายได้ถึงเวลา 11:00 น.
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement)
ค่าธรรมเนียม (exchange fee)	ไม่เกิน 1 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ RSS3 Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง	ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (Natural Rubber Ribbed Smoked Sheet No.3: RSS3) ตามมาตรฐาน Green Book ทั้งนี้สินค้าที่ส่งมอบต้องเป็นสินค้าที่ได้มาตตราฐานและผลิตจากผู้ผลิตตามหลักเกณฑ์ที่สานักหักบัญชีกาหนด
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	RSS3
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	เดือนปฏิทินที่ต่อเนื่องเรียงลำดับกัน (consecutive months) โดยนับไปไม่เกิน 7 เดือนที่ใกล้ที่สุด
ขนาดของสัญญา (contract size)	5,000 กิโลกรัม (5 ตัน)
ขนาดของการส่งมอบสินค้า (delivery size)	20,000 กิโลกรัม (20 ตัน) หรือเทียบเท่า 4 สัญญา
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายต่อหน่วยเป็นเงินบาทต่อยางแผ่นรมควัน 1 กิโลกรัม โดยแสดงจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.05 บาท หรือคิดเป็นมูลค่า 250 บาทต่อสัญญา
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	±10% ของราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. – 9:45 น. Open session: 9:45 น. – 16:55 น.
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	มีฐานะสุทธิในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า RSS3 Futures ไม่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดดังนี้ • สัญญาที่หมดอายุในเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาใกล้ที่สุด (nearest month): ไม่เกิน 1,000 สัญญา และ • สัญญาที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันไม่เกิน 10,000 สัญญา
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีจำนวนการถือครองสุทธิใน RSS3 Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน RSS3 Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาของสัญญาหมดอายุ

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	• ให้ชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด ทั้งนี้ ราคาสำหรับการส่งมอบสินค้าให้เป็นไปตามที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากำหนด • กรณีที่ไม่สามารถจับคู่รับมอบ/ส่งมอบ หรือผู้ลงทุนไม่มีความสามารถในการรับมอบ/ส่งมอบสินค้า หรือไม่ยื่นความจำนงในการรับมอบ/ส่งมอบสินค้า ให้ชำระราคาเป็นเงินสด (cash settlement) ด้วย Final Settlement Price • Final Settlement Price จะใช้ราคาเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักตามปริมาณการซื้อขาย (volume weighted average price: VWAP) ในวันซื้อขายวันสุดท้าย Last Trading Day หากการซื้อขายมีปริมาณขั้นต่ำตามที่ตลาดกำหนด (กำหนดจำนวนสัญญาขั้นต่ำและ/หรือสัดส่วนจากสถานะคงค้าง) กรณีปริมาณการซื้อขายไม่ถึงระดับที่กำหนด ให้ใช้ราคาเฉลี่ย 3 วันสุดท้ายของ Daily Settlement Price
วิธีการส่งมอบสินค้า (delivery method)	ให้ทำการส่งมอบสินค้าภายในระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด โดยผู้ซื้อสามารถเลือกเงื่อนไขในการส่งมอบสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ระหว่าง 1. การส่งมอบสินค้าแบบ Free On Board (F.O.B.) ณ ท่าเรือกรุงเทพ หรือท่าเรือแหลมฉบัง หรือ ท่าเรืออื่นๆ ตามที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากำหนด 2. การส่งมอบสินค้าในประเทศ ณ คลังสินค้าหรือโรงงานสถานที่ที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันในเขตกรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สระบุรี ชลบุรี ระยอง และจันทบุรี หรืออื่นๆ ตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด ทั้งนี้ สินค้าที่ส่งมอบต้องเป็นสินค้าที่ได้มาตรฐานและผลิตจากผู้ผลิตตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนด
ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับการซื้อขาย (exchange fee)	ไม่เกิน 40 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ RSS3D Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง	ยางแผ่นรมควันชั้น 3 (natural rubber ribbed smoked sheet No.3: RSS3) ตามมาตรฐาน Green Book
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	RSS3D
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	ทุกเดือนปฏิทินที่ต่อเนื่องเรียงลำดับกัน 7 เดือนที่ใกล้ที่สุด
ขนาดของสัญญา (contract size)	5,000 กิโลกรัม (5 ตัน)
ขนาดของการส่งมอบสินค้า (delivery size)	20,000 กิโลกรัม (20 ตัน) หรือเทียบเท่า 4 สัญญา
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายต่อหน่วยเป็นเงินบาทต่อยางแผ่นรมควัน 1 กิโลกรัม โดยแสดงจุดทศนิยม 2 ตำแหน่ง
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.05 บาทต่อกิโลกรัม หรือคิดเป็นมูลค่า 250 บาทต่อสัญญา
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	±10% ของราคาที่ใช้ชำระราคาประจำวันล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. – 9:45 น. Open session: 9:45 น. – 16:55 น.
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	มีฐานะสุทธิในสัญญาซื้อขายล่วงหน้า RSS3D Futures ไม่เกินกว่าจำนวนที่กำหนดดังนี้ • สัญญาที่หมดอายุในเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาใกล้ที่สุด (nearest month): ไม่เกิน 1,000 สัญญา และ • สัญญาที่หมดอายุในเดือนใดเดือนหนึ่งหรือทุกเดือนรวมกันไม่เกิน 10,000 สัญญา
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีจำนวนการถือครองสุทธิใน RSS3D Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน RSS3D Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคาของสัญญาหมดอายุ
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ให้ชำระราคาด้วยการส่งมอบสินค้า (physical delivery) ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สำนักหักบัญชีกำหนด ทั้งนี้ ราคาสำหรับการส่งมอบสินค้าให้เป็นไปตามที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากำหนด

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

รายการ	รายละเอียด
วิธีการส่งมอบสินค้า (delivery method)	ให้ทำการส่งมอบสินค้าภายในระยะเวลาที่สำนักหักบัญชีกำหนด โดยผู้ซื้อสามารถเลือกเงื่อนไขในการส่งมอบสินค้าอย่างใดอย่างหนึ่ง ระหว่าง 1. การส่งมอบสินค้าแบบ Free On Board (F.O.B.) ณ ท่าเรือกรุงเทพ หรือ ท่าเรือแหลมฉบัง หรือ ท่าเรืออื่นๆ ตามที่ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้ากำหนด 2. การส่งมอบสินค้าในประเทศ ณ คลังสินค้าหรือโรงงานสถานที่ที่ผู้ซื้อและผู้ขายตกลงกันในเขตกรุงเทพมหานคร นครปฐม ปทุมธานี สมุทรปราการ สมุทรสาคร สระบุรี ชลบุรี ระยอง และจันทบุรี หรืออื่นๆ ตามที่สำนักหักบัญชีกำหนด ทั้งนี้ สินค้าที่ส่งมอบต้องเป็นสินค้าที่ได้มาตรฐานและผลิตจากผู้ผลิตตามหลักเกณฑ์ที่สำนักหักบัญชีกำหนด
ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับการซื้อขาย (exchange fee)	ไม่เกิน 40 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand

ลักษณะและเงื่อนไขสำคัญของ Japanese Rubber Futures

รายการ	รายละเอียด
สินค้าอ้างอิง	ยางแผ่นรมควันชั้น 3 ที่ซื้อขายในตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าประเทศญี่ปุ่น
ประเภทของสัญญาซื้อขายล่วงหน้า (type of contract)	สัญญาซื้อขายล่วงหน้าฟิวเจอร์ส
ชื่อย่อสัญญา (symbol)	JRF
เดือนที่ส่งมอบหรือชำระราคา (settlement month)	ทุกเดือนปฏิทินที่ต่อเนื่องเรียงลำดับกัน 6 เดือนที่ใกล้ที่สุด
ขนาดของสัญญา (contract size)	300 เท่าของราคาสินค้าอ้างอิง (Multiplier) โดยไม่นำอัตราแลกเปลี่ยนมาใช้ในการคำนวณ
การเสนอราคาซื้อขาย (price quotation)	แสดงราคาเสนอซื้อหรือขายเป็นเยนต่อกิโลกรัมโดยใช้ราคายางแผ่นรมควันชั้น 3 ตามราคาสินค้าอ้างอิงต่อน้ำหนัก 1 กิโลกรัม โดยแสดงจุดทศนิยม 1 ตำแหน่ง
ช่วงราคาซื้อขายขั้นต่ำ (minimum tick size)	0.10 เยนต่อกิโลกรัม (คิดเป็นมูลค่า 30 บาทต่อสัญญา)
การเปลี่ยนแปลงราคาซื้อขายสูงสุดในแต่ละวัน (daily price limit)	± 10% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด โดยหากมีการซื้อขายที่ Ceiling & Floor จะหยุดการซื้อขายชั่วคราว และจะขยาย Daily Price Limit เป็น ± 20% ของราคาที่ใช้ในการชำระราคาล่าสุด
ช่วงเวลาซื้อขาย (trading hour)	Pre-open: 9:15 น. – 9:45 น. Open session: 9:45 น. – 16:55 น.
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุด (speculative position limit)	ตลาดสัญญาซื้อขายล่วงหน้าอาจประกาศกำหนดจำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าสูงสุดได้ตามที่เห็นสมควร
จำนวนการถือครองสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ต้องรายงาน (large position report)	เมื่อมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Japanese Rubber Futures ที่หมดอายุเดือนใดเดือนหนึ่ง หรือมีจำนวนการถือครองสุทธิใน Japanese Rubber Futures ทุกเดือนรวมกันตั้งแต่ 500 สัญญา
วันสุดท้ายของการซื้อขาย (last trading day)	วันทำการที่สี่ (4) ก่อนวันทำการสุดท้ายของเดือนที่สัญญาซื้อขายล่วงหน้าครบอายุ โดยให้ช่วงเวลาซื้อขายในวันสุดท้ายของการซื้อขายสัญญาซื้อขายล่วงหน้าที่ครบกำหนดส่งมอบหรือชำระราคาสิ้นสุดในเวลา 13.15 น. ในกรณีที่วันซื้อขายวันสุดท้ายตรงกับวันหยุดทำการของตลาดสินค้าอ้างอิง และ/หรือ เป็นกรณีตลาดสินค้าอ้างอิงกำหนดวันซื้อขายสุดท้ายแตกต่างจากปกติ ให้วันสุดท้ายของการซื้อขายเป็นไปตามแนวทางที่ TFEX ประกาศกำหนด
วิธีการส่งมอบหรือชำระราคา (settlement method)	ชำระราคาเป็นเงินสด (cash Settlement)
ค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวกับการซื้อขาย (exchange fee)	ไม่เกิน 4 บาทต่อสัญญา โดยเรียกเก็บจากทั้งผู้ซื้อและผู้ขาย

สงวนลิขสิทธิ์โดยตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย พ.ศ. 2566
Copyright 2023, All right reserve The Stock Exchange of Thailand